

The Annual National with International Participation Conference in Economics, Informatics and Communication Field, the 9 th edition – EIC 2018

CONFERENCE PROCEEDINGS – EIC 2018

**THE ANNUAL NATIONAL WITH INTERNATIONAL PARTICIPATION
CONFERENCE IN ECONOMICS, INFORMATICS AND COMMUNICATION FIELD**

Tema conferinței EIC 2018
**REALIȚĂȚI ȘI PROVOCĂRI
ÎN CERCETAREA ECONOMICĂ ACTUALĂ**

The Annual National with International Participation Conference in Economics, Informatics and Communication Field, the 9 th edition – EIC 2018

PUBLIC STATEMENT OPINIONS AND OPERATIONAL STANDARDS OF INTERNATIONAL PUBLIC SECTOR ACCOUNTING STANDARDS (IPSAS) IN THE NATIONAL ACCOUNTS

Lieutenant Colonel PhD student Nicu Elinor BEȘTELIU

Chief Accountant of the Military National College "Dimitrie Cantemir" Breaza

besteliu@gmail.com

Abstract: *The communication approaches 3 major aspects: 1) aspects of the involvement of the Ministry of Public Finance and CECCAR in the process of modernizing Romanian public accounting according to IPSAS; 2) accounting regulations adopted for the implementation of IPSASs and an example of reflecting such a standard in the Romanian legislation; 3) conclusions and proposals.*

Keywords: *IPSAS; EPSAS; CECCAR; IPSAS 1 - Presentation of Financial Statements; IPSAS 24 - Presentation of budget information in the financial statements; quarterly and annual financial statements prepared by the public institutions; account of the budget execution of our financial statements from the public institutions;*

1.Aspecte ale implicării Ministerului Finanțelor Publice și CECCAR în procesul modernizării contabilității publice românești conform IPSAS

Opinia noastră, exprimată în cadrul acestei comunicări, are ca substanță eficientizarea procesului de implementare a IPSAS în sistemul contabil național, respectiv preluarea standardelor în reglementările contabile specifice Ministerului Apărării Naționale și pornește de la necesitatea adoptării, în prealabil, a unei reforme profunde și sistematice a contabilității în sectorul public, reformă ce, la rândul ei, este condiționată în mare măsură de modernizarea și dezvoltarea unui management viabil în ceea ce privește componenta națională a finanțelor publice în cadrul economiei naționale și, mai departe, integrată la nivel comunitar.

În continuare vom puncta câteva aspecte legate de implementarea IPSAS în unele state ale lumii.

Experiența europeană privind aplicarea standardelor IPSAS este relevantă¹: Franța aplică din anul 1999 contabilitatea de angajamente în domeniul public, dar întâmpină încă dificultăți în aplicarea IPSAS; Germania a pregătit trecerea la IPSAS; Marea Britanie folosește contabilitatea de angajamente din anul 1995 și aplică în prezent standardele IPSAS; începând din anul 2004 în Australia se aplică mixul IPSAS - IAS denumit Australian Accounting Standards.

---

¹Grigorescu, Ș.I., Bazele contabilității în administrația publică, București: Editura InfoMega, 2004, p.116;

The Annual National with International Participation Conference in Economics, Informatics and Communication Field, the 9 th edition – EIC 2018

În peste alte 50 de țări, printre care enumerăm Elveția, Canada, Noua Zeelandă, Mongolia, Albania etc. standardele IPSAS au fost efectiv aplicate în contabilitatea națională și regională².

Și Republica Moldova a trecut la aplicarea IPSAS în contabilitatea ei publică. Aceste eforturi sunt materializate de Hotărârea Guvernului Republicii Moldova nr. 573 din 06.08.2013 privind aprobarea Strategiei de dezvoltare a managementului finanțelor publice 2013-2020³ și de Ordinul ministrului finanțelor nr. 159 din 27.12.2016 privind aprobarea Conceptului și Planului de acțiuni pentru elaborarea Standardelor Naționale de Contabilitate pentru Sectorul Public⁴.

Statul nostru vecin a preferat să preia o serie de elemente din IPSAS și să le particularizeze la specificul acestui stat.

Se estimează că beneficiile preluării regulilor din IPSAS vor fi evidente și se speră că vor asigura: a)îmbunătățirea calității planificării strategice, elaborării politicilor bugetar-fiscale, gestionării finanțelor publice și sporirea eficienței în alocarea resurselor bugetare; b)sporirea calității informațiilor financiare, ceea ce va permite mai multe oportunități de evaluare a performanței sectorului bugetar; c)sporirea integrității prevederilor bugetului, contabilității financiare și raportării statistice; d)sporirea transparenței raportării financiare; e)îmbunătățirea gestionării activelor statului și asigurarea cu informații mai exacte și complete; f)posibilitatea de a se adapta mai ușor la schimbări; g)asigurarea posibilității comparării cu rapoartele financiare ale altor țări⁵.

În concluzie, un lucru este cert: standardele internaționale de contabilitate devin o cultură contabilă internațională⁶.

România nu a stat pe loc în procesul implementării standardelor IPSAS în cultura contabilă publică națională, aceasta fiind supusă în ultimii peste 15 ani, unui proces continuu și complex de modificare a reglementărilor contabile pentru asimilarea, încă parțială, a culturii contabile internaționale.

În continuare vom puncta încercările efectuate de normatorii români (în special Ministerul Finanțelor Publice), cu sprijinul mai mult sau mai puțin consistent al CECCAR, pentru pregătirea condițiilor necesare implementării IPSAS.

Reforma în sectorul public românesc a început în anul 2002 atunci când prin hotărâre a Guvernului s-a stabilit utilizarea contabilității accrual în completarea contabilității de tip cash. În

²Cardinaux, P., Lambert, S. și Warpelin, L., 'Les administrations publiques face aux enjeux des normes IPSAS: L'exemple des Transports publics de Genève', 2007, Der Schweizer Treuhänder, vol. 81, no. 6, pp. 630-635;

³Publicată în Monitorul Oficial al Republicii Moldova nr. 173-176 din ziua de 09.08.2013;

⁴Publicată în Monitorul Oficial al Republicii Moldova nr. 50-59 din ziua de 17.02.2017;

⁵Art.2.2 din Ordinul ministrului finanțelor nr. 159 din 27.12.2016;

⁶Whittington, G., 'Harmonisation or Discord? The Critical Role of the IASB Conceptual Framework Review', 2008, Journal of Accounting and Public Policy, vol. 27, no. 6, pp. 495-502;

The Annual National with International Participation Conference in Economics, Informatics and Communication Field, the 9 th edition – EIC 2018

2005, câteva entități pilot au fost implicate în procesul de implementare integrală a contabilității de angajamente, tranziția la contabilitatea de angajamente pentru toate instituțiile publice din România efectuându-se abia de la 1 ianuarie 2006.

Cu toate acestea, pentru entitățile pilot nu au existat informări publice cu privire la succesul sau nu al proiectului pilot.

Un reputat specialist în domeniu făcea următoarea subliniere: „Profesia contabilă trebuie să aibă capacitatea și interesul necesar de a fi implicată în sectorul public, pentru profesia contabilă este expertul în standarde contabile dar, în mod tradițional, a pregătit și managerii financiari pentru sectorul privat”⁷.

Profesia contabilă în România este reprezentată de Corpul Experților Contabili și Contabililor Autorizați din România (CECCAR). Potrivit Hotărârii nr. 13/294/2013 privind modificarea și completarea Regulamentului de organizare și funcționare a Corpului Experților Contabili și Contabililor Autorizați din România, aprobat prin Hotărârea Conferinței naționale a experților contabili și contabililor nr. 1/1995⁸, CECCAR este persoană juridică de utilitate publică și autonomă, din care fac parte experții contabili și contabilii autorizați, precum și societățile comerciale de expertiză contabilă și societățile comerciale de contabilitate, în condițiile prevăzute de lege.

Cu toate acestea, contabilii angajați în instituțiile publice nu au obligația de a fi membri CECCAR, și dacă un expert contabil este angajat într-o instituție publică, acesta este declarat inactiv din punct de vedere al CECCAR.

Conexiunea CECCAR cu contabilii sectorului public a fost marcată și de publicarea unor manuale, cărți pe tema contabilității publice. În 2009 s-a editat prima variantă în limba română a Standardelor Internaționale de Contabilitate pentru Sectorul Public (IPSAS) și acest proces a continuat cu versiunea editată în 2013⁹.

„Pentru a fi implementată și operată cu succes, reforma solicită creșterea numărului de manageri financiari (care pot fi contabili calificați) angajați în administrația publică, precum și o recunoaștere a contribuției lor un management eficient și eficace al serviciilor publice. De asemenea, trebuie să existe și dorința de a îndeplini solicitările de training și educație în management financiar, fie direct de către profesia contabilă, fie prin intermediul altor instituții”¹⁰.

⁷Hepworth N., Preconditions for Successful Implementation of Accrual Accounting in Central Government, Public Money & Management, 2003, pp.37 - 44;

⁸Publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 39 din 17 ianuarie 2014;

⁹Consiliul pentru Standarde Internaționale de Contabilitate pentru Sectorul Public, Manualul de Norme Internaționale de Contabilitate pentru Sectorul Public, Ediția 2013, Vol.I și II, tradus și republicat de CECCAR, București, 2013;

¹⁰Hepworth, Op.cit., pp.37 - 44;

The Annual National with International Participation Conference in Economics, Informatics and Communication Field, the 9 th edition – EIC 2018

România este caracterizată de un număr prea mic de specialiști în contabilitatea sectorului public și de o calitate îndoielnică a activității unora dintre ei.

Aceste aserțiuni sunt susținute de următoarea analiză:

-Ministerul Finanțelor Publice solicită creșterea numărului de persoane angajate în departamentele de contabilitate din cadrul instituțiilor publice dar și din Direcția de metodologie a Contabilității sectorului public din cadrul Ministerului¹¹;

-Legea contabilității în vigoare în România conține o prevedere conform căreia instituțiile publice își pot externaliza serviciile de contabilitate pe bază de contracte încheiate cu experți contabili (CECCAR), cu respectarea reglementărilor în vigoare.

În general instituțiile publice nu s-au prevalat de această prevedere, iar argumentele pot fi: 1)controlul informației este mult mai bine asigurat cu ajutorul unui angajat decât al unui contabil extern; 2)procedurile de achiziție publică pentru contractarea unui serviciu de contabilitate sunt prea birocratice; 3)tariful pentru un contabil extern poate fi mai mare decât cheltuiala cu salariile aferentă persoanelor angajate pe poziții de contabil (există administrații locale, în mod special comune, unde există un singur contabil al cărui salariu este situat în jurul salariului mediu pe economie.

-Nevoia de training în contabilitatea sectorului public este recunoscută și de reprezentanții guvernului¹² dar și de studii empirice¹³.

-Există câteva instituții publice care angajează managerii pe criteriul performanței și care solicită un contract de management cu condiții de îndeplinit (de exemplu, managerii spitalelor). Pentru ceilalți manageri angajați pe baza unui salariu, eficiența și eficacitatea managementului lor nu este în mod necesar o prioritate.

-Un specialist¹⁴ a sintetizat efectele crizei economice (din anii 2008-2012-n.a.) pentru personalul din instituțiile publice din România: proporția celor cu salarii mici a crescut; în anii de

¹¹Alecu G., Dezvoltări și inovări privind raportarea financiară în instituțiile publice din România. O viziune predictivă a contabilității instituțiilor publice în România: Reglementări contabile? Standarde contabile locale? Dereglementări (IPSAS)? Prelegere în cadrul Școlii de Studii Avansate Contabilitatea și sustenabilitatea financiară în sectorul public, ASE București, 2012;

¹²Alecu G., Op.cit.;

¹³A se vedea Tiron Tudor A., Accrual Accounting Implementation – Local Government Case Study, European Accounting Association Congress, 2008, Calu D., Pitulice I.C., Dumitru M., Gorgan C., Studiu empiric privind prezentarea situațiilor financiare în entitățile din sectorul public, Revista Administrație și Management public, nr.11 din 2008, pp. 47-62, Dumitru M., Pitulice I.C., Calu D.A., Gorgan C., Heredity And Tanatogenesis In The Public Sector Accounting In Romania. Empirical Survey Regarding The Presentation, 2009 și Tiron Tudor A., Romanian Public Institutions Financial Statements on the way of Harmonization with IPSAS, Accounting and Management Information Systems, vol. 9, no. 3 din 2010, pp. 422-447;

¹⁴Este vorba de Vasile V., Continuous flow of public sector reforms in Romania, Conference on “Adjustments in the public sector in Europe: Scope, effects and policy issues”, Brussels, 21-22 June 2012, organized by the International Labour Office in cooperation with the European Commission, http://www.ilo.org/wcmsp5/groups/public/---ed_protect/---protrav/---travail/documents/meetingdocument/wcms_184247.pdf

The Annual National with International Participation Conference in Economics, Informatics and Communication Field, the 9 th edition – EIC 2018

criză s-a accentuat sărăcia printre persoanele mai puțin calificate, specialiștii părăsesc sistemul fie pentru sectorul privat fie pentru a emigra și nu există un stimul pentru absolvenții de universități ca să dezvolte o carieră în sectorul public.

Desigur în urma adoptării noii legi a salarizării în sectorul bugetar în anul 2017 este de așteptat să se stopeze treptat acest fenomen și să asistăm la încadrarea în sectorul public (inclusive în domeniul contabilității) a unor persoane tot mai competente și responsabile.

„O altă condiție esențială este cooperarea dintre profesia contabilă în dezvoltarea de standarde contabile pentru sectorul public și de a se implica în aplicarea acestora și monitorizarea implementării lor”¹⁵ afirmă un reputat specialist pe care l-am mai invocat anterior.

În această privință considerăm că se impune implicarea în acest proces a tuturor organismelor profesionale publice sau private care pot să își aducă o contribuție remarcabilă la continuarea implementării IPSAS, nu doar a CECCAR. Avem în vedere Curtea de Conturi, Camera Auditorilor Financiari din România sau Camera Consultanților Fiscali.

2.Reglementări contabile adoptate pentru implementarea IPSAS-urilor și o exemplificare pe reflectarea unui astfel de standard în legislația românească

Pe de altă parte, contabilitatea în sectorul public din România a fost “*suprareglementată*” de-a lungul ultimelor două decenii, în mai multe rânduri, de mai multe planuri de conturi contabile și de o întregă succesiune de instrucțiuni și normative financiare, contabile și fiscale care s-au completat, s-au modificat sau chiar s-au abrogat unele pe altele generând astfel un mediu economico-contabil incert, lipsit de predictibilitate și cu un mesaj textual juridic imprecis, care a avut drept consecință dezvoltarea unor maniere complet eterogene de abordare a politicilor contabile și de raportare financiară.

Pentru exemplificare ne referim la două aspecte legate de acte normative ce reglementează activitatea contabilă în sectorul privat și, respective, public:

1) a fost promulgat Ordinul ministrului finanțelor publice nr. 1802¹⁶ privind aprobarea reglementărilor contabile privind situațiile financiare anuale individuale și situațiile financiare anuale consolidate care a abrogat (*a înlocuit*, în exprimarea stipulată în titlul actului) Ordinul

¹⁵Hepworth, Op.cit., pp.37 - 44;

¹⁶Ordinul ministrului finanțelor publice Nr. 1802 Partea a II-a, pentru aprobarea Reglementărilor contabile privind situațiile financiare anuale individuale și situațiile financiare anuale consolidate publicat în: Monitorul Oficial al României, nr. 963 din 30 decembrie 2014;

The Annual National with International Participation Conference in Economics, Informatics and Communication Field, the 9 th edition – EIC 2018
ministrului finanțelor publice nr. 3055 din 2009, act ce avea în vedere, în principiu, aceleași reglementări);

2)a fost promulgat Ordinul 2373¹⁷ din 10 octombrie 2016. Nici unul dintre actele normative enumerate nu a reușit să facă lumină în teritoriul destul de întunecat al activității profesioniștilor contabili din perimetrul national, ba mai mult nu au reușit decât să încarce în mod redundant, memoria instituțională a operatorilor economico-financiari din sectorul public.

Unul dintre elementele-cheie ale reformei managementului finanțelor publice în România este de a alinia în timp, în totalitate, evidența contabilă și raportarea financiară din sectorul bugetar la Standardele Internaționale de Contabilitate pentru Sectorul Public (IPSAS).

Desigur că reforma se referă la următoarele standarde internaționale de contabilitate din sectorul public (IPSAS): IPSAS 1-Prezentarea situațiilor financiare; IPSAS 2-Situațiile fluxurilor de trezorerie; IPSAS 3-Politici contabile, modificări ale estimărilor contabile și erori; IPSAS 4-Efectele variației cursurilor de schimb valutar; IPSAS 5-Costurile îndatorării; IPSAS 6-Situații financiare consolidate și individuale; IPSAS 7-Investiții în entitățile asociate; IPSAS 8-Interese în asocierile în participație; IPSAS 9-Venituri din tranzacții de schimb; IPSAS 10-Raportarea financiară în economiile hiperinflaționiste; IPSAS 11-Contracte de construcție; IPSAS 12-Stocuri; IPSAS 13-Contracte de leasing; IPSAS 14-Evenimente ulterioare datei de raportare; IPSAS 15-Instrumente financiare: prezentare și descriere; IPSAS 16-Investiții imobiliare; IPSAS 17-Imobilizări corporale; IPSAS 18-Raportarea pe segmente; IPSAS 19-Provizioane, datorii contingente și active contingente; IPSAS 20-Prezentarea informațiilor privind părțile afiliate; IPSAS 21-Deprecierea activelor generatoare de fluxuri nemonetare; IPSAS 22-Prezentarea informațiilor financiare privind sectorul de stat; IPSAS 23-Venituri din alte tranzacții decât cele de schimb (impozite și transferuri); IPSAS 24-Prezentarea informațiilor privind bugetul în situațiile financiare; IPSAS 25-Beneficiile angajaților.

Până în prezent am dori să punctăm câteva elemente preluate în legislația contabilă publică națională în vigoare, într-o anumită variantă permisă, din IPSAS referitoare, din motive de spațiu, doar la formatul situațiilor financiare (IPSAS 1).

---

¹⁷In Monitorul Oficial al României, Partea I nr. 796 din 10.10.2016 a fost publicat Ordinul ministrului finanțelor publice nr. 2373/2016 pentru modificarea și completarea Normelor metodologice privind organizarea și conducerea contabilității instituțiilor publice, Planul de conturi pentru instituțiile publice și instrucțiunile de aplicare a acestuia, aprobate prin Ordinul ministrului finanțelor publice nr. 1.917/2005;

The Annual National with International Participation Conference in Economics, Informatics and Communication Field, the 9 th edition – EIC 2018

Potrivit Ordinului nr. 1.917/2005 și actelor normative adoptate ulterior de modificare și completare a acestui ordin (cum este cazul Ordinului ministrului finanțelor publice nr. 2373/2016), instituțiile publice trebuie să întocmească situații financiare care să ofere o imagine fidelă a activelor, datoriilor, activelor nete, precum și a performanței financiare și a rezultatului patrimonial, cerință impusă de directivele contabile europene.

Setul de situații financiare care trebuie întocmit de instituțiile publice din România se apropie foarte multe de cerințele IPSAS.

Astfel, situațiile financiare trimestriale și anuale întocmite de instituțiile publice cuprind următoarele componente: bilanțul, contul de rezultat patrimonial, situația fluxurilor de trezorerie, situația modificărilor în structura activelor nete, anexele la situațiile financiare care includ politici contabile și note explicative, conturile de execuție bugetară.

Potrivit **IPSAS 1-Prezentarea situațiilor financiare**, un set complet de situații financiare include: 1)o situație a poziției financiare; 2)o situație a performanței financiare; 3)o situație a modificărilor activelor nete/capitalurilor proprii; 4)o situație a fluxurilor de trezorerie; 5)atunci când entitatea își face public bugetul aprobat, o comparație a valorilor bugetare cu cele reale fie ca o situație financiară suplimentară individuală, fie ca o coloană a bugetului în situațiile financiare; 6)notele, care cuprind un rezumat al politicilor contabile semnificative și alte note explicative.

Componentele enumerate anterior sunt denumite în mai multe feluri, atât în interiorul unei jurisdicții, cât și în diferite jurisdicții. Situația poziției financiare mai poate fi denumită bilanț sau situația activelor și datoriilor. Situația performanței financiare mai poate fi denumită și situația veniturilor și cheltuielilor, situația veniturilor, situația activității de exploatare sau situația contului de profit și pierdere. Notele pot să includă în anumite jurisdicții elemente denumite programe.

Entitățile din sectorul public sunt, în mod obișnuit, supuse unor restricții bugetare sub forma alocărilor sau autorizării bugetare (sau echivalente), care pot intra în vigoare prin legislație de autorizare.

Raportarea financiară cu scop general de către entitățile din sectorul public poate oferi informații dacă resursele au fost obținute și utilizate în conformitate cu bugetul legal adoptat. Entitățile care își fac public(e) bugetul (bugetele) aprobat(e) trebuie să se conformeze prevederilor din *IPSAS 24 Prezentarea informațiilor privind bugetul în situațiile financiare*.

Pentru alte entități, atunci când situațiile financiare și bugetul sunt întocmite pe aceeași bază de contabilitate, prezentul standard încurajează includerea în situațiile financiare a unei comparații cu valorile bugetare pentru perioada de raportare.

The Annual National with International Participation Conference in Economics, Informatics and Communication Field, the 9 th edition – EIC 2018

Raportarea prin comparație cu bugetul (bugetele) pentru aceste entități poate fi prezentată în mai multe modalități diferite, printre care: A)Utilizarea unui format de coloană pentru situațiile financiare, cu coloane separate pentru valorile bugetare și pentru valorile reale. În completare, se poate prezenta și o coloană care să arate variațiile față de buget sau acordare; B)O prezentare care să indice că valorile bugetare nu au fost depășite.

Dacă valorile bugetare sau alocările au fost depășite, sau cheltuielile au fost suportate fără alocare sau fără altă formă de autorizare, detaliile pot fi prezentate prin intermediul notelor de subsol pentru elementul relevant din situațiile financiare.

Entitățile sunt încurajate să prezinte informații suplimentare pentru a ajuta utilizatorii în evaluarea performanței entității și a gestionării activelor sale, precum și în luarea și evaluarea deciziilor privind alocarea resurselor. Aceste informații suplimentare pot include detalii privind realizările și rezultatele entității sub următoarele forme: a)indicatori de performanță; b)situații de performanță a activității; c)analizele programului; d)alte rapoarte ale conducerii privind realizările entității pe perioada de raportare¹⁸.

Se pot face câteva observații referitoare la formatul situațiilor financiare de la instituțiile publice din țara noastră în prezent (menționat mai sus) în comparație cu ce recomandă ca format IPSAS 1:

a)formatul acestor situații în țara noastră respectă, în liniile sale definitorii, prevederile IPSAS 1 referitoare la această problemă și pe care le-am prezentat mai sus;

b)poziția financiară la noi poartă denumirea de bilanț, dar formatul său a preluat multe din elementele specific contabilității anglo-saxone, adică sub formă de listă (intercalarea unor poziții de pasiv de bilanț printre elemente de active ale bilanțului, pentru a reliefa anumiți indicatori intermediari relevanți);

c)performanța financiară este intitulată contul de rezultat patrimonial și are formatul după modelul francez (veniturile, finanțările și cheltuielile sunt prezentate după natura sau sursa lor, conform contabilității de angajamente - indiferent dacă au fost încasate/plătite sau nu);

d)situația modificărilor în structura activelor nete (din situațiile noastre financiare) corespunde cu situația modificărilor activelor nete/capitalurilor propria, mai ales că bilanțul din care este extrasă această situație are o pronunțată tentă anglo-saxonă;

¹⁸IPSAS 1-Prezentarea situațiilor financiare, publicat în Consiliul pentru Standarde Internaționale de Contabilitate pentru Sectorul Public, Manualul de Norme Internaționale de Contabilitate pentru Sectorul Public, Ediția 2013, Vol.I și II, tradus și republicat de CECCAR, București, 2013, pp.90-92;

The Annual National with International Participation Conference in Economics, Informatics and Communication Field, the 9 th edition – EIC 2018

e) anexele la situațiile financiare de la noi, includ politici contabile și note explicative, ceea ce corespunde componentei 6 din IPSAS 1 - notele, care trebuie să cuprindă un rezumat al politicilor contabile semnificative și alte note explicative;

f) contul de execuție bugetară din situațiile noastre financiare de la instituțiile publice, desi surprinde stadiul execuției bugetare, poate suporta îmbunătățiri, din perspectiva prezentării unor informații suplimentare ce pot include detalii privind realizările și rezultatele entității sub următoarele forme: a) indicatori de performanță; b) situații de performanță a activității; c) analizele programului; d) alte rapoarte ale conducerii privind realizările entității pe perioada de raportare.

Acest proces care vizează toate IPSAS-urile, trebuie corelat și cu standardele europene de contabilitate în sectorul public (EPSAS), standarde care au fost revizuite de dată relativ recentă și care sunt obligatorii și pentru România ca țară membră a Uniunii Europene.

Un sistem national de contabilitate publică complex și coerent fundamentat pe IPSAS-uri și EPSAS-uri este imperios necesar să fie perfecționat până la capăt, pentru a sprijini raportarea financiară și pentru a asigura transparența gestionării finanțelor publice în țara noastră.

3. Concluzii și propuneri

Pentru început vom formula câteva concluzii:

1) Procesul de armonizare a contabilității publice românești cu cea internațională reprezentate de IPSAS este în continuare în curs de derulare, deoarece, cu toate progresele înregistrate, mai sunt nenumărate lucruri care mai pot fi ajustate, într-o formă cât mai apropiată de progresele înregistrate de alte state mult mai avansate în acest demers;

2) Acest proces trebuie corelat și cu standardele europene de contabilitate în sectorul public (EPSAS), standarde care au fost revizuite de data relative recentă și care sunt obligatorii și pentru România ca țară membră a Uniunii Europene;

În finalul cercetării formulăm următoarele propuneri:

1) Regândirea și accelerarea procesului de armonizare a contabilității publice românești cu cea internațională reprezentate de IPSAS-uri, deoarece, cu toate progresele înregistrate, mai sunt nenumărate lucruri care mai pot fi ajustate, într-o formă cât mai apropiată de progresele înregistrate de alte state mult mai avansate în acest demers (cel puțin pe următoarele zone: prezentarea situațiilor financiare; situațiile fluxurilor de trezorerie; situațiile financiare consolidate și individuale; stocuri; contracte de leasing; instrumente financiare; imobilizări corporale; provizioane, datorii contingente și active contingente; părți afiliate; etc.);

The Annual National with International Participation Conference in Economics, Informatics and Communication Field, the 9 th edition – EIC 2018

2) Continuarea procesului de armonizare a contabilității publice naționale cu standardele europene de contabilitate (EPSAS), deoarece în perioada 2016-2020 (care reprezintă etapa a treia a acestui proces european), se prevede finalizarea acestui proces cu toate statele membre ale Uniunii Europene;

3) Implicarea, în procesul de continuare a implementării IPSAS și EPSAS, a tuturor organismelor profesionale publice sau private care pot să își aducă o contribuție remarcabilă la continuarea implementării IPSAS, nu doar a CECCAR și anume Curtea de Conturi, Camera Auditorilor Financiari din România sau Camera Consultanților Fiscali;

3) Gândirea unui proces temeinic de atestare a profesioniștilor contabili din sectorul public din țara noastră (care să presupună revizuirea celui actual) și apoi de perfecționare anuală a pregătirii acestor lucrători, încât în cadrul acestui efort amplu și complex să se poată realiza și implementarea treptată și complete a IPSAS-urilor și EPSAS-urilor.

Bibliografie

Acte normative

- 1) Legea nr. 273/2006 privind finanțele publice locale, cu modificările și completările ulterioare, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 618 din 18.07.2006;
- 2) Legea nr. 500/2002 privind finanțele publice, cu modificările și completările ulterioare, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 597 din 13 august 2002;
- 3) Institutului Național de Statistică, Metodologia din 31 martie 2009, de elaborare a conturilor naționale nefinanciare în România, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 292 din 05.05.2009;
- 4) Ordinul ministrului finanțelor publice nr. 2373/2016 pentru modificarea și completarea Normelor metodologice privind organizarea și conducerea contabilității instituțiilor publice, Planul de conturi pentru instituțiile publice și instrucțiunile de aplicare a acestuia, aprobate prin Ordinul ministrului finanțelor publice nr. 1.917/2005, publicat în Monitorul Oficial al României, Partea I nr. 796 din 10.10.2016;
- 5) Ordinul ministrului finanțelor publice nr. 1802/2014 pentru aprobarea Reglementărilor contabile privind situațiile financiare anuale individuale și situațiile financiare anuale consolidate, publicat în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 963 din 30 decembrie 2014;
- 6) Hotărârea nr. 13/294/2013 privind modificarea și completarea Regulamentului de organizare și funcționare a Corpului Experților Contabili și Contabililor Autorizați din România, aprobat prin Hotărârea Conferinței naționale a experților contabili și contabililor nr. 1/1995, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 39 din 17 ianuarie 2014;

Lucrări de specialitate

The Annual National with International Participation Conference in Economics, Informatics and Communication Field, the 9 th edition – EIC 2018

- 1) Alecu G., Dezvoltări și inovări privind raportarea financiară în instituțiile publice din România. O viziune predictivă a contabilității instituțiilor publice în România: Reglementări contabile? Standarde contabile locale? Dereglementări (IPSAS)? Prelegere în cadrul Școlii de Studii Avansate Contabilitatea și sustenabilitatea financiară în sectorul public, ASE București, 2012;
- 2) Calu D., Pitulice I.C., Dumitru M., Gorgan C., Studiu empiric privind prezentarea situațiilor financiare în entitățile din sectorul public, Revista Administrație și Management public, nr.11 din 2008;
- 3) Cardinaux, P., Lambert, S. și Warpelin, L., „Les administrations publiques face aux enjeux des normes IPSAS: L'exemple des Transports publics de Genève”, 2007, Der Schweizer Treuhänder, vol. 81, no. 6;
- 4) Consiliul pentru Standarde Internaționale de Contabilitate pentru Sectorul Public, Manualul de Norme Internaționale de Contabilitate pentru Sectorul Public, Ediția 2013, Vol.I, tradus și republicat de CECCAR, București, 2013;
- 5) Dumitru M., Pitulice I.C., Calu D.A., Gorgan C., Heredity And Tanatogenesis In The Public Sector Accounting In Romania. Empirical Survey Regarding The Presentation, 2009;
- 6) Grigorescu, Ș.I., Bazele contabilității în administrația publică, Editura InfoMega, București, 2004;
- 7) Hepworth N., Preconditions for Successful Implementation of Accrual Accounting in Central Government, Public Money & Management, 2003;
- 8) Tiron Tudor A., Accrual Accounting Implementation-Local Government Case Study, European Accounting Association Congress, 2008;
- 9) Tiron Tudor A., Romanian Public Institutions Financial Statements on the way of Harmonization with IPSAS, Accounting and Management Information Systems, vol. 9, no. 3 din 2010;
- 10) Vasile V., Continuous flow of public sector reforms in Romania, Conference on “Adjustments in the public sector in Europe: Scope, effects and policy issues”, Brussels, 21-22 June 2012, organized by the International Labour Office in cooperation with the European Commission, http://www.ilo.org/wcmsp5/groups/public/--ed_protect/--protrav/--travail/docu-ments/meeting_document/wcms_184247.pdf;
- 11) Whittington, G., „Harmonisation or Discord? The Critical Role of the IASB Conceptual Framework Review”, 2008, Journal of Accounting and Public Policy, vol. 27, no. 6;

Pagini WEB

www.mfinante.ro

THE IMPACT OF CRYPTO CURRENCIES ON FINANCIAL STABILITY AND THE ROLE OF INNOVATIVE BLOCKCHAIN TECHNOLOGIES

Dr. Otilia Manta, Romanian Academy- CCFM¹⁹

---

¹⁹ otilia.manta@icfm.ro

The Annual National with International Participation Conference in Economics, Informatics and Communication Field, the 9 th edition – EIC 2018

Dr. Enzo REALI, President European Union Experts²⁰

Abstract

Starting from the concept of financial stability at microeconomic level, as presented above, and from its basic elements, it can be deduced that the risk of financial instability can, as sources, have the following elements:

- disturbing the financial equilibrium for a representative period, thus generating risks to asset adequacy in the direction of normal business activity, thereby causing changes in business cycles;
- financial impossibilities on the part of the company, represented by: insufficiency of financial assets; reducing the mobility of financial assets; changes in the value structure of financial assets;
- the inconsistency between the qualitative level of microeconomic management and its needs for action, as a result of the increase of the complexity of the administrative activity in the conditions of increasing the complexity of the risks;
- in these conditions and in the conditions of the activity in a market facing higher levels of risk and competition, there is an imminent risk of disturbing the liquidity rates against the optimal levels; indebtedness; asset management; profitability; growth; of the value of assets, which is likely to deepen the risk of financial instability of the firm.

As with the macroeconomic financial instability hypothesis, the discussion of the microeconomic case must take into account the permanent relationship between macroeconomic and microeconomic at the market level. Moreover, we are now increasingly witnessing innovative financial solutions, starting with blockchain financial technology and reaching crypto currencies that have now reached odds that have not been estimated in the world of research. In the paper we reflect both the theoretical aspects regarding the financial stability, but especially the current financial technologies and the evolution of cryptomodels globally.

Key words: sustainability, cryptocurrency, blockchain and financial stability

Introduction

From this point of view, financial instability at the microeconomic level can be generated by: internal causes of the firm, market causes (specific to the market function and transmitted through the functional market system as a result of macroeconomic policy measures) and causes

---

²⁰ enzo.reali@euexperts.eu

The Annual National with International Participation Conference in Economics, Informatics and Communication Field, the 9 th edition – EIC 2018

resulting from measures macroeconomic policy and transmitted directly to the microeconomic environment.

The reverse side of the problem is intended for the macroeconomic effects of financial instability at microeconomic level. Looking at the microeconomic environment as a puzzle made up of microeconomic entities, the financial instability at the microeconomic level can be correspondingly partial - with varying degrees of coverage - to the total, at the limit. From another point of view, microeconomic financial instability can be short, medium or long term (Manta O., 2017).

Whatever the degree or form of financial instability, it produces effects, albeit very poorly perceptible, or of minor importance, or adjustable by compensatory administrative measures.

In addition to this qualitative relationship, with regard to the main elements of microeconomic financial instability, there is also a quantitative influence - an influence that is, in fact, the main aspect of this type of correlation; respectively a way of analyzing these influences and correlations can be made by analyzing the significance of Fischer's equilibrium macroeconomic equilibrium: $M * V = P * T$ and accordingly the situations generated by the microeconomic financial instability can be: changes in the business cycle with changes in production ; there may be the following situations in the prices of the offered products (the increase in the prices for the total compensation of the losses suffered as a result of the changes in the business cycle, the increase in the prices for the partial compensation of the losses suffered as a result of the changes in the business cycle, from competitive incentives, unchanged prices, and the possibility of partial or total recovery of losses from the change in the business cycle, to resort to microeconomic policy measures).

Analyzing Fischer's equilibrium macroeconomic equilibrium and taking into account the condition for a developed economy $V \approx ct$, it can be concluded that changes in the business cycle, such as those due to microeconomic financial instability, risk the diminution of money in circulation, especially (according to the definition of the NBR, monetary aggregate M consists of: M1 represents the corresponding mass of money in a narrow sense and includes M0 - cash in circulation and current accounts, sight deposits M2 represents the intermediate monetary mass are included next to M1 , and deposits with an initial maturity of up to and including two years. M3 is broad money included in M2 and other financial instruments such as repo lending, money market fund shares / units, securities traded with maturity of up to two years including): M0, M1, M2, M3.

The Annual National with International Participation Conference in Economics, Informatics and Communication Field, the 9 th edition – EIC 2018

The question arises whether and under what conditions financial instability at microeconomic level influences financial stability at the macroeconomic level, causing instability.

Again calling on the main elements of macroeconomic financial stability, in connection with this subject, the instability situation can be determined, for example, by the drastic decline of the medium-term monetary average, respectively, as the influence of the situation of financial instability at microeconomic level, returning to the puzzle model, in order for it to cause financial instability at a macroeconomic level, the following conditions must be fulfilled: the market scale, the microeconomic financial instability must be: caused by financial problems; be sufficiently expanded in the market so that the size of the deficit is significant, ie to overcome the absorption capacity as macroeconomic policy as an economic shock; to be carried out at a relevant time in terms of macroeconomic effects (Manta O., 2017).

As a comment on this, such a conjuncture would correspond to an economic crisis - in which case macroeconomic financial stability itself would be seriously called into question. Consequently, as a conclusion, the state of microeconomic financial stability is important for macroeconomic stability; the situation of microeconomic financial instability induces macroeconomic effects in order to change the state of stability; this risk produces its effects under the relevant scale of the economic shock created by microeconomic financial instability at the market level.

Methodology of the research

In order to underpin the research methodology, the classical observation and examination instruments, research methods based on the basic principles of scientific research, namely: "competence, objectivity, truth, methodical, demonstration, correlation, evaluation of results, utility and psychomoral" (Ristea and Franc, 2013). It will use procedures based on factual analysis, intensive documentation at the level of domestic and international literature, using the databases and the scientific material existing in the endowment of the libraries of specific institutes in Romania and internationally.

The methodology of the paper has as direct instruments the collection of data and information from the literature and from the existing practice in public and private institutions, but especially scientific articles published on specialized research networks (Research Gate, Academia.edu, etc.), articles published in different journals, relevant books in the field of reference, legislation, analyzes and studies, official documents of various tax bodies, tax documents and interactive database of the National Bank of Romania, other relevant sources identified at the libraries: CCFM, Romanian Academy, INCE, IEN, BNR, National Library, INS,

The Annual National with International Participation Conference in Economics, Informatics and Communication Field, the 9 th edition – EIC 2018

etc. Moreover, we analyzed the documents using the comparative, analytical, descriptive method, the nonparticipative and participatory observation, the use of a set of information sources, the collection of financial data in the established databases. Also, the paper will be based on annual reports, publications, consolidated statistical data provided by the National Bank of Romania, the European Central Bank (ECB), the International Settlement Bank (BRI), the European Commission, OECD, published annually, data to be processed in order to be able to provide a general and analytical picture of the most important changes taking place in the European Union as a whole, but also globally - considered to be representative of the understanding of the phenomena studied, and especially in Romania.

The information support of the research was provided by the monographs, books, scientific papers, materials of the scientific conferences, the balance sheets of SMEs during 2008-2017, as well as other materials, which are presented in the scientific papers and publications on the official pages of national and international research institutes, international financial institutions (research centers), etc.

Results and discussions

The main correlations between macroeconomic and microeconomic levels of financial instability - this type of correlation denies some theories that do not support the link between exogenous shocks and the severity of changing business cycles; in fact, is the point of inflection of the evolutionary trend of business cycle theories, having on the left the monetary and realist theories about the business cycle, and on the right the modern theories on the business cycle - theories that have their source in the dynamics and the complexity of the current economic relations, coexisting with the processes of economic globalization, as a result of which the dynamics, the importance and the role of the business cycles in the evolution of the macroeconomic system, as well as the correlations between them, acquire new dimensions.

Against the realistic and monetarist theories of the business cycle, which, in the current conditions, lack the fact that they rely only on the influence of the national macroeconomic on the business cycle - the influence seen also from the cyclical perspective, given the new structural and implicitly procedural evolutions in the global economic market, it is necessary to supplement these theories and the appearance of the influence of exogenous shocks on the business cycle; In such a situation, it is considered as the main source of the amendment of these theories, the multiple possibilities of evolution and propagation of the economic shocks in the global market, so that with respect to the existing theories it is considered necessary to revise , in the sense of conceptual completion, the following issues:

The Annual National with International Participation Conference in Economics, Informatics and Communication Field, the 9 th edition – EIC 2018

- ✓ As a conclusion of the above analyzes, the indissolubility of the relationship between macroeconomic and microeconomic at market level, which in fact represents the central functional aspect of the evolutionary process of the economic market (whether it is a national market, a regional market, a process economic integration or globalization process), creates the following relationship of determination: financial stability at the most complete level of expression, ie with the lowest levels of internal market risks, implies the financial stability of the two indissolubly linked media at the evolutionary level of the market;
- ✓ The financial instability of one of the two mediums may represent a risk to be taken into account to generate financial instability in the other medium; it is not about certainty but only about the possibility that the openness of the market, in its current evolution, gives the possibility of other forms attracted to the absorption of shocks, respectively, with the same necessary aspects of financial stability, the risks can become considerably more small in terms of administrative capacity but also considerably higher in relation to the many sources generating risks and the multitude of transmission and multiplication situations.

Blockchain Technology (2018) vs. Internet and Intranet Period of 1994 and 1996 respectively.”Similar to the evolution of the Internet that began on private Intranets, permissioned blockchains will give way to the permissionless blockchains once they successfully achieve scalability and privacy. The next generation of the internet will be a “stack” comprised of: (1) a decentralized transaction layer (the strongest of which I believe to be Ethereum); (2) a decentralized file storage layer (IPFS and Swarm are early leaders); (3) a decentralized messaging layer (Matrix or Whisper are strong candidates); and (4) a high throughput computing resource (Golem is an example of attempting to accomplish this). As Jeremy Millar noted at the inception of the Enterprise Ethereum Alliance, blockchain technologies will be helped tremendously in 2018 through formal standardization processes similar to when Java evolved into Java 2 Enterprise Edition through standardization of database and web API’s to be the most widely used software language on Earth.

Consumer Facing Applications

Early use cases of consumer facing Internet applications in the 90’s were gambling, pornography, and games. Interestingly, we’re seeing frontrunners on Ethereum in the same genres with Spankchain, Fun Fair, Virtue Poker, and Crypto Kitties consumer facing applications on

The Annual National with International Participation Conference in Economics, Informatics and Communication Field, the 9 th edition – EIC 2018

Ethereum. The ecosystems with the most developers typically win. I don't see how permissioned blockchains that lack cryptoeconomic incentives will ever stand against public permissionless ecosystems. Ethereum already has a thriving developer community. Truffle, the smart contract developer framework, has 250,000+ developer downloads. Infura, which can be seen as an Akamai for Ethereum and IPFS, now handles over 2 billion requests per day and smoothly scaled to peak at 4.5 billion requests per day one day in December. MetaMask, which brings Ethereum seamlessly to browsers, has over 500,000 active users.

Blockchain will be a vessel of good.

As the world takes note of the societal implications of blockchain technology, we will see an uptick in humanitarian applications in 2018. In 2017 we saw the World Food Program employ Ethereum to distribute 1.4 million food vouchers to 10,500 Syrian refugees in Jordan. And it is aiming for one million transactions, per day. This innovative program, dubbed “Building Blocks”, demonstrates how database efficiency will deliver tangible benefits to the most vulnerable. I applaud the World Food Program's efforts and believe that its success is a sign of great things to come.

Enterprises will take the training wheels off

As permissionless blockchains continue their scalability and privacy upgrade process, permissioned blockchains will continue to lose the developer mindshare and potentially lose their client base similar to how AOL, Prodigy, and Comuserve services lost out to the Internet. There will be narrow use-cases for intranet-like permissioned blockchains, just as SWIFT never touched the internet, but the long tail will be using permissionless protocols.

Intranets were great training wheels, until the Internet was pervasive. The same trajectory will occur with permissioned blockchains in 2018 and beyond.

Proof of Stake changes the blockchain consensus game

Benefits of proof-of-stake include:

- ✓ The ability to reduce the large electricity consumption and hardware costs to secure a blockchain. It is estimated the Bitcoin electric consumption will trend toward equivalent consumption of the country of Denmark by 2020.
- ✓ Due to reduced energy consumption, token issuance isn't necessarily intrinsic to the securitization of the network. Negative net issuance could occur, whereby tokens are actually burned thereby reducing the supply and increasing value per token.
- ✓ 51% attacks become exponentially more expensive, as you risk what you stake.

Token Fever—Not so fast on the SAFT.

The Annual National with International Participation Conference in Economics, Informatics and Communication Field, the 9 th edition – EIC 2018

As Earth continues to realize the advantages of natively digital assets for everything (natural resources, fiat, gold, music, loyalty points, Madonna concert tickets, software, real estate, IoT device registration, stocks, electrons, etc.) on global distributed ledgers, regulation will be necessary. Regulators will be empowered to create smart contract software specifications and develop tests that compliant companies must pass.

Token Foundry will be the first platform to allow regulatory compliant utility token launches without using a SAFT—meaning everyone (not just accredited people on Sand Hill Rd.) will be able to participate and purchase tokens in an initial sale, thereby continuing to democratize venture capital.

The blockchain ecosystem will ramp up their educational resources tremendously.

“Education is the most powerful weapon you can use to change the world.”—Nelson Mandela
Until recently, the ones learning have been software engineers, but in 2018 there will be customized educational programs for policy makers, lawyers, project managers, executives, and MBA’s to understand the implications this technology has on their respective fields. ConsenSys Academy has rolled out many of these endeavors already, and has some exciting initiatives coming in the new year.

The IRS and their equivalents globally will be demanding their pound of flesh.

“Nothing can be said to be certain, except death and taxes.”—Ben Franklin
There is already a precedent in US vs. Coinbase Inc., et al. where an exchange has had to divulge their user-base’s trading history. I expect similar outreach to other exchanges. Software like Balanc3 is being used to track the p&l of a person or company’s digital assets as well as trading history. Pay your taxes.

People will take control of their online identities

We will continue to see the growing trend wherein people, companies, and machines manage their identity self-sovereignly rather than by a third party service provider like a bank, Facebook, or another internet service provider.
Interestingly, governments will increasingly find themselves as attestors to these self-sovereign identities, similar to how Zug, Switzerland is attesting to citizens identity usage with uPort, Ethereum leading self-sovereign identity solution.

In 2018, governments and regulatory bodies will mandate the use of blockchain to track and trace high value assets- “The supply chain stuff is really tricky”—Elon Musk

Companies and organizations will realize that for the first time, it is possible to offload basic track and trace infrastructure to the public chain. This will lead to a decrease in cost and regulatory

The Annual National with International Participation Conference in Economics, Informatics and Communication Field, the 9 th edition – EIC 2018

burden, and an increase in customer brand loyalty. These two trends will set the stage for a shared track and trace infrastructure supported by the public chain.

Major Fortune 50 companies are already demanding public chain track and trace use cases for which they are using the Viant platform to build their solutions.

The evolution of law will continue to intersect computer science.

“The first thing we do, let’s kill all the lawyers”—Shakespeare

The lawyers of tomorrow will need to understand fundamental future aspects of computer science as much as legal precedent. Using OpenLaw, lawyers can create, deploy, and edit next-generation legal agreements relying on Ethereum and IPFS. Here are great examples of restricted stock grant purchase, standard agreement for equity, and an ERC20-token purchase agreement. Enterprise Ethereum Alliance has formed a working group with many of the leading law firms and legal schools to ensure the legal industry can adapt.

“For the first time, open source, peer-to-peer protocol developers can monetize their project on a protocol level”—Olaf Carlson-Wee

For the first time we’ll be able to incentivize and monetize open source work, which will feel like adding a match to nitroglycerin in a Cambrian explosion of new blockchain technology paradigms. With new tokenized projects like Bounties.Network and Gitcoin, we’re adding a cryptoeconomic layer to software engineering.

BUGS begone: smart contract audits will be a necessity in 2018

For decades software engineers created code with bugs, which was somewhat inconsequential as software primarily served as a communication mechanism. As we transition to an Internet of Value with digitally tokenized assets, bugs can mean potential loss of capital. We don’t need to re-dance the polka or revel in the DAO-Saster of 2017, and 2016 respectively to agree that smart contract security audits are necessary.

Superstars like Phil Daian and ConsenSys Diligence will become the heroes of smart contract security audit and this could be one of the largest niches/job markets within the blockchain ecosystem.

Don’t just regulate blockchain....regulate THROUGH the blockchain.

2018 will be the year of G-to-C and G-to-G (Government to Citizen and Government to Government)—laws, regulations, treaties written in smart contracts, making it 100x cheaper and more straightforward to comply with them and 100x cheaper and easier to do appropriate oversight without having to subpoena personal and company records.

Stablecoins are coming

The Annual National with International Participation Conference in Economics, Informatics and Communication Field, the 9 th edition – EIC 2018

Stablecoins are the basis of financial instruments for hedging and derivatives that will be necessary for this wild-west industry to cross the chasm to safe and more easily used financial products. Maker DAO, VariabL, and Basecoin are attempting this from the startup eco-system, but I think this is a great space for an enterprise banking incumbent to provide value, liquidity, and validity to the digital asset ecosystem. I predict we'll see a bulge bracket bank blockchain-based stablecoin in 2018 if they can get it through compliance.

Tangoing with Contango

After witnessing the first bitcoin futures products on regulated U.S. exchanges that are cash-settled in 2017, I foresee the market will evolve to physically settled offerings to avoid banging the close to manipulate futures. Moreover, we'll see other digital asset derivatives, such as ether.

These derivative contracts will provide forward pricing curves that are necessary to the genesis and evolution of digital asset exchange traded funds.

The total market cap of blockchain-based digital assets will exceed \$2 trillion U.S. dollars by January 1, 2019. “New Car, Caviar, Four Star Daydream”—Pink Floyd

The price of ether will exceed \$2,000 in 2018. Ether will continue to outperform bitcoin, and the total market cap of ether will exceed that of bitcoin in 2018. Bitcoin's governance issues, reluctance to evolve, and extremely high fees could lead it to its demise. Bitcoin Cash has a serious chance of eclipsing Bitcoin. The market cap of Filecoin will exceed that of bitcoin by 2023. There will be a crypto-winter, though not in '18, as the industry is in the spring of its youth.

Andrew is a co-founder of ConsenSys Capital, the financial services offering constellation at ConsenSys including ConsenSys Ventures, Token Foundry, and ConsenSys Capital Asset Management. Previously, Andrew served as head of global business development of ConsenSys and co-founded ConsenSys Enterprise, catalysed Enterprise Ethereum Alliance, and co-developed the Microsoft Ethereum global blockchain offering.

The most popular virtual currency appreciated by 0.7%, over \$ 8000, after the billionaire recently announced that he is ready to invest in the Cryptomonas market the "Soros effect" on Bitcoin. More The International Monetary Fund through Christine Lagarde talked about the benefits of cryptomonas and blockchain technology that can reduce the cost of transactions. "Crypto-assets allow quick and cheap financial transactions while providing some of the cash benefits. Some payment services are currently making transfers abroad over hours, not days. Crypto-asset-based technology - distributed ledger technology (DLT) can make financial markets work more efficiently. Intelligent contracts with self-execution and application can eliminate the

The Annual National with International Participation Conference in Economics, Informatics and Communication Field, the 9 th edition – EIC 2018

need for some intermediaries, "wrote Lagarde in a blog post. Comments coming in while some virtual coins give a sign of rebound: Bitcoin last week jumped more than 20 percent, weekly increases for the first time since 2017, and Ripple appreciated by more than 30% .The upward trend of Bitcoin was followed by Ether and Litecoin, while the European Union is imposing stricter measures to regulate cryptomonas, the IMF advocated for a more balanced approach, in the same register of major American banks, the most influential of them, Goldman Sachs, has already announced that it is exploring the possibility of launching new virtual touring operations, not Christine Lagarde at the end of last year that ignoring cryptomonas "is not wise".

Conclusion

The larger the size and complexity of the market, the higher both the microeconomic and the macroeconomic risks, the possibility of economic performance is growing, and the macroeconomic and the microeconomic interconditioning relations are intensifying, this being a necessity resulting in an increase in the number of economic policy instruments in the direction of evolution.

Economic stability at both macro and micro levels has the same fundamental elements, which, given the interrelationship between the two environments at the market level, is a natural and straightforward consequence to functionality.

Financial instability, as a risky event of financial stability, is also based on common elements at macro and micro level; moreover, the two types of financial instability influence each other, starting from the least disturbances of the stability state.

In the opposite direction, the financial stability of the two environments is a necessary objective for the evolution of the market. Moreover, as an important part of the organizational culture, the general and main objectives should be understood as being common to the two environments, and the specific objectives should be introduced, on a reciprocal basis, into the equations of the administrative models of the two environments.

In conclusion, I present some of the information presented in a special characterization of the big players in the cryptomonas market and belonging to Harry Hamburg, editor of Exponential Investor:

The Rockefellers- This \$350 billion dollar dynasty have made some of the most well timed investments in history. Starting their legacy in oil...

The Rockefeller's flagship investment firm Venrock moved its money towards aviation and technology.

Intel in 1969.

The Annual National with International Participation Conference in Economics, Informatics and Communication Field, the 9 th edition – EIC 2018

Apple in 1978.

StrataCom (now Cisco) in 1986.

In April this year, they partnered directly with a crypto investment ‘CoinFund’.

Their intention: to back “different crypto economies and crypto token-based projects.”

And they’re not the only mega-rich dynasty to wade into crypto...

The Rothschild’s

BITCOIN INVT TR SHS	COM	09173t108	210	539 SH	DFND
---------------------	-----	-----------	-----	--------	------

Source: Exponential Investor, 2018

The image you see over there on the right...

Is straight from the Securities and Exchange Commission ‘13F FORM’ for the Rothschild Investment Corporation.

It shows the Rothschild’s stealthily making their first investment into crypto last summer.

Next up is one of the most famed, opportunists in financial history...

George Soros- His interest in crypto started in August last year when he invested in Overstock.com – the first ever retailer to start accepting cryptocurrencies.

In April this year he ordered his \$26bn family office to start planning to trade in crypto currencies. It’s not just these famous financial families moving into this space.

Some of the biggest banks in the world are claiming their stake too.

Goldman Sachs This banking heavyweight locked in their position as one of the big players in this roaring new market in February. First by backing a cryptocurrency startup called Circle... Using this vehicle investment, they bought out one of the biggest crypto exchanges on the market Poloniex.

J.P Morgan On 9th of February, J.P. Morgan released a document called ‘Decrypting Cryptocurrencies: Technology, Applications and Challenges’ This 60 page, in-depth break down of cryptocurrencies signalled their strategy into the crypto market.

And if there’s one thing these wealthy families and banking giants like to do more than winning – it’s making money.

The Annual National with International Participation Conference in Economics, Informatics and Communication Field, the 9 th edition – EIC 2018

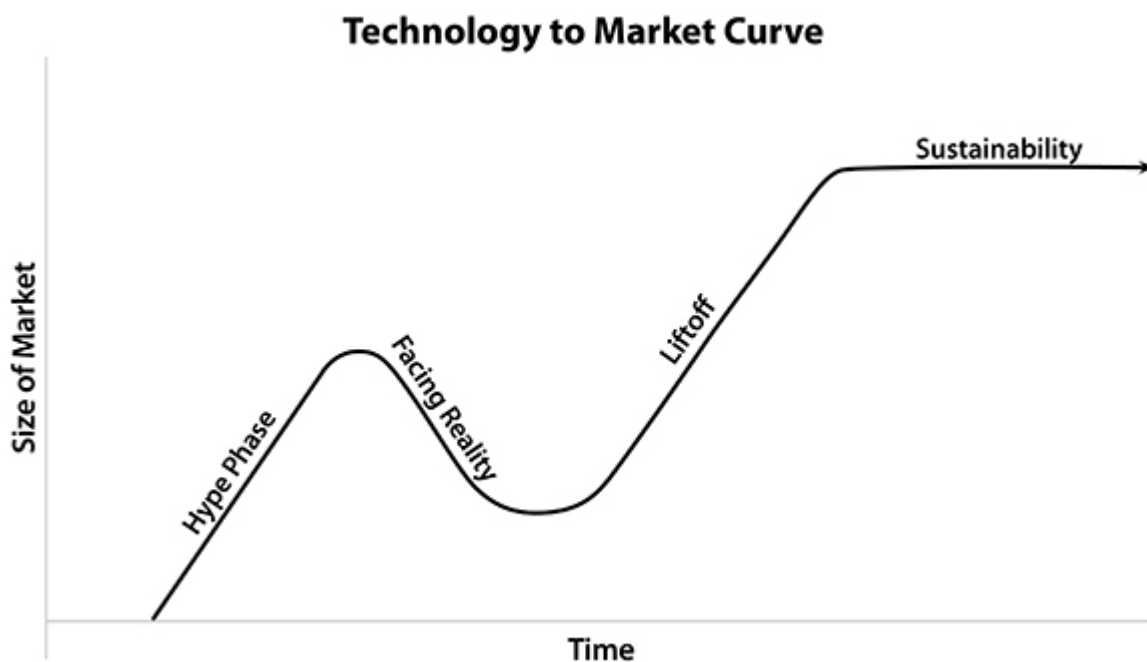
These BUY signals from the world’s richest entities are making waves in the market... and industry experts are already calling predictions all over the shop...

Pantera Capital CEO Dan Morehead went on record saying he ‘rarely had such a strong conviction of timing’ and see’s Bitcoin heading to \$20,000.

Max Keiser sees Bitcoin’s move to \$28,000 already ‘in play’ as of April this year.

Saxo Bank analyst Kay Van-Petersen is calling the shoot towards \$100,000 from here on out.

And investment mogul and CNBC host Brian Kelly joins \$5bn hedge fund manager Tim Draper for \$250,000 by 2022.

Source: Exponential Investor, 2018

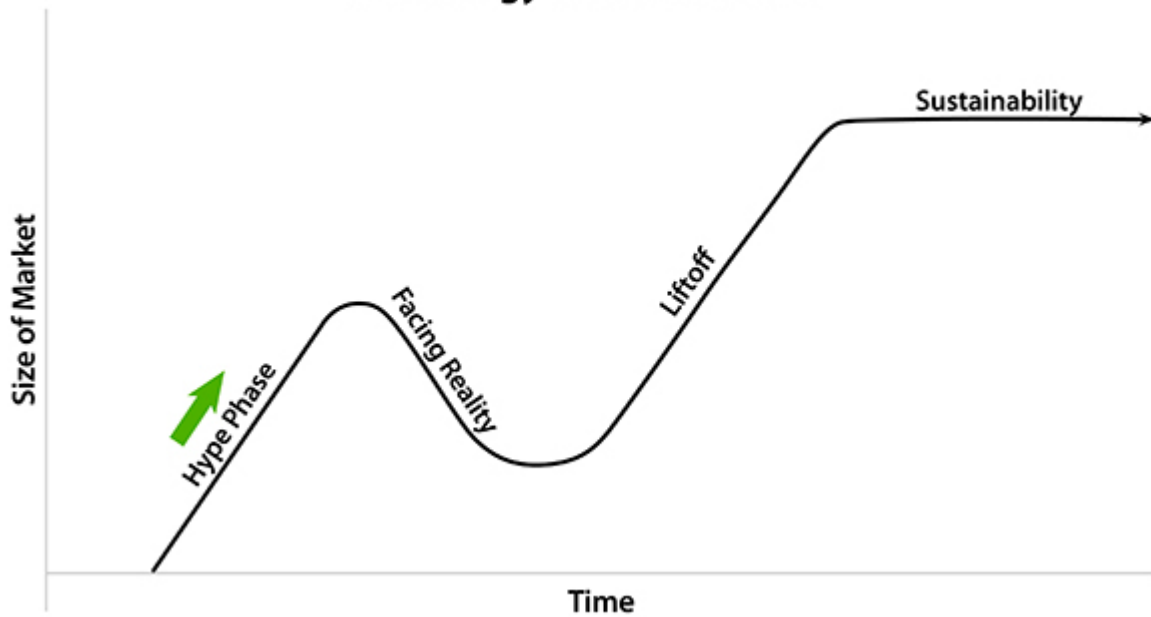
This is Technology to Market Curve, and it has four phases.

Phase one is the hype phase. This is when a new technology comes to market and there’s massive expectations for it... and they rush to invest in it.

The Annual National with International Participation Conference in Economics, Informatics and Communication Field, the 9th edition – EIC 2018

Technology to Market Curve

Source: *Exponential Investor*, 2018

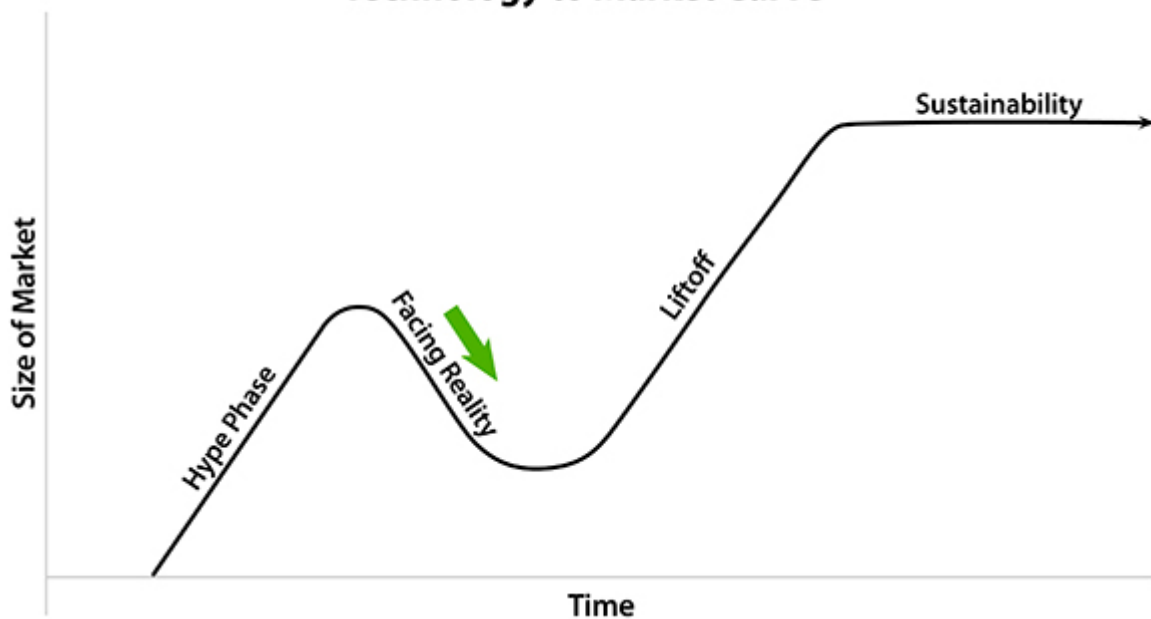
Look familiar? Of course it does...

The last 12—18 months was the ‘hype phase’ for cryptos, seeing bitcoin fly from under \$1k to almost \$20k.

It’s the “make it or break it” phase for a new technology. Many never make it out of this phase because they never live up to the hype.

Phase Two is the “facing reality” phase.

Technology to Market Curve

Source: *Exponential Investor*, 2018

This is where investors hype dies down and there’s a lull, a trough if you will.

The Annual National with International Participation Conference in Economics, Informatics and Communication Field, the 9 th edition – EIC 2018

That’s where we are at right now with cryptos. You’ve probably read about the recent price drop yourself. As you can see from the above, this “trough” is part of a very common pattern.

What’s interesting about the trough is... typically, they don’t end until several key things happen: First, there’s broad adoption of the technology.

Second, there’s compelling signs that mass adoption is imminent.

And finally, there’s a leader in the market that takes the technology out of the rough.

In the 1990s it was AOL leading the internet out of the trough... today it's bitcoin leading cryptocurrencies.

So – assuming the pattern continues as anticipated - what can we expect to happen next?

We are starting to see some huge moves firing out, over the last 7-days:

Biggest Gainers*				1h	24h	7d
#	Name	Symbol	Volume (24h)	Price	% 7d	
1	Bubble	BUB	\$67,813	\$0.087219	441.45%	
2	Hexx	HXX	\$330,946	\$3.57	379.05%	
3	MaxCoin	MAX	\$177,884	\$0.104515	374.19%	
4	Pareto Network	PARETO	\$349,136	\$0.063517	314.85%	
5	HODL Bucks	HDLB	\$76,586	\$0.158118	238.97%	
6	MCAP	MCAP	\$590,878	\$0.183756	200.37%	
7	Mithril	MITH	\$368,164,000	\$0.652717	163.70%	
8	High Voltage	HVCO	\$65,259	\$0.772205	157.74%	
9	BLUE	BLUE	\$59,982	\$0.265982	144.85%	
10	BnkToTheFuture	BFT	\$956,159	\$0.154163	132.42%	
11	TokenPay	TPAY	\$372,857	\$3.61	121.26%	
12	BlockCDN	BCDN	\$372,275	\$0.026871	116.51%	
13	GoldMint	MNTP	\$751,938	\$4.93	115.64%	

Source: *Coinmarketcap.com* – snapshot taken 12th April 2018

Past performance is not an indicator of future performance

A great example of this is Amazon.

The Annual National with International Participation Conference in Economics, Informatics and Communication Field, the 9 th edition – EIC 2018

Source: *Exponential Investor*, 2018

Past performance and 5 year figures. Amazon 5 year performance: 2013 +56.01% | 2014 - 17.34% | 2015 +130.40% | 2016 + 32.34% | 2017 +42.46%

We saw **the hype phase** of Amazon in the late 1990s. Maybe you remember it...

The stock shot up to over \$100 a share, many people thought that was as high as it would ever go. Along with hundreds of other dot-com companies, it was flying. The only tech revolution you can compare this to is the rise of the internet over the last 25 years. I don't know if you were smart enough (or simply lucky enough) to reap profits from that bull market

Source: *Stockcharts*

Google (Alphabet Inc): 2013 +55.48% | 2014 +3.72% | 2015 +55.09% | 2016 +21.50% | 2017 +21.42%

The Annual National with International Participation Conference in Economics, Informatics and Communication Field, the 9 th edition – EIC 2018

Source: Stockcharts

eBay: 2013 +5.58% | 2014 +8.65% | 2015 +22.91% | 2016 +28.87% | 2017 +16.11%

Source: Stockcharts

Amazon: 2013 +56.01% | 2014 -17.34% | 2015 +130.40% | 2016 + 32.34% | 2017 +42.46%

The Annual National with International Participation Conference in Economics, Informatics and Communication Field, the 9 th edition – EIC 2018

Bibliography:

Achim M.V., Analiza economico-financiară, Editura Risoprint, Cluj-Napoca, 2009

Achim M.V., Borlea S., Analiza economico-financiară a entității economice, Editura Risoprint, Cluj-Napoca, 2012

Allen A. W. and Wood G., Defining and achieving financial stability, LSE Financial Markets Group, Special Paper Series, Special Paper no 160, 2005

Banca Națională a României, Regulamentul nr. 5 din 20 decembrie 2013 privind cerințe prudențiale pentru instituțiile de credit

Basel Committee on Banking Supervision, Basel III a: a global regulatory framework for more resilient banks and banking systems

Basel Committee on Banking Supervision, Basel III b: International framework for liquidity risk measurement, standards and monitoring

Ionescu C., Micro-prudentiality and financial stability, Studies and Scientific Researches. Economics Edition, No. 16-17, 2011-2012

*** Report of the Working Party on Financial Stability in Emerging Market Economies, Financial stability in emerging market economies, A strategy for the formulation, adoption and implementation of sound principles and practices to strengthen financial system, 1997:

Harry Hamburg, editor of Exponential Investor is published by Southbank Investment Research Limited.

Venrock.com

FT.com - Goldman-backed Circle buys crypto exchange Poloniex – 26 February 2018

J.P. Morgan Perspectives - Decrypting Cryptocurrencies: Technology, Applications and Challenges – 6 February 2018

CNBC - Hedge fund CEO says bitcoin's flashing a rare buy signal – 18 April 2018

Chaining.ru - Top 10 Expert Bitcoin Price Predictions For 2018 & Beyond – 16 April 2018

CNBC - Bitcoin headed to \$100,000 in 2018, says analyst who predicted last year's price rise – 16 January 2018

Cryptocurrency News - Bitcoin at 250k? | Another Expert - Brian Kelly, Supports This Prediction – 16 April 2018

CNBC - Cryptocurrency market will hit \$1 trillion valuation this year, CEO of top exchange says – 13 February 2018

CNBC - Bitcoin could 'easily' reach \$40,000 by the end of 2018, hedge fund legend Novogratz says – 27 November 2017

Investopedia - Bitcoin Price Will Hit \$1 Million by 2020 Says John McAfee – 12 March 2018

Yahoo Finance - Cryptocurrencies could be a \$10 trillion market – 13 December 2017

CNBC - This could be the year big investors such as endowments finally buy into cryptocurrencies – 12 April 2018

The Annual National with International Participation Conference in Economics, Informatics and Communication Field, the 9 th edition – EIC 2018

Business Insider UK - Bitcoin just soared to a new \$1,600 high — but the first investor in Snapchat thinks it could hit \$500,000 by 2030 – 4 May 2017

The Times - Bitcoin will become the world’s single currency, Twitter chief says – 21 March 2018

Techcrunch.com - Jack Dorsey believes bitcoin will be the world’s sole currency within 10 years – 21 March 2018

Bloomberg - George Soros Prepares to Trade Cryptocurrencies – 6 April 2018

CCN - Rockefellers Go Long On Cryptocurrencies to Invest in Blockchain Startups – 10 April 2018

Investopedia - Top 10 Wealthiest Families in the World – 24 May 2016

EconoTimes - Rothschild Investment Corporation invests in bitcoin via Bitcoin Investment Trust – 24 July 2017

Bloomberg - Billionaire Alan Howard Makes a Bet on Cryptocurrencies – 14 March 2018

Medium.com - Blockchain Technology is the Most Significant Invention since the Internet and Electricity – 2 September 2017

Pulsed - Three Ways To See The Future In Any Industry – 23 April 2017

Dash Force News - Tim Draper Predicts Upward Trend for Cryptocurrency – 16 April 2018

Cryptocurrency Guide - Yahoo Confirms Purchase of Stake in Cryptocurrency Exchange – 13 April 2018

CNBC - Japan's biggest messaging app Line is planning to launch a cryptocurrency exchange – 31 January 2018

The Daily Hodl - IBM Touts \$3.1 Trillion Blockchain Future – 3 April 2018

Fururism - Mark Zuckerberg Is Officially Considering Cryptocurrency for Facebook – 8 January 2018

Coindesk - Bitcoin in the Browser: Google, Apple and More Adopting Crypto-Ready API – 18 September 2017

AMBCrypto - Bitcoin [BTC] predictions by top influencers - \$250K by 2022, bullish all the way! – 15 April 2018

Crypto gains - Coinmarketcap.com

Charts – Stockcharts.com

Frontier Tech Investor performance: 2016 (from February) +0.02% | 2017 +22.11% | 2018 (to April) -0.08%

The Annual National with International Participation Conference in Economics, Informatics and Communication Field, the 9 th edition – EIC 2018

EFECTELE POLITICILOR ECONOMICE ASUPRA STABILITATII FIRMELOR ȘI ANGAJAȚILOR

NĂFTĂNĂILĂ CRISTINA ALINA

E-mail: naftanailacristina@yahoo.com

Universitatea Spiru Haret, Facultatea de Științe Economice, Câmpulung, Romania

ZĂRNESCU ODI MIHAELA

odimihaela@yahoo.com

Universitatea Spiru Haret, Facultatea de Științe Economice, Câmpulung, Romania

Abstract:

Nivelul de câștiguri și gradul de stabilitate economică influențează bunăstarea unei țări. Modul în care politicile economice influențează stabilitatea agregatelor macroeconomice a fost evidențiat de-a lungul timpului de către economiști precum Sutherland et al., (2012); Ziemann, (2013); Sutherland și Hoeller, (2013).

Studiul actual investighează evoluțiile economice și financiare interne și internaționale, analizează capacitatea firmelor din România de a se adapta provocărilor integrării în zona euro și identifică performanțele economice și financiare a firmelor din Romania.

Cercetarea științifică efectuată prin intermediul acestui articol s-a bazat pe studierea, culegerea și interpretarea datelor statistice din rapoartele emise de către Oficiul Național al Registrului Comerțului, Băncii Naționale a României și Ministerului Finanțelor Publice.

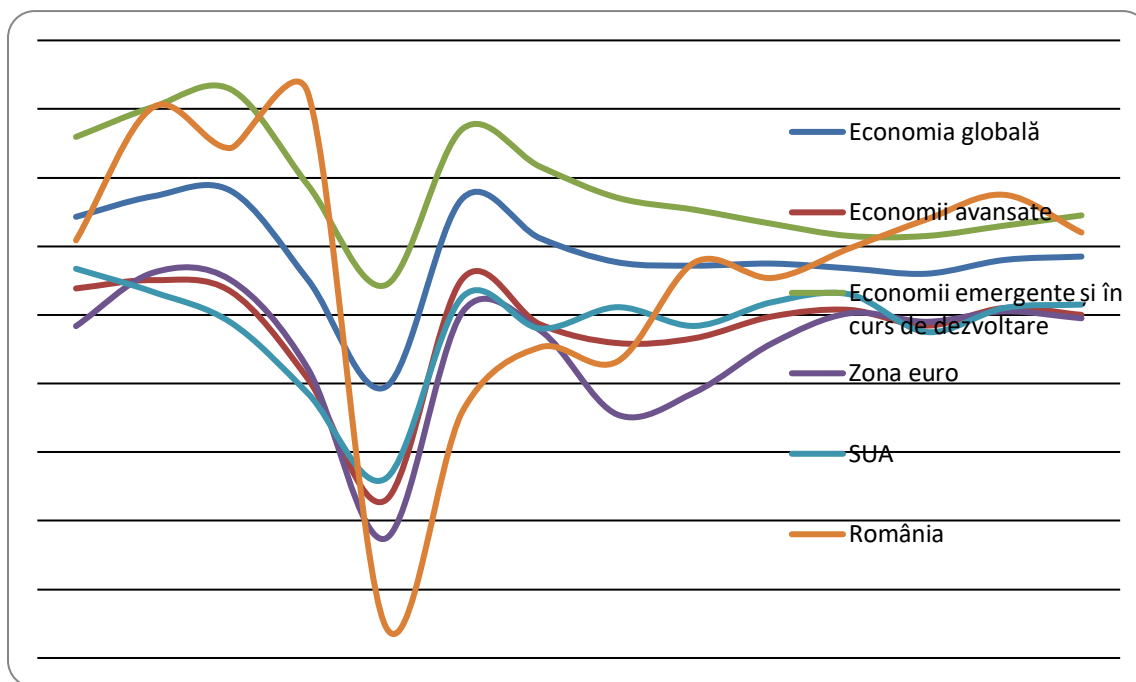
Keywords: *evoluții economice, evoluții financiare, stabilitate financiară, integrarea firmelor romanesti în zona euro, performanțele companiilor nefinanciare, indicatori de profitabilitate ai firmelor românești*

1.Evoluții economice și financiare internaționale

Condițiile macroeconomice la nivel global s-au îmbunătățit comparativ cu anul 2016. Fondul Monetar Internațional a majorat proiecțiile privind ratele de creștere a economiei mondiale de la 3,6 % pentru anul 2017 la 3,7 % pentru 2018 (**Graficul nr.1**).

Graficul nr. 1 Creșterea economică globală

Sursa: FMI – World Economic Outlook, octombrie 2017

Proгноzele pentru zona euro, Japonia, precum și pentru economiile emergente din Asia și Europa au fost revizuite în creștere, în timp ce cele pentru SUA și Marea Britanie au consemnat revizuirii în scădere. Un factor important în reconfigurarea proiecțiilor l-a constituit și revitalizarea comerțului la nivel global. Organizația Mondială a Comerțului a estimat pentru anul 2017 o creștere a volumului schimburilor comerciale de mărfuri cu valori între 1,8 și 3,6 %, de la 1,3 %, valoare estimată pentru anul 2016.

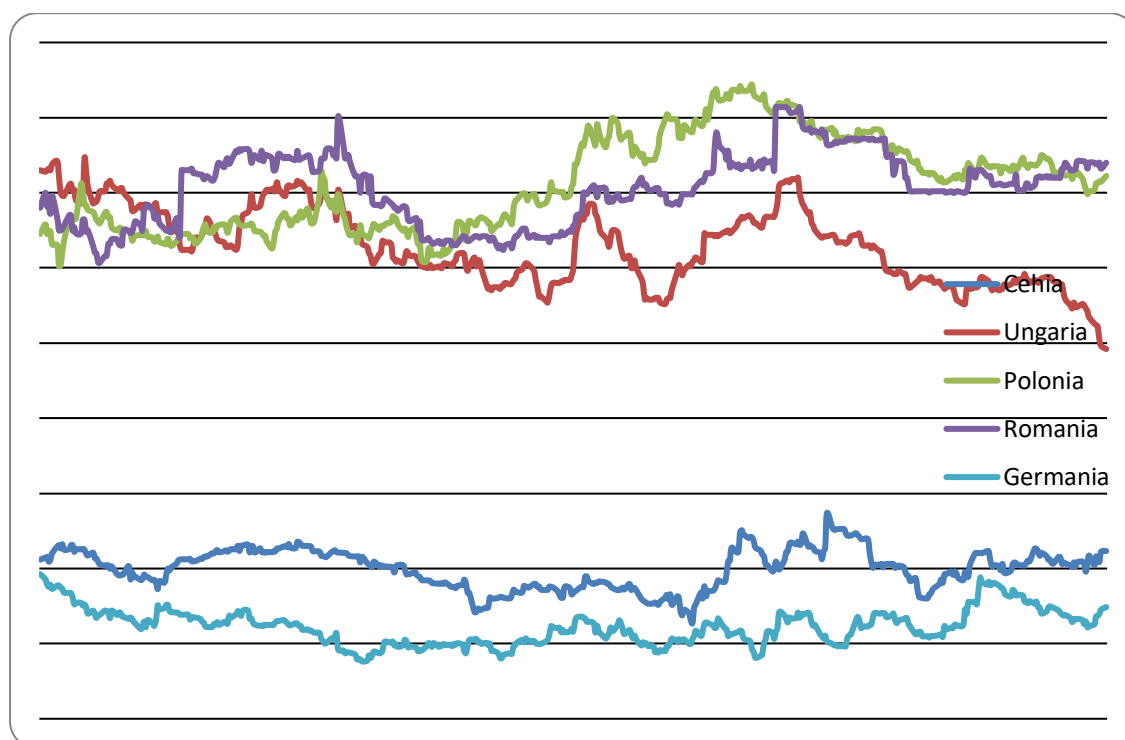
Cu toate acestea, riscurile privind consolidarea ratei de creștere a economiei globale și a comerțului internațional rămân importante pe fondul incertitudinii politicilor (atât comerciale, cât și monetare), al acumulării unor dezechilibre structurale la nivelul economiilor emergente (în special în China și Brazilia) și al intensificării tensiunilor geopolitice, dar și al plasării prețurilor combustibililor la niveluri mai reduse pe parcursul ultimilor ani.

Piețele financiare internaționale au înregistrat evoluții pozitive în prima parte a anului 2017 după corecțiile înregistrate la finalul anului 2016, în timp ce volatilitatea s-a situat pe o tendință de reducere, cu scurte perioade de amplificare a acesteia. Evoluțiile pozitive susținute ale indicilor bursieri ai principalelor piețe de capital, precum și începutul procesului de normalizare de pe piețele obligațiunilor suverane europene (**Graficul nr.2**) au fost determinate de ameliorarea indicatorilor macroeconomici, continuarea programului de relaxare cantitativă

The Annual National with International Participation Conference in Economics, Informatics and Communication Field, the 9 th edition – EIC 2018

de către BCE, dar și de așteptările optimiste ale investitorilor privind perspectivele economiei mondiale, respectiv ale celei europene. O preocupare la adresa stabilității financiare este riscul de evaluare necorespunzătoare a activelor financiare, dată fiind continuarea fenomenului de căutare de randamente înalte, în condițiile menținerii nivelului redus al dobânzilor.

Graficul nr. 2 Randamentul obligațiunilor suverane pe 5 ani pentru unele state din UE

Sursa: Raport asupra stabilitatii financiare 2017, www.bnr.ro/date_statistice

Principalele riscuri sistemice asupra sistemului financiar la nivel global, conform evaluării Fondului Monetar Internațional din octombrie 2017 (Global Financial Stability Report), sunt:

- riscul de piață și de lichiditate, determinat de nivelul scăzut al ratelor dobânzilor și al primelor de risc, precum și de nivelul redus al volatilității de pe piețele financiare internaționale;
- riscuri dinspre piețele emergente;
- riscul de credit, în special ca urmare a evoluțiilor privind riscul asociat creditării populației și
- riscul macroeconomic. Riscul aferent piețelor emergente și riscul macroeconomic sunt evaluate în scădere față de valorile estimate în aprilie 2017, pe fondul reluării creșterii economice mondiale.

The Annual National with International Participation Conference in Economics, Informatics and Communication Field, the 9 th edition – EIC 2018

La nivelul UE, cele mai recente analize ale Băncii Centrale Europene și ale Comitetului European pentru Risc Sistemic privind evoluția riscurilor și vulnerabilităților la adresa stabilității financiare indică o creștere pronunțată a riscurilor provenind din:

- ajustarea bruscă a primei de risc pe piețele financiare internaționale;
- situația bilanțieră și profitabilitatea scăzută a instituțiilor financiare;
- incertitudinea cadrului politic și provocările privind sustenabilitatea datoriei sectorului public și privat, precum și
- lichiditatea și contagiunea sectorului bancar paralel.

Un risc sistemic important la adresa stabilității financiare din România, similar celui la nivelul UE, este cel de ajustare abruptă a primei de risc aferente economiilor emergente. Implementarea unui mix de politici care să conducă la menținerea echilibrelor macroeconomice reprezintă o condiție importantă în vederea limitării efectelor de contagiune dinspre piețele financiare internaționale, în condițiile materializării riscului de modificare bruscă a încrederii investitorilor în economiile emergente.

Situația economică din zona euro s-a îmbunătățit, dar persistă vulnerabilități importante privind perspectivele pe termen mediu.

Economia zonei euro a înregistrat evoluții pozitive în prima parte a anului 2017. Creșterea economică a consemnat un avans de 0,7 % în trimestrul al doilea din anul 2017, după valoarea de 0,6 % din primul trimestru.

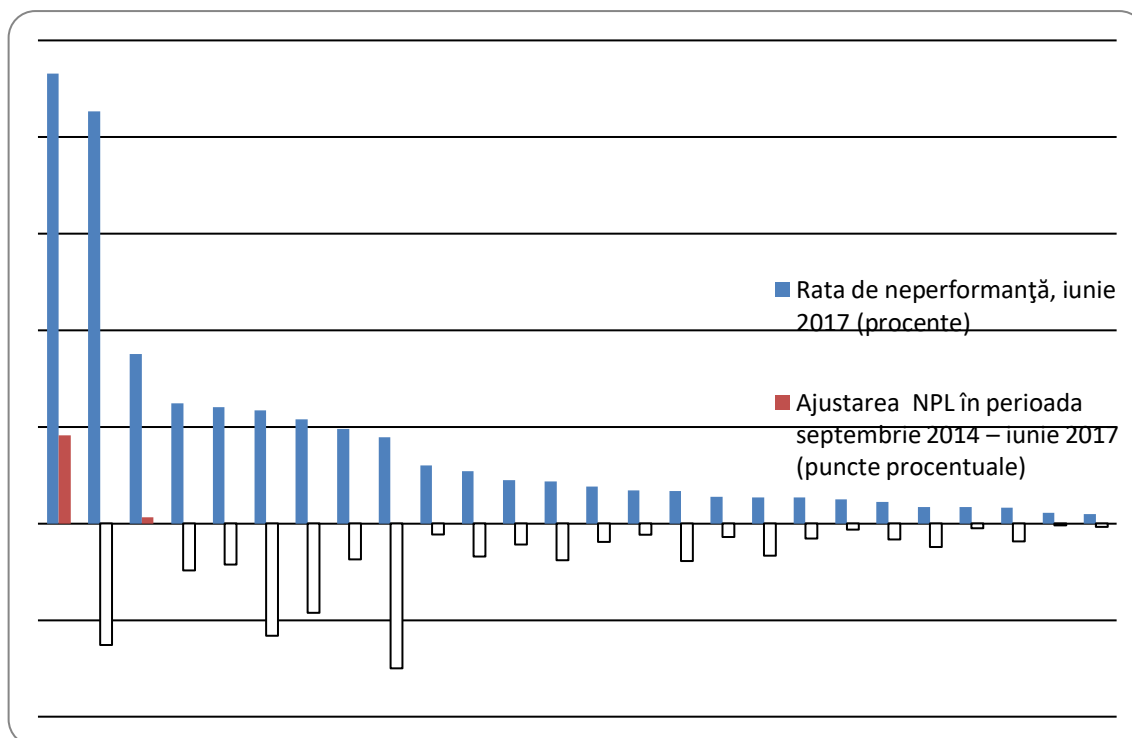
Profitabilitatea băncilor din zona euro s-a ameliorat, dar perspectivele rămân mixte.

Profitabilitatea băncilor din Europa a înregistrat o ușoară îmbunătățire în prima jumătate a anului 2017. Astfel, profitabilitatea medie a capitalului (ROE, return on equity) a crescut în al doilea trimestru din anul 2017 cu 3,7 puncte procentuale față de ultimul trimestru din 2016, ajungând la nivelul de 7 %. De asemenea, rentabilitatea medie a activelor (ROA, return on assets) a crescut la 0,45 % în aceeași perioadă, de la 0,21 % la sfârșitul anului 2016.

Perspectivele profitabilității sectorului bancar european rămân mixte. Pe de o parte, volumul încă mare al creditelor neperformante în unele state europene (**Graficul nr.3**) și o serie de factori structurali, precum nivelul competiției pe anumite segmente ale pieței creditului, contribuie la menținerea unor venituri operaționale scăzute. Pe de altă parte, revigorarea activității de creditare va sprijini procesul de normalizare a profitului.

În zona euro, împrumuturile acordate societăților nefinanciare au crescut cu o rată anuală de 2,5 % în septembrie 2017, în timp ce creditele acordate populației au înregistrat un avans de 2,7 % în aceeași perioadă.

Graficul nr. 3 Ratele de neperformanță în țările UE

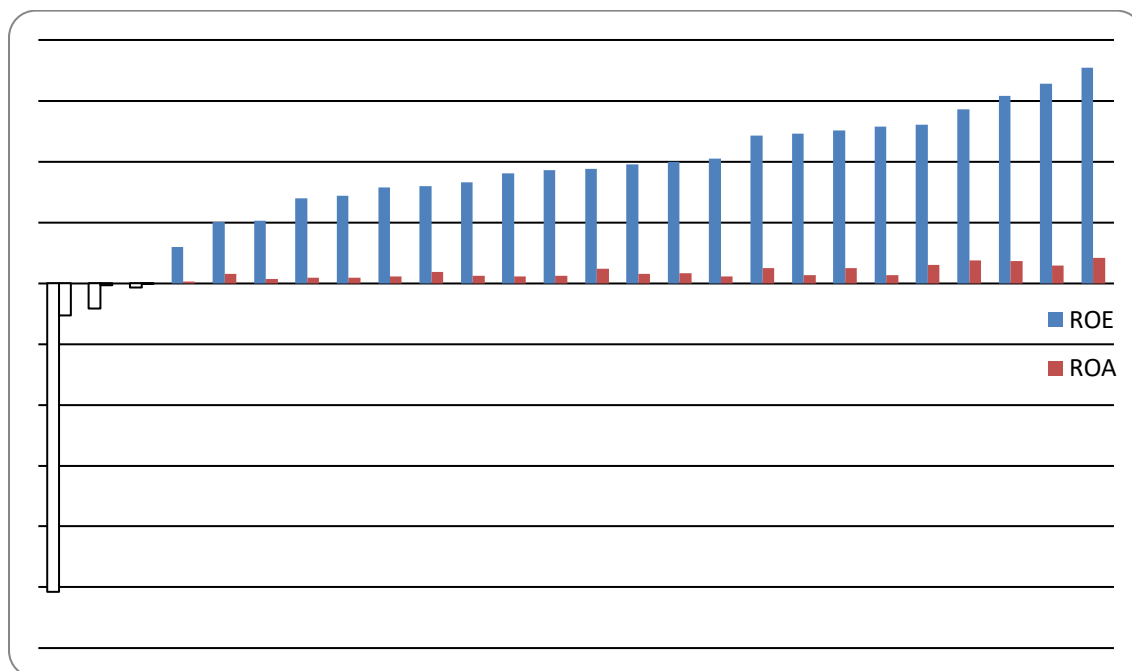
Sursa: Raport asupra stabilitatii financiare 2017, www.bnr.ro/date_statistice

Pe termen lung, amplificarea fenomenului FinTech va determina, cel mai probabil, schimbarea modelelor de afaceri ale instituțiilor de credit în vederea menținerii capacității de generare de profit. O analiză a ultimelor evoluții în acest domeniu al tehnologiei financiare este prezentată în Tema specială „Inovația tehnologică în domeniul financiar – provocări la adresa stabilității financiare”.

România se situează printre țările cu cel mai mare nivel al profitabilității, alături de alte țări din regiune precum Republica Cehă, Bulgaria, Ungaria (**Graficul nr.4**).

Băncile românești cu capital italian, respectiv grecesc sau cipriot, sunt caracterizate de un grad de capitalizare ridicat (au rata fondurilor proprii totale de 15,2 % pentru băncile cu capital italian, respectiv de 23 % pentru cele cu capital grecesc și cipriot, septembrie 2017) și un nivel corespunzător de acoperire cu provizioane (48 % pentru instituțiile cu capital grecesc și cipriot, respectiv 69,4 % pentru cele cu capital italian).

Graficul nr. 4 Profitabilitatea băncilor din UE (iunie 2017)

Sursa: www.bnr.ro/date-statistice

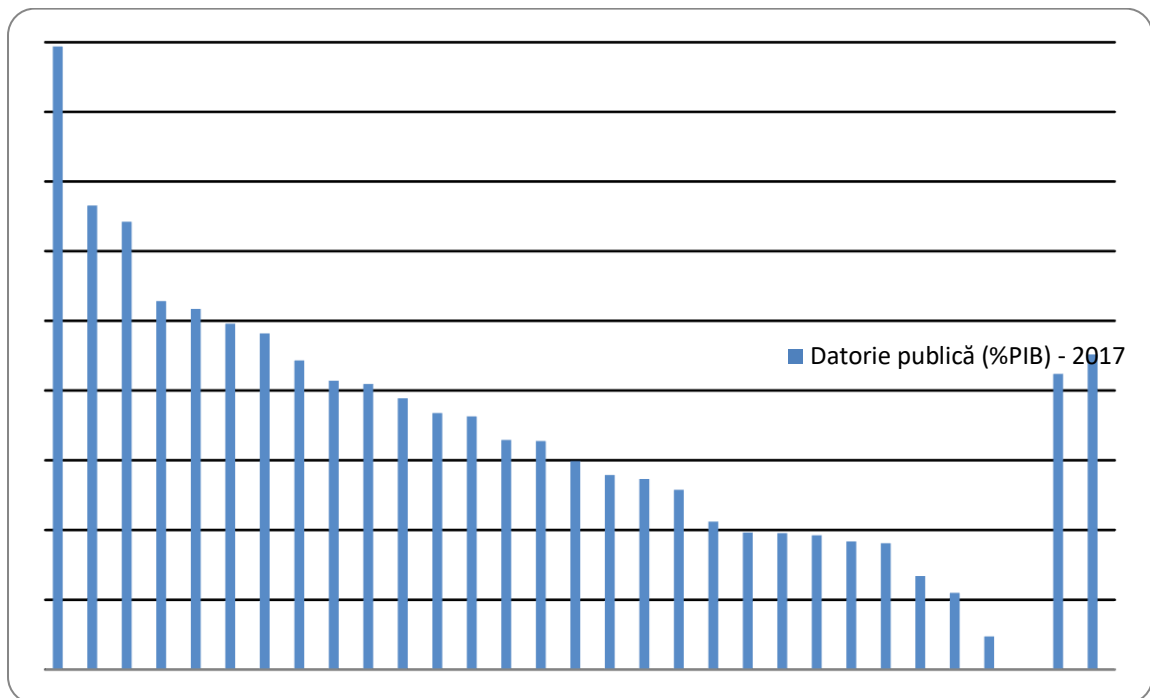
Principala problemă în zona euro este nivelul ridicat al datoriei publice și private.

Sustenabilitatea datoriei publice continuă să reprezinte o problemă importantă în unele state ale UE. Nivelul ridicat al datoriei în aceste state (**Graficul nr.5**), în contextul creșterii presiunilor inflaționiste, va avea ca efect creșterea costurilor de finanțare.

Deși la nivel agregat s-a înregistrat o ușoară îmbunătățire a poziției fiscale, evoluțiile continuă să fie eterogene la nivelul țărilor. Această tendință este de așteptat să continue și în perioada următoare. Astfel, nivelul datoriei publice este estimat să se ajusteze ușor de la 85,1 % din PIB în anul 2016 la 84,8 % din PIB în decembrie 2017 (media UE), respectiv de la 91,3 % din PIB la 90,3 % din PIB (zona euro).

Deficitul bugetar în UE s-a redus la 1,7 % în anul 2016, pentru anul 2017 fiind estimat un deficit de 1,6 % din PIB. În noiembrie 2017 două state din zona euro (Franța și Spania) sunt sub procedura de deficit excesiv, în scădere de la nouă state, din care șapte din zona euro în prima parte a anului 2016.

Graficul nr. 5 Datoria publică în Uniunea Europeană

Sursa: Raport asupra stabilitatii financiare 2017, www.bnr.ro/date_statistice

Riscurile asupra sistemului financiar european dinspre sectorul fondurilor de investiții, al societăților de asigurare și al fondurilor de pensii necesită o monitorizare atentă

Dezvoltarea sectorului fondurilor de investiții poate reprezenta o zonă de risc la adresa stabilității financiare europene, reluarea creșterii acestuia reprezentând o preocupare la nivel european. Spre deosebire de acesta, riscurile dinspre sectorul asigurărilor se mențin la un nivel scăzut, dar mediul caracterizat de randamente scăzute reprezintă în continuare o preocupare importantă pentru industria asigurărilor din UE.

În ceea ce privește sectorul fondurilor de pensii, riscul unei reevaluări a prețurilor instrumentelor financiare cu venit fix, în contextul începerii procesului de normalizare a politicii monetare la nivel european, poate determina pierderi importante la nivelul acestui sector.

2. Evoluții macroeconomice interne

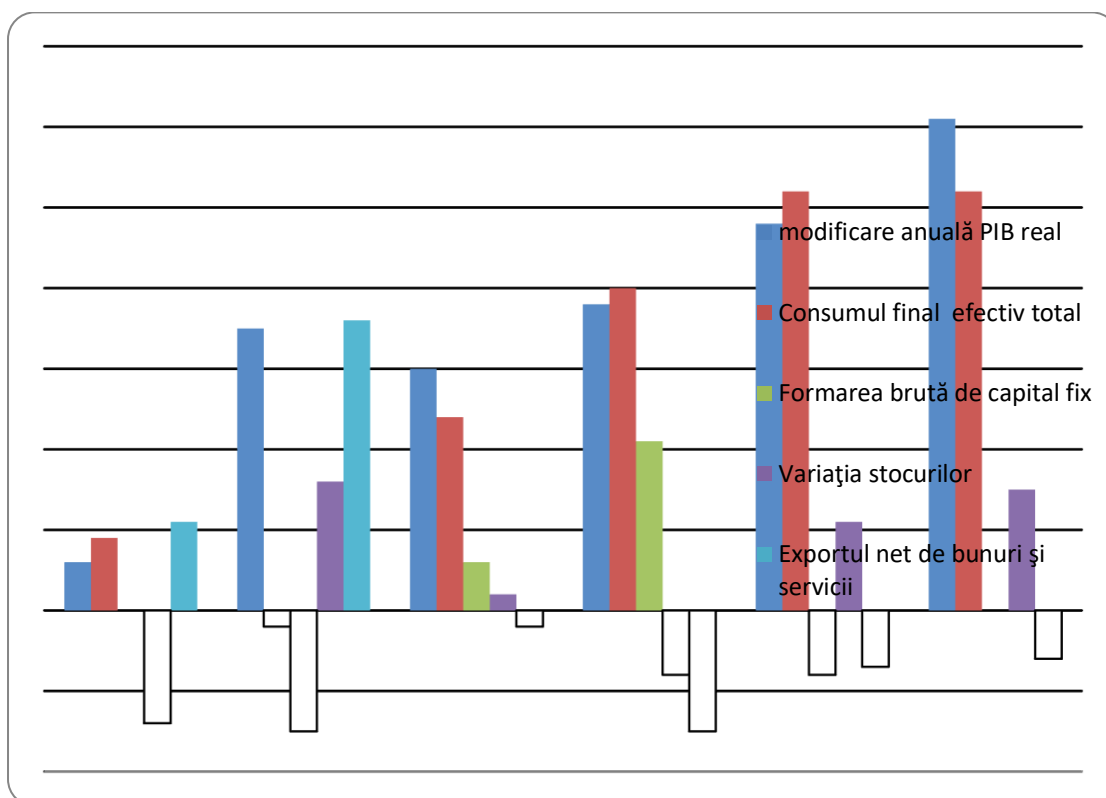
România a înregistrat una dintre cele mai înalte rate de creștere economică din UE în primele nouă luni din anul 2017. Cu toate acestea, analiza principalilor indicatori macroeconomici relevă acumularea de tensiuni, cu posibile consecințe negative importante asupra evoluțiilor economice viitoare și, implicit, asupra stabilității financiare. Principalul factor de creștere a fost reprezentat de consumul intern, un rol major în stimularea acestuia

The Annual National with International Participation Conference in Economics, Informatics and Communication Field, the 9 th edition – EIC 2018

avându-l, printre altele, măsurile prociclice de politică fiscală și de politică a veniturilor din ultimii doi ani.

În primul semestru al anului 2017, avansul activității economice a fost de 5,8 %, consumul intern contribuind cu 5,5 puncte procentuale, în timp ce exporturile nete au avut o contribuție negativă. Investițiile au avut un aport marginal la creșterea economică, așa cum se observă în graficul de mai jos:

Graficul nr. 6 Factorii explicativi ai dinamicii PIB

Sursa: Raport asupra stabilitatii financiare 2017, www.bnr.ro/date-statistice

Accelerarea cererii interne a avut ca efect creșterea importurilor, în timp ce nivelul redus al investițiilor limitează capacitatea producției interne de a suplini excesul de cerere internă. Continuarea acestor evoluții și în perioada următoare va conduce, cel mai probabil, la o creștere a tensiunilor asupra principalelor echilibre macroeconomice.

În acest context, continuarea procesului de convergență este condiționată de recalibrarea mixului de politici, astfel încât să se asigure menținerea la niveluri sustenabile a indicatorilor economici fundamentali.

Cooperarea între instituțiile cu rol în coordonarea politicilor economice este esențială pentru obținerea unui mix optim de politici pentru economia românească. BNR nu poate

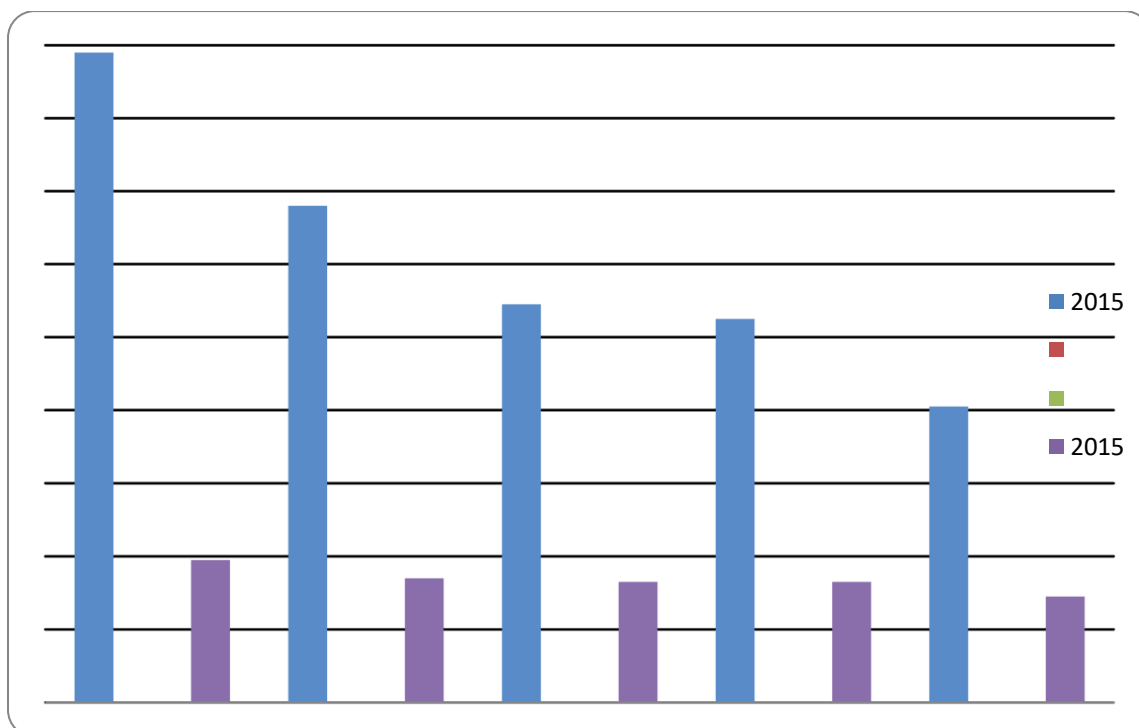
The Annual National with International Participation Conference in Economics, Informatics and Communication Field, the 9 th edition – EIC 2018

suplini lipsa unor politici adecvate în alte domenii decât cele aflate în aria sa de competență, o abordare diferită conducând, printre altele, la ineficiența politicii monetare. Mai mult, este necesară intensificarea eforturilor de creare a unui cadru propice stimulării investițiilor în mediul privat și de îmbunătățire a investițiilor publice în vederea asigurării unei creșteri economice durabile.

Creșterea gradului de coerență a politicilor și a predictibilității cadrului legislativ, reducerea inegalităților, precum și acordarea unei mai mari atenții serviciilor publice de bază cu rol major în consolidarea unei creșteri economice pe termen lung (educația și serviciile de sănătate) sunt unele dintre posibilele măsuri în acest sens.

În plus, la nivel regional continuă să persiste disparități pronunțate ale gradului de dezvoltare economică, iar în lipsa unor reforme structurale consistente este posibil să asistăm chiar la o majorare a acestora. În primul rând, diferența între nivelul de dezvoltare a regiunilor din România este mare relativ la dispersia regiunilor în alte state membre (**Graficul nr. 7**).

Graficul nr.7 PIB/capita PPS la nivel regional în țările din Europa Centrală și de Est (2015)

Sursa: Raport asupra stabilitatii financiare 2017, www.bnr.ro/date_statistice

The Annual National with International Participation Conference in Economics, Informatics and Communication Field, the 9 th edition – EIC 2018

Astfel, regiunea București-Ilfov este printre primele cinci regiuni din zona țărilor central-est europene în termen de PIB/capita, în timp ce regiunea Nord-Est este printre cele mai sărace din UE.

În al doilea rând, ritmul de creștere este mai redus în regiunile cu un nivel scăzut de dezvoltare, indicând o accentuare a disparităților în timp. În perioada 2007-2017, municipiul București și-a îmbunătățit raportul PIB/capita cu 30 de puncte procentuale față de media UE, pe când regiunea de Nord-Est a crescut doar cu 7 puncte procentuale.

În al treilea rând, investițiile sunt concentrate în regiunea București-Ilfov, celelalte regiuni înregistrând valori semnificativ mai reduse.

În al patrulea rând, în toate regiunile, cu excepția zonei București-Ilfov, ponderea populației cu un nivel redus de educație (învățământ primar și gimnazial) este importantă (în medie 24 % din populația regiunii, comparativ cu 13 % în București-Ilfov, date aferente anului 2016).

În al cincilea rând, nivelul șomajului variază semnificativ de la o regiune la alta: cea mai mare rată este înregistrată în regiunea Sud-Vest Oltenia (de 9,9 % în anul 2016), iar cea mai redusă în regiunea Nord-Est (3 %, în aceeași perioadă). Cu toate acestea, rata scăzută a șomajului în regiunea Nord-Est poate fi influențată și de numărul ridicat de persoane care lucrează în agricultură și de lipsa ofertei de muncă în condițiile unei emigrații importante a populației din această regiune.

3.Capacitatea firmelor din România de a se adapta provocărilor integrării în zona euro

În România s-a format o masă critică de companii care pot face față provocărilor unei eventuale aderări la zona euro. Economistul Neagu F.²¹ este de părere că numărul firmelor care compun masa critică este relativ scăzut (sub 10 % din numărul total al firmelor active din economie). Aceste companii au înregistrat indicatori de performanță economică și financiară superiori restului economiei și constituie baza unei creșteri economice sustenabile.

O serie de caracteristici specifice economiei românești impiedică transferul unui număr mare de companii nefinanciare în categoria firmelor performante și de reducere a decalajului de competitivitate față de firmele din zona euro:

- concurența neloială generată de firmele care au constrângerii bugetare laxe;

²¹ Neagu, F., Dragu, F., Costeiu, A. – „Pregătiți pentru viitor? O nouă perspectivă asupra economiei României”, 2017.

The Annual National with International Participation Conference in Economics, Informatics and Communication Field, the 9 th edition – EIC 2018

- birocrația excesivă;
- calitatea redusă și dezvoltarea insuficientă a infrastructurii;
- gradul redus de absorbție a fondurilor europene nerambursabile;
- preponderența firmelor slab tehnologizate sau care prestează servicii cu un grad redus de inovație;
- corelarea redusă între oferta educațională și cererea de forță de muncă;
- cadrul fiscal imprecizabil etc.

Potrivit Sondajului BNR privind accesul la finanțare al companiilor nefinanciare din România, imprecizabilitatea mediului fiscal are un impact cel puțin moderat pentru 86 % dintre companii. Companiile cu un grad ridicat de adaptare și care dețin resurse financiare și umane care să acomodeze modificările fiscale, dar și firmele cu o poziție de negociere mai bună în raport cu furnizorii fac față mai bine rigorilor mediului de afaceri românesc. Identificarea de soluții la aspectele amintite mai sus poate conduce la îngustarea coridorului de competitivitate între economia românească și economiile din zona euro.

4. Performanța economică și financiară a firmelor din Romania

Pe parcursul anului 2016, firmele din România au continuat evoluția favorabilă din ultimii ani, concomitent cu îmbunătățirea situației economice consemnate la nivel național. Astfel, sectorul companiilor nefinanciare a generat valoare adăugată în creștere cu 5 % față de anul 2015, în contextul unei cifre de afaceri superioare celei din anul precedent (+4,4 %). Totodată, s-a menținut și dinamica pozitivă a numărului de salariați (+1,2 %) și a deținerilor de active totale (+1,5 %).

Mediul economic propice din ultima perioadă s-a translatat și într-un spor natural pozitiv la nivelul populației de firme, raportul dintre firmele nou-create și cele care și-au încetat activitatea fiind supraunitar.

La sfârșitul anului 2016, rezultatul net cumulat raportat de companiile nefinanciare s-a situat la 51,3 miliarde lei, comparativ cu 36,9 miliarde lei în anul anterior, pe fondul intensificării vânzărilor, coroborată cu dinamica mai puțin accelerată a cheltuielilor de exploatare (+3,4 %).

Acesta reflectă contribuția a două populații de firme opuse ca performanță: cele cu profit net însumând 84,3 miliarde lei și cele care înregistrează rezultat net negativ de 33 miliarde lei. În acest context, companiile nefinanciare românești au raportat un nivel al cheltuielilor cu impozitul pe profit de 12,7 miliarde lei. Din punct de vedere sectorial, cele mai ridicate

The Annual National with International Participation Conference in Economics, Informatics and Communication Field, the 9 th edition – EIC 2018

contribuții sunt înregistrate în sectoarele comerț (28,3 %), industria prelucrătoare (22,8 %) și servicii (22,3 %).

Ecartul dintre numărul firmelor pentru care s-a consemnat un rezultat net negativ și cel al companiilor care au înregistrat profit a continuat să se majoreze. Se remarcă însă, pentru al doilea an consecutiv, un ritm de creștere susținut al cheltuielilor cu salariile (12,2 %), fapt ce arată o creștere a presiunilor asupra competitivității și profitabilității firmelor românești. Totodată, constrângerile firmelor în a găsi personal adecvat continuării activității, precum și necesitatea creșterii ponderii activităților cu valoare adăugată mai mare în cadrul economiei presupun o majorare a cheltuielilor cu salariații³².

De altfel, creșterea salariilor este o tendință care începe să se manifeste în multe țări europene, susținută inclusiv de presiuni pentru o împărțire mai echitabilă a rezultatelor firmei între factorul capital și factorul muncă²².

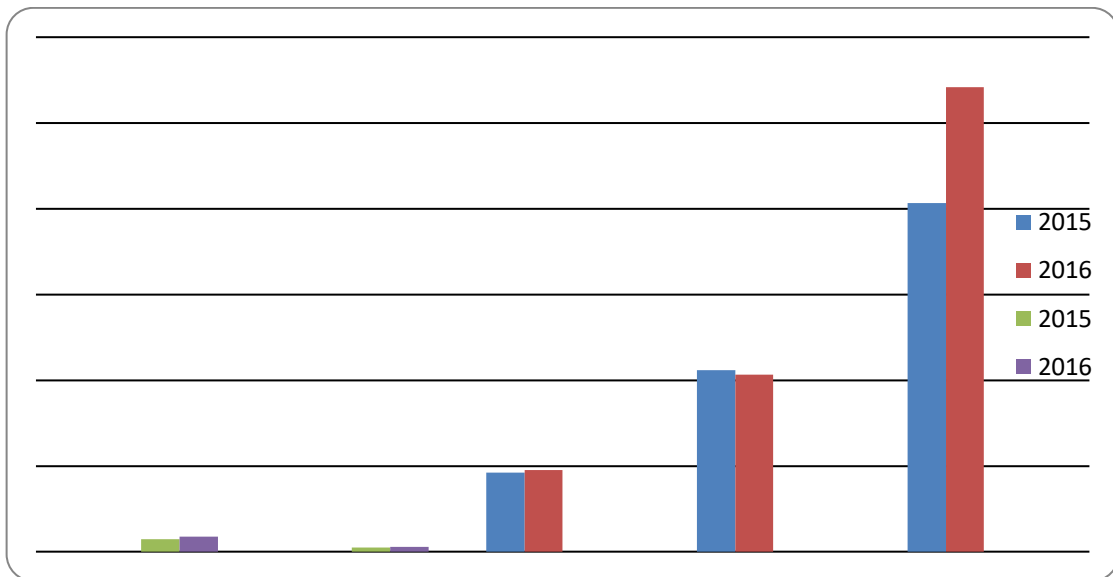
Peste jumătate dintre companiile nefinanciare au înregistrat profit la finalul anului 2016, în timp ce o treime au consemnat pierderi. Circa 90 % din pierderi și peste 93 % din profituri au fost realizate de companiile private. Atât profiturile nete, cât și pierderile sunt caracterizate de un grad ridicat de concentrare, observat și în anii precedenți. Primele 100 de firme cu rezultat net pozitiv cumulează aproximativ 25 % din profit, în timp ce în cazul pierderilor primele 100 de companii sunt responsabile pentru 33 % din total.

Măsura performanței ascendente a companiilor nefinanciare este dată de avansul unor indicatori-cheie, precum rentabilitatea capitalurilor (ROE), care a crescut substanțial (de la 14,5 % în anul 2015 la 17,3 % în anul 2016), și rentabilitatea activelor (ROA), care a atins un nivel de 5,6 % în anul 2016, față de 4,6 % în exercițiul financiar precedent (**Graficul nr. 8**). Profitabilitatea firmelor românești este similară nivelului mediu din Uniunea Europeană.

---

²² Georgescu, F. – „Creșterea economică, dezvoltarea României și reducerea sărăciei”, prezentare susținută în cadrul conferinței Dezvoltarea României și politicile anti-sărăcie organizată de Școala Națională de Studii Politice și Administrative, mai 2016 (website-ul BNR, Secțiunea „Prezentări și interviuri”).

Graficul nr. 8 Indicatori de sănătate financiară ai sectorului companiilor

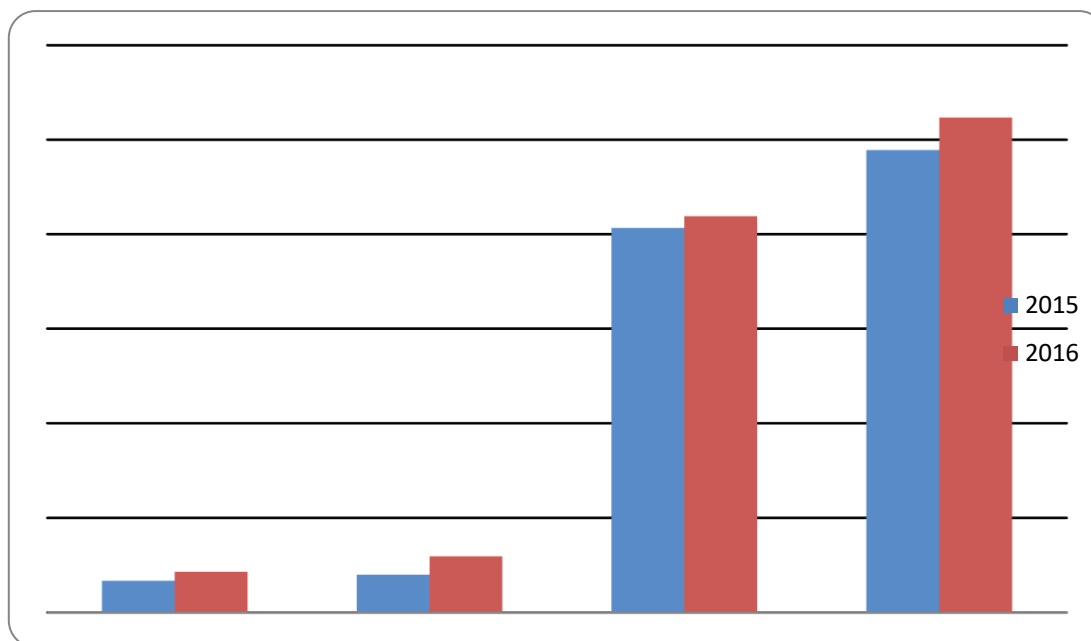

Sursa: Raport asupra stabilitatii financiare 2017, www.bnr.ro/date_statistice

Astfel, pentru fiecare euro realizat din vânzări profitul rezultat este de circa 9 eurocenți.

Sectorul întreprinderilor mici și mijlocii a cunoscut performanțe peste cele înregistrate de corporații din punct de vedere al profitabilității, al valorii adăugate brute (**Graficul nr. 9**). Cu toate acestea, corporațiile continuă să înregistreze valori mai ridicate ale productivității. Astfel, deși IMM au un număr aproape dublu de salariați, contribuțiile la valoarea adaugata bruta sau la cifra de afaceri ale celor două categorii de companii sunt relativ apropiate ca valoare. Această situație este determinată de factori precum capacitatea mai bună de recuperare a creanțelor, diversificarea piețelor de desfacere, posibilități mai bune de finanțare a investițiilor, diferențe majore de integrare a avansului tehnologic etc.

Graficul nr. 9 Profitabilitatea și contribuția la valoarea adăugată brută după mărimea companiei

Sursa: Raport asupra stabilitatii financiare 2017, www.bnr.ro/date_statistice

După domeniul de activitate, majoritatea sectoarelor de activitate au înregistrat evoluții favorabile în ceea ce privește indicatorii de profitabilitate (respectiv rentabilitatea capitalurilor de peste 15 %), cu excepția utilităților și industriei extractive, în contextul unor marje EBIT sau viteze de rotație a activelor în creștere.

Concluzii

Economia zonei euro a înregistrat evoluții pozitive în prima parte a anului 2017. Creșterea economică a consemnat un avans de 0,7 % în trimestrul al doilea din anul 2017, după valoarea de 0,6 % din primul trimestru. Deasemenea și profitabilitatea băncilor din zona euro s-a ameliorat însă principala problemă în zona euro este nivelul ridicat al datoriei publice și private.

România a înregistrat una dintre cele mai înalte rate de creștere economică din UE în primele nouă luni din anul 2017. Totuși, analiza principalilor indicatori macroeconomici relevă acumularea de tensiuni. Principalul factor de creștere a fost reprezentat de consumul intern, un rol major în stimularea acestuia avându-l, printre altele, măsurile de politică fiscală și de politică a veniturilor din ultimii doi ani.

O serie de caracteristici specifice economiei românești împiedică transferul unui număr mare de companii nefinanciare în categoria firmelor performante și de reducere a decalajului de competitivitate față de firmele din zona euro:

The Annual National with International Participation Conference in Economics, Informatics and Communication Field, the 9 th edition – EIC 2018

- concurența neloyală generată de firmele care au constrângerii bugetare laxe;
- birocrația excesivă;
- calitatea redusă și dezvoltarea insuficientă a infrastructurii;
- gradul redus de absorbție a fondurilor europene nerambursabile;
- preponderența firmelor slab tehnologizate sau care prestează servicii cu un grad redus de inovație;
- corelarea redusă între oferta educațională și cererea de forță de muncă;
- cadrul fiscal impredictibil etc.

Oamenii de afaceri privesc cu un optimism temperat și chiar cu unele semne de îngrijorare evoluția reală a economiei în acest an. Inflația, deprecierea leului și incertitudinile legate de cadrul fiscal sunt principalele semnale ridicate de mediul de business .

In opinia mea politicile economice ar trebui orientate catre inceperea procesului de adaptare la schimbarile importante care au loc in plan european si global.

Aceste schimbari sunt grupate in trei categorii:

- schimbarea extrem de rapida a mediului;
- evolutia diviziunii internationale a muncii prin trecerea la etapa 4.0 a revolutiei industriale (a patra revolutia industrială);
- deteriorarea conditiilor pietei globale ca urmare a cresterii tendintelor protectioniste.

Desigur, schimbarile climatice sunt importante dar celelalte doua categorii sunt de o importanta vitala. Trecerea unor importante tari la stadiul 4.0 (robotica) ne va produce daune importante deoarece noi suntem inca intr-un stadiu inferior, quasi manufacturier, ceea ce ne cantoneaza in zona periferica a structurii economice caracterizata prin creare de valoare adaugata mica iar modificarile protectioniste de pe piata globala ne pot impune restrictii la export agravand si mai mult situatia deficitara a contului curent.

Suntem intr-un moment al evolutiei cadrului economic global in care daca nu trecem urgent la regandirea politicii economice cu accent pe restructurarea industrială si prelucrarea superioara a resurselor interne, ne vom consolida in pozitia de subdezvoltare in contextul parametrilor de comparabilitate europeana.

Bibliografie:

1.Cournède, B., P. Garda and V. Ziemann (2015), “Effects of Economic Policies on Microeconomic Stability”, OECD Economics Department Working Papers, No. 1201, OECD Publishing.

The Annual National with International Participation Conference in Economics, Informatics and Communication Field, the 9 th edition – EIC 2018

2. Georgescu, F. – „Creșterea economică, dezvoltarea României și reducerea sărăciei”, prezentare susținută în cadrul conferinței Dezvoltarea României și politicile anti-sărăcie organizată de Școala Națională de Studii Politice și Administrative, mai 2016 (website-ul BNR, Secțiunea „Prezentări și interviuri”).
3. Neagu, F., Dragu, F., Costeiu, A. – „Pregătiți pentru viitor? O nouă perspectivă asupra economiei României”, 2017.
4. Rajan, R. and L. Zingales (1998), “Financial Dependence and Growth”, The American Economic Review, Vol. 88.
5. Sutherland, D., P. Hoeller, R. Merola and V. Ziemann, (2012), “Debt and Macroeconomic Stability”, OECD Economics Department Working Papers, No. 1003, OECD Publishing.
6. Sutherland, D. and P. Hoeller (2013), “Growth-promoting Policies and Macroeconomic Stability”, OECD Economics Department Working Papers, No. 1091, OECD Publishing.
7. Ziemann, V. (2013), “Do Structural Policies Affect Macroeconomic Stability?”, OECD Economics Department Working Papers, No. 1075, OECD Publishing.
8. Raport asupra stabilitatii financiare 2017, www.bnr.ro/date_statistice

The Annual National with International Participation Conference in Economics, Informatics and Communication
Field, the 9 th edition – EIC 2018

**REFERENCE ELEMENTS FROM THE OPERATIONALIZATION
PROCESS IN THE ROMANIAN LEGISLATION OF THE
INTERNATIONAL PUBLIC SECTOR ACCOUNTING STANDARDS
(IPSAS) AND THE EUROPEAN ONES, REGARDING THE ACCOUNTING
OF STOCKS IN THE PUBLIC STRUCTURES AND IN THE ARMY**

Captain PhD student DINU CORINA

Head of the Execution and Economic Analysis Department - Medical Division

dinu.corina1@yahoo.com

Abstract: *The communication approaches 3 defining issues: 1) fundamental issues related to the structuring of the International Public Sector Accounting Standards (IPSAS), currently in force in the field of inventories accounting; 2) the main aspects taken into account in the Romanian public accounting legislation and practice in those IPSASs which concern the accounting of inventories in the public structures and in the army; 3) conclusions and proposals*

Keywords: *IPSAS; IPSAS 1 - Presentation of Financial Statements; IPSAS 12 - Inventories; IAS 2- Inventories; net realizable value; inventories; the cost of inventories; the FIFO method; the LIFO method; CMP method; public accounting; raw materials; materials of the nature of inventory objects; state reserve; mobilization reserve; semi-products; finished products; production in progress; inventories held by third parties; standard cost; the retail price method; permanent inventory intermittent inventory; operative-accounting method; quantitative-value method; global-value method.*

**1)Aspecte fundamentale referitoare la structurarea Standardelor Internaționale
de Contabilitate din Sectorul Public (IPSAS), aflate în prezent în vigoare în
domeniile contabilizării stocurilor**

În cadrul bilanțului care reflectă poziția financiară se regăsesc și activele curente, din rândul cărora stocurile ocupă un loc foarte importante. Aceste tipuri de active sunt reglementate de IPSAS 12-Stocuri²³.

---

²³IPSAS 12-STOCURI, publicat în lucrarea Consiliul pentru Standarde Internaționale de Contabilitate pentru Sectorul Public, Manualul de Norme Internaționale de Contabilitate pentru Sectorul Public, Ediția 2013, Vol.1, tradus și republicat de Corpul Experților Contabili și Contabililor Autorizați din România, București, 2014, pp.385-401

The Annual National with International Participation Conference in Economics, Informatics and Communication Field, the 9 th edition – EIC 2018

Din multitudinea aspectelor prezentate în acest standard vom puncta doar următoarele aspecte: definirea stocurilor; conceptul de valoare realizabilă netă; ce cuprind stocurile; costul stocurilor; tehnici de evaluare a stocurilor.

Stocurile sunt active: a) sub formă de materiale sau consumabile care vor fi folosite pe parcursul procesului de producție; b) sub formă de materiale sau consumabile care vor fi folosite sau distribuite în procesul de prestare a serviciilor; c) deținute în vederea vânzării sau distribuirii pe parcursul desfășurării normale a activității; sau d) pe parcursul procesului de producție în vederea vânzării sau distribuirii.

Valoarea realizabilă netă este prețul de vânzare estimat pe parcursul desfășurării normale a activității, minus costurile estimate pentru finalizare și costurile estimate necesare efectuării vânzării, schimbului sau distribuirii și se referă la suma netă pe care o entitate se așteaptă să o realizeze din vânzarea de stocuri pe parcursul desfășurării normale a activității.

Stocurile includ bunuri cumpărate și deținute în vederea revânzării, inclusiv, de exemplu, mărfurile cumpărate de o entitate și deținute în vederea revânzării sau terenurile și alte proprietăți deținute în vederea vânzării. Stocurile cuprind și produsele finite realizate sau producția în curs de desfășurare în cadrul entității.

Stocurile cuprind: a) materiale și consumabile care urmează să fie utilizate în procesul de producție; b) bunuri achiziționate sau produse de către entitate care vor fi distribuite către terți gratuit sau pentru un preț nominal, de exemplu, manuale educaționale realizate de o autoritate din domeniul sănătății pentru a fi donate școlilor. În multe entități din sectorul public, stocurile vor fi corelate mai degrabă cu prestarea de servicii decât cu bunurile achiziționate și deținute în vederea revânzării sau bunurile produse în vederea vânzării.

În sectorul public, stocurile pot include: a) Muniție; b) Provizii consumabile; c) Materiale de întreținere; d) Piese de schimb pentru alte imobilizări corporale decât cele tratate în standardele despre imobilizări corporale; e) Provizii strategice (de exemplu, rezerve de energie); f) Stocuri de bani neemiși; g) Stocuri poștale deținute în vederea vânzării (de exemplu, timbre); h) Produse în curs de realizare, inclusiv: i) materiale pentru cursuri educaționale/de formare; ii) servicii clienți (de exemplu, servicii de audit), acolo unde aceste servicii sunt vândute la prețuri normale pe piață; i) Terenuri/proprietăți deținute în vederea vânzării.

Stocurile trebuie evaluate la cea mai mică valoare dintre cost și costul curent de înlocuire atunci când sunt deținute: a) pentru distribuire gratuit sau la un preț nominal; b) pentru

The Annual National with International Participation Conference in Economics, Informatics and Communication Field, the 9 th edition – EIC 2018

a fi consumate în procesul de producție al bunurilor care vor fi distribuite gratuit sau la un preț nominal.

Costul stocurilor trebuie să cuprindă toate costurile de achiziție, costurile de conversie, precum și alte costuri suportate pentru a aduce stocurile în starea și în locul în care se găsesc în prezent.

Diverse tehnici de evaluare a costului stocurilor, cum este metoda **costului standard sau metoda prețului cu amănuntul**, pot fi folosite pentru simplificare dacă rezultatele acestor metode aproximează costul.

Costurile standard iau în considerare niveluri normale ale materialelor și consumabilelor, ale forței de muncă, eficienței și utilizării capacităților.

Costul stocurilor, altele decât cele tratate expres în standard, trebuie determinat cu ajutorul **metodei primul intrat, primul ieșit (FIFO)** sau al **formulei costului mediu ponderat**.

Formula FIFO presupune că elementele de stocuri care au fost cumpărate primele sunt și vândute primele și, prin urmare, elementele care rămân în stoc la sfârșitul perioadei sunt cele care au fost cumpărate sau produse cel mai recent. Este o metodă recomandată de IPSAS 12 (pentru instituții publice) și IAS 2 (pentru firme private) și agreată de reglementările românești. Este ușor de calculat, iar stocul final este evaluat la cele mai recente prețuri.

Metoda LIFO (ultimul intrat – primul ieșit) este o metodă nemenționată de IPSAS 12, dar folosită la societăți comerciale (apare detaliată în IAS 2), presupune evaluarea stocurilor ieșite în cursul perioadei la costul de achiziție sau de producție al ultimului lot intrat și este o metodă considerată ca o alternativă de calcul al costului la ieșirea stocurilor. Această metodă nu este recomandată de IPSAS 12 (pentru instituțiile publice).

Cea de a treia metodă agreată de IPSAS 12 este **metoda costului mediu ponderat (CMP)**.

Metoda costului mediu ponderat constă în determinarea costului fiecărui element, în funcție de media ponderată a costurilor elementelor similare existente în stoc la începutul perioadei și elementelor cumpărate sau produse în cursul perioadei.

Metoda este agreată de entitățile publice și private, deoarece presupune ușurință în aplicare. Este utilizată în cazul stocurilor cumpărate la prețuri diferite, iar în contabilitate stocurile nu sunt individualizate în funcție de costul de achiziție sau de producție al fiecărui lot. Metoda costului mediu ponderat este un compromis între FIFO și LIFO.

The Annual National with International Participation Conference in Economics, Informatics and Communication Field, the 9 th edition – EIC 2018

Termenii definiți în IPSAS 12 -Stocuri sunt utilizați cu același înțeles ca în standardul similar din IFRS denumit ISA 2 – Stocuri²⁴.

Cheltuielile cu personalul sau pentru resurse umane sunt o parte componentă de cheltuieli ce se reflectă în situația performanței financiare a unei entități publice.

Tocmai de aceea am studiat și analizat principalele elemente ale situației performanței financiare la aceste entități conform IPSAS 1.

Toate elementele de venituri și cheltuieli recunoscute într-o perioadă vor fi incluse la surplus sau deficit, în afară de cazul în care un IPSAS prevede altfel.

În mod normal, toate elementele de venituri și cheltuieli recunoscute la instituții publice într-o perioadă sunt incluse la surplus sau deficit. Aceasta include efectele modificărilor în estimările contabile. Totuși, pot exista situații în care anumite elemente pot fi excluse din surplusul sau deficitul perioadei curente.

O entitate trebuie să prezinte, fie în situația propriu-zisă a performanței financiare, fie în note, **o analiză a cheltuielilor, utilizând o clasificare bazată, fie pe natura cheltuielilor, fie pe destinația lor în cadrul entității**, oricare dintre ele oferă informații mai credibile și mai relevante.

Cheltuielile sunt subclasificate pentru a sublinia costurile și rambursările de costuri ale programelor speciale, ale activităților sau ale altor segmente relevante ale entității raportoare. Această analiză este furnizată în unul dintre cele două moduri posibile.

Prima formă de analiză este metoda clasificării după natura cheltuielilor. Cheltuielile sunt agregate în situația performanței financiare conform naturii lor (de exemplu, deprecierea, achizițiile de materiale, cheltuielile cu transportul, beneficiile angajaților și costurile cu publicitatea) și nu sunt realocate pe diferitele funcții din cadrul entității.

Această metodă poate fi simplu de aplicat deoarece nu este necesară nicio alocare a cheltuielilor pe clasificări funcționale. Se oferă următorul exemplu de clasificare utilizând metoda repartizării cheltuielilor după natură: Venituri X Costuri cu beneficiile angajaților X Cheltuieli cu amortizarea și deprecierea X Alte cheltuieli X Total cheltuieli (X) Surplus X.

Cea de-a doua formă de analiză este metoda de clasificare a cheltuielilor după destinație, în conformitate cu programul sau scopul pentru care au fost efectuate. Această metodă poate oferi deseori informații mai relevante pentru utilizatori decât clasificarea cheltuielilor după natură, dar alocarea costurilor după destinații poate necesita alocări arbitrare și poate implica, în mod considerabil, utilizarea raționamentului profesional.

²⁴Avem în vedere IAS 2-Stocuri, publicat în IFRS 2013, Editura Corpul Experților Contabili și Contabililor Autorizați din România, București, 2013, pp.A579-A593;

The Annual National with International Participation Conference in Economics, Informatics and Communication Field, the 9 th edition – EIC 2018

Oferim următorul exemplu de clasificare utilizând metoda destinației cheltuielilor:

Venituri X; Cheltuieli: Cheltuieli pentru sănătate (X) Cheltuieli pentru educație (X) Alte cheltuieli (X) Surplus X.

Entitățile care clasifică cheltuielile după destinație trebuie să prezinte informații suplimentare despre natura cheltuielilor, inclusiv cheltuielile cu deprecierea și amortizarea și cheltuielile cu beneficiile angajaților.

Alegerea între metoda destinației cheltuielilor și metoda repartizării cheltuielilor după natură depinde atât de factori istorici, cât și de cei de reglementare și de natura entității. Ambele metode indică acele costuri care s-ar putea să varieze, direct sau indirect, în funcție de rezultatele entității și comportă atât avantaje cât și dezavantaje.

Totuși, deoarece informațiile referitoare la natura cheltuielilor sunt utile în estimarea viitoarelor fluxuri de trezorerie, se impune o prezentare suplimentară de informații atunci când este utilizată metoda destinației cheltuielilor.

Atunci când o entitate oferă dividende sau distribuiri similare proprietarilor săi și are capital social, trebuie să prezinte, fie în situația performanței financiare, fie în situația modificărilor activelor nete/capitalurilor proprii sau în note, valoarea dividendelor sau a distribuțiilor similare recunoscute ca distribuiri către proprietari în timpul perioadei și valoarea aferentă pe acțiune²⁵.

2)Principalele aspecte preluate în legislația și practica din contabilitatea publică din România din acele IPSAS-uri care se referă la contabilizarea stocurilor în structuri publice și în armată

Urmare a acestui context în care se afla România la începutul anilor 2000 erau necesare măsuri pentru modernizarea și alinierea sistemului contabil românesc la standardele europene. În acest scop au fost elaborate pe parcursul acestor ani diferite acte normative în vederea armonizării treptate a contabilității publice din țara noastră cu IPSAS și cerințele UE.

Dintre acestea am dori să punctăm câteva dintre cele mai relevante și cu impact major în contabilitatea sectorului public românesc și anume:

---

²⁵Aceste aprecieri sunt preluate din IPSAS 1-Prezentarea situațiilor financiare, publicat în Consiliul pentru Standarde Internaționale de Contabilitate pentru Sectorul Public, Manualul de Norme Internaționale de Contabilitate pentru Sectorul Public, Ediția 2013, Vol.1, tradus și republicat de Corpul Experților Contabili și Contabililor Autorizați din România, București, 2014, pp.108-111;

The Annual National with International Participation Conference in Economics, Informatics and Communication Field, the 9 th edition – EIC 2018

1) Ordinul MFP nr. 1.917/2005 pentru aprobarea Normelor metodologice privind organizarea și conducerea contabilității instituțiilor publice, Planul de conturi pentru instituțiile publice și instrucțiunile de aplicare a acestuia, cu modificările și completările ulterioare²⁶;

2) Ordinul MFP nr. 616/2006 pentru aprobarea Normelor metodologice pentru întocmirea situațiilor financiare de către instituțiile publice la 31 decembrie 2006²⁷;

3) Ordinul MFP nr. 3.769/2008 pentru aprobarea Normelor metodologice privind întocmirea și depunerea situațiilor financiare ale instituțiilor publice la 31 decembrie 2008²⁸;

4) Ordinul MFP nr. 2021 din 17.12.2013 pentru modificarea și completarea Normelor metodologice privind organizarea și conducerea contabilității instituțiilor publice, Planul de conturi pentru instituțiile publice și instrucțiunile de aplicare a acestuia, aprobate prin Ordinul ministrului finanțelor publice nr.1917/2005²⁹;

5) Ordinul MFP nr. 191/2017 din 30 ianuarie 2017 pentru aprobarea Normelor metodologice privind întocmirea și depunerea situațiilor financiare ale instituțiilor publice la 31 decembrie 2016, precum și pentru modificarea și completarea anexei nr. 41 la Normele metodologice privind întocmirea și depunerea situațiilor financiare trimestriale ale instituțiilor publice, precum și a unor rapoarte financiare lunare în anul 2009, aprobate prin Ordinul ministrului finanțelor publice nr. 629/2009.³⁰

6) Ordinul MFP nr. 640/2017 din 28 aprilie 2017 pentru aprobarea Normelor metodologice privind întocmirea și depunerea situațiilor financiare trimestriale ale instituțiilor publice, precum și a unor rapoarte financiare lunare în anul 2017, pentru modificarea și completarea Normelor metodologice privind organizarea și conducerea contabilității instituțiilor publice, Planul de conturi pentru instituțiile publice și instrucțiunile de aplicare a acestuia, aprobate prin Ordinul ministrului finanțelor publice nr. 1.917/2005, precum și pentru modificarea și completarea altor norme metodologice în domeniul contabilității publice³¹.

Încă din anul 2005 a fost elaborat OMFP 1917 privind contabilitatea publică referitoare

---

²⁶Publicat în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.1186 din 29.12.2005;

²⁷Publicat în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.498 din 08.06.2006;

²⁸Publicat în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.870 din 23.12.2008;

²⁹Publicat în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 831 și 831 bis din 24 decembrie 2013;

³⁰Publicat în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 103 din 6 februarie 2017;

³¹Publicat în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 336 din 9 mai 2017;

The Annual National with International Participation Conference in Economics, Informatics and Communication Field, the 9 th edition – EIC 2018

și la stocuri și cheltuieli de personal cu impact major impunându-se unele modificări necesare.

În sensul prevederilor Legii finanțelor publice nr. 500/2002³², **instituții publice** reprezintă denumirea generică ce include Parlamentul, Administrația Prezidențială, ministerele, celelalte organe de specialitate ale administrației publice, alte autorități publice, instituțiile publice autonome, precum și instituțiile din subordinea acestora, indiferent de modul de finanțare a acestora.

Potrivit reglementărilor existente în domeniul finanțelor publice și a contabilității, **contabilitatea publică** cuprinde: contabilitatea veniturilor și cheltuielilor bugetare, care să reflecte încasarea veniturilor și plata cheltuielilor aferente exercițiului bugetar, contabilitatea trezoreriei statului, contabilitatea generală bazată pe principiul constatării drepturilor și obligațiilor, care să reflecte evoluția situației financiare și patrimoniale, precum și excedentul sau deficitul patrimonial și contabilitatea destinată analizării costurilor programelor aprobate.

Făcând referire la obiectul contabilității publice, instituțiile publice au obligația să organizeze și să conducă contabilitatea proprie, respective contabilitatea financiară și după caz, contabilitatea de gestiune.

Contabilitatea, ca activitate specializată în măsurarea, evaluarea, cunoașterea, gestiunea și controlul activelor, datoriilor și capitalurilor proprii, precum și a rezultatelor obținute din activitatea instituțiilor publice, trebuie să asigure înregistrarea cronologică și sistematică, prelucrarea, publicarea și păstrarea informațiilor cu privire la poziția financiară, performanța financiară și fluxurile de trezorerie, atât pentru cerințele interne ale acestora, cât și pentru utilizatori externi: guvernul, parlamentul, creditorii, clienții, dar și alți utilizatori (organismele financiare internaționale).

Contabilitatea instituțiilor publice asigură informații ordonatorilor de credite cu privire la execuția bugetelor de venituri și cheltuieli, rezultatul execuției bugetare, patrimoniul aflat în administrare, rezultatul patrimonial (economic), costul programelor aprobate prin buget, dar și informații necesare pentru întocmirea contului general anual de execuție a bugetului de stat, a contului anual de execuție a bugetului asigurărilor sociale de stat și fondurilor speciale.

Instituțiile publice au obligația să conducă contabilitatea în partidă dublă cu ajutorul conturilor prevăzute în planul de conturi general.

Planul de conturi general cuprinde următoarele clase de conturi:

---

³²Publicat în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 597 din 13 august 2002;

The Annual National with International Participation Conference in Economics, Informatics and Communication Field, the 9 th edition – EIC 2018

- clasa 1”Conturi de capitaluri”;
- clasa 2 “Conturi de active fixe”;
- clasa 3 “Conturi de stocuri și producție în curs de execuție”;
- clasa 4 “Conturi de terți”;
- clasa 5 “Conturi la trezoreria statului și bănci comerciale”;
- clasa 6 “Conturi de cheltuieli”;
- clasa 7 “Conturi de venituri și finanțări”.

În cadrul claselor există mai multe grupe de conturi, iar grupele sunt dezvoltate pe conturi sintetice de gradul I și II. Conturile sintetice pot fi dezvoltate în conturi analitice în funcție de specificul activității și de necesitățile proprii de informare. Cu ajutorul acestor conturi, instituțiile publice înregistrează operațiunile economico-financiare pe baza principiilor contabilității de drepturi și obligații (de angajamente), respectiv în momentul creării, transformării sau dispariției/anulării unei valori economice, a unei creanțe sau unei obligații.

Correspondențele stabilite în cadrul funcționii fiecărui cont prin normele acestui ordin nu sunt limitative. Ele pot fi dezvoltate în cadrul fiecărei instituții, cu respectarea conținutului economic al operațiunii respective, a cerințelor contabilității bazată pe principiul drepturilor și obligațiilor și a prevederilor legale în vigoare. În acest sens, ordonatorii principali de credite urmează să elaboreze planuri de conturi cu dezvoltarea conturilor în analitice, precum și monografiile conținând operațiuni specifice domeniului de activitate respectiv.

Cu privire la componența situațiilor financiare, cele trimestriale și anuale cuprind: bilanțul, contul de rezultat patrimonial, situația fluxurilor de trezorerie, situația modificărilor în structura activelor/capitalurilor, anexe la situațiile financiare, care includ: politici contabile și note explicative și contul de execuție bugetară.

Specific pentru MApN, conform noilor modificări aduse în contabilitatea publică românească, am dori să dezvoltăm câteva aspecte specifice referitoare la partea de stocuri și cheltuieli cu personalul, care au valori mari sau foarte mari în cadrul structurilor militare.

Pentru început ne vom referi la stocuri³³ ca o parte foarte importantă a activelor circulante, așa cum sunt ele reflectate în actualele reglementări contabile naționale enumerate la începutul acestui capitol al comunicării.

Și în legislația contabilă publică românească **stocurile** sunt considerate ca active circulante deținute pentru a fi vândute pe parcursul desfășurării normale a activității, în curs de

---

³³OMFP nr. 1.917/2005 pentru aprobarea Normelor metodologice privind organizarea și conducerea contabilității instituțiilor publice, Planul de conturi pentru instituțiile publice și instrucțiunile de aplicare a acestuia, publicat în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 1.186 și 1.186 bis din 29 decembrie 2005, pp.41-50;

The Annual National with International Participation Conference in Economics, Informatics and Communication Field, the 9 th edition – EIC 2018

producție în vederea vânzării în procesul desfășurării normale a activității, sub formă de materii prime, materiale și alte consumabile ce urmează să fie folosite în desfășurarea activității curente a instituției, în procesul de producție sau pentru prestarea de servicii.

Stocurile cuprind: materiile prime, materialele consumabile, materialele de natura obiectelor de inventar, produsele, animalele și pasarile, măfurile, ambalajele, producția în curs de execuție și bunurile aflate în custodie, pentru prelucrare sau în consignație la terți.

În categoria stocurilor mai identificăm stocuri de materii prime strategice și stocuri cu o importanță deosebită pentru economia națională.

Materiile prime participă direct la fabricarea produselor și se regăsesc în produsul finit integral sau parțial, fie în starea lor inițială, fie transformată (contul 301).

Materialele consumabile (materiale auxiliare, combustibili, materiale pentru ambalat, piese de schimb, semințe și materiale de plantat, furaje, medicamente și materiale sanitare și alte materiale consumabile) participă sau ajută la procesul de fabricație fără a se regasi, de regulă, în produsul finit sau asigura desfășurarea activității curente a instituției (contul 302).

Materialele de natura obiectelor de inventar reprezintă bunuri cu o valoare mai mică decât limita prevăzută de lege pentru a fi considerate active fixe corporale, indiferent de durata lor de folosință, sau cu o durată mai mică de un an, indiferent de valoarea lor, precum și bunurile asimilate acestora (echipamentul de protecție, echipamentul de lucru, îmbracamintea specială, mecanismele, scule, dispozitive, verificatoare, aparatele de măsură și control, etc.) (contul 303).

Documentele aflate în fondurile bibliotecilor sau a fondurilor de carte în cazul unor structuri din MApN, care au statut de bunuri culturale comune sau care au fost clasate în categoria bunurilor culturale care fac parte din patrimoniul cultural național mobil, nu sunt active fixe, ele fiind evidențiate, gestionate și inventariate în condițiile legii.

Aceste bunuri fac parte din categoria materialelor de natura obiectelor de inventar, aflate în folosință (contul 303). Eliminarea documentelor din colecții se aplică numai bunurilor culturale comune, uzate fizic sau moral, după o perioadă de minimum 6 luni de la achiziție.

Pentru organizarea contabilității analitice a cărților care au fost trecute în categoria materialelor de natura obiectelor de inventar, se poate utiliza metoda global-valorică, cu aprobarea ordonatorului de credite.

Evidența materialelor de natura obiectelor de inventar se ține pe două categorii: materiale de natura obiectelor de inventar în magazie (contul 3031) și materiale de natura obiectelor de inventar în folosință (contul 3032).

The Annual National with International Participation Conference in Economics, Informatics and Communication Field, the 9 th edition – EIC 2018

Inregistrarea pe cheltuieli a consumului acestora se realizează la momentul scoaterii din folosință.

În continuare dorim să facem unele precizări și clarificări referitoare la **rezerva de stat și de mobilizare**, deoarece acestea prezintă elemente esențiale și cu impact la nivel strategic în activități specifice militarilor, în diferite tipuri de operații, conform gamei de misiuni la care structuri ale Armatei României (ca membră NATO) pot participa în conformitate cu Strategia Națională de Apărare a Țării pentru perioada 2015-2019.

Rezerva de stat cuprinde bunuri din proprietatea publică a statului care se constituie în scopul de a interveni operativ pentru protecția populației, a economiei și pentru apărarea țării, în situații excepționale determinate de calamități naturale, epidemii, epizootii, accidente industriale sau nucleare, fenomene sociale sau economice, conjuncturi externe sau în caz de război (cont 3041).

Rezerva de mobilizare cuprinde bunuri din proprietatea publică a statului care vor fi gestionate și utilizate în anumite situații speciale de către structuri din cadrul MApN și anume:

a) în industrie: materii prime, materiale, semifabricate, subansambluri și elemente de completare, utilaje strict specializate, scule, dispozitive, verificatoare;

b) în comunicații și transporturi: materiale destinate restabilirii și menținerii în stare de funcționare a capacităților de transport și telecomunicații necesare asigurării nevoilor forțelor sistemului național de apărare;

c) în sănătate: materiale sanitar-farmaceutice consumabile, materii prime și materiale necesare fabricării produselor farmaceutice, aparatură, instrumentar medical;

d) în comerț: produse alimentare și industriale necesare asigurării cererilor unităților militare, solicitate pe plan local, la mobilizare (cont 3042).

De asemenea, tot în cadrul stocurilor mai regăsim: **munițiile și furniturile pentru apărare națională, ordine publică și siguranța națională, precum și alte stocuri specifice altor instituții publice (contul 309).**

Semifabricatele reprezintă produsele care nu au parcurs în întregime fazele procesului tehnologic și care au nevoie de prelucrări ulterioare în cadrul unității sau se livrează terților (contul 341).

Produsele finite sunt produsele care au parcurs în întregime fazele procesului tehnologic și nu mai au nevoie de prelucrări ulterioare în cadrul unității, putând fi depozitate în vederea livrării sau expediate direct clienților (contul 345).

Producția în curs de execuție reprezintă producția care nu a trecut prin toate fazele

The Annual National with International Participation Conference in Economics, Informatics and Communication Field, the 9 th edition – EIC 2018

prevăzute în procesul tehnologic, precum și produsele nesupuse probelor și recepției tehnice sau necompletate în întregime (contul 331).

În cadrul producției în curs de execuție se cuprind, de asemenea, lucrările și serviciile, precum și studiile în curs de execuție (contul 332).

Bunurile confiscate sau intrate, potrivit legii, în proprietatea privată a statului, precum și bunurile de acest fel aflate în custodie sau în consignație la terți sunt evidențiate de către direcțiile generale ale finanțelor publice județene, respectiv a municipiului București, sau alte instituții ale statului potrivit prevederilor legale în vigoare (contul 347).

Bunurile confiscate sau intrate, potrivit legii, în proprietatea privată a unităților administrativ-teritoriale se evidențiază în contabilitatea acestora (contul 349).

Stocurile aflate la terți sunt bunuri aflate în custodie, pentru prelucrare sau consignație la terți, care se înregistrează distinct în contabilitate pe categorii de stocuri (conturile 351,354, 356,357,358,359).

În categoria **animale și păsări** includem animalele născute vii și cele tinere de orice fel (taurine, porcine, ovine-caprine, cabaline, etc.) crescute pentru producție (lână, lapte, blană, etc.), reproducție, muncă, reprezentatie (spectacole), expunere (în parcuri și grădini zoologice), precum și animalele și păsările la îngrășat pentru a fi valorificate (contul 361).

Mărfurile reprezintă bunurile pe care entitatea le cumpără în vederea revânzării sau produsele realizate în instituții predate spre vânzare magazinelor proprii (contul 371).

Ambalajele includ materialele re folosibile, achiziționate sau realizate în instituție, folosite pentru ambalarea produselor destinate vânzării și care în mod temporar pot fi păstrate de terți, cu obligația restituirii în condițiile prevăzute în contracte (contul 381).

Bunurile de natura stocurilor sunt considerate ca fiind achiziționate de către instituții din momentul în care acestea devin proprietare ale bunurilor sau atunci când furnizarea acestor bunuri este terminată.

Costurile bunurilor de natura stocurilor se recunosc în momentul consumului acestora. Excepție fac materialele de natura obiectelor de inventar, al căror cost se recunoaște în momentul scoaterii din folosință.

Deținerea, cu orice titlu, de bunuri materiale, precum și efectuarea de operațiuni economice, fără să fie înregistrate în contabilitate, sunt interzise.

Stocurile se înregistrează în contabilitate la costul de achiziție, costul de producție sau valoarea justă, după caz.

Costul stocurilor trebuie să cuprindă toate costurile aferente achiziției și prelucrării,

The Annual National with International Participation Conference in Economics, Informatics and Communication Field, the 9 th edition – EIC 2018

precum și alte costuri suportate pentru a aduce stocurile în forma și în locul în care se găsesc.

Costul de producție sau de prelucrare al stocurilor cuprind cheltuielile directe aferente producției, și anume: materiale directe, energie consumată în scopuri tehnologice, manopera directă și alte cheltuieli directe de producție, precum și cota cheltuielilor indirecte de producție alocată în mod rațional ca fiind legată de fabricația acestora.

Costul stocurilor unui prestator de servicii cuprinde manopera și alte cheltuieli legate de personalul direct angajat în furnizarea serviciilor, inclusiv personalul însărcinat cu supravegherea, precum și regiile corespunzătoare.

În funcție de specificul activității, pentru determinarea costului pot fi folosite, de asemenea, **metoda costului standard, în activitatea de producție sau metoda prețului cu amănuntul, în comerțul cu amănuntul.**

Costul standard ia în considerare nivelurile normale ale materialelor și consumabilelor, manoperei, eficienței și capacității de producție. Aceste niveluri trebuie revizuite periodic și ajustate, dacă este necesar, în funcție de condițiile existente la un moment dat.

Diferențele de preț față de costul de achiziție sau de producție trebuie evidențiate distinct în contabilitate, fiind recunoscute în costul activului.

Metoda prețului cu amănuntul este folosită în unitățile de desfacere cu amănuntul pentru a determina costul stocurilor cu articole numeroase și cu mișcare rapidă, care au marje similare și pentru care nu este indicat să se folosească alta metodă.

La ieșirea din gestiune, stocurile se evaluează și se înregistrează în contabilitate prin aplicarea uneia din metodele: metoda primul intrat-primul ieseit (FIFO), metoda costului mediu ponderat (CMP) sau metoda ultimul intrat-primul-ieseit (LIFO);

a) **Metoda "primul intrat - primul ieseit" (FIFO)** presupune ca bunurile ieșite din gestiune se evaluează la costul de achiziție sau de producție al primei intrări (lot). Pe măsura epuizării lotului, bunurile ieșite din gestiune se evaluează la costul de achiziție sau de producție al lotului următor, în ordine cronologică.

b) **Metoda costului mediu ponderat (CMP)** presupune calcularea costului fiecărui element pe baza mediei ponderate a costurilor elementelor similare aflate în stoc la începutul perioadei și a costului elementelor similare produse sau cumpărate în timpul perioadei. Media poate fi calculată periodic sau după fiecare recepție.

c) **Metoda "ultimul intrat-primul ieseit" (LIFO)** presupune ca bunurile ieseite din gestiune se evaluează la costul de achiziție sau de producție al ultimei intrări (lot). Pe măsura epuizării lotului, bunurile ieseite din gestiune se evaluează la costul de achiziție sau de producție al

The Annual National with International Participation Conference in Economics, Informatics and Communication Field, the 9 th edition – EIC 2018

lotului anterior, în ordine cronologică.

Metoda aleasă trebuie aplicată cu consecvență pentru elemente similare de natura stocurilor, de la un exercițiu la altul.

Metodele FIFO și CMP au același înțeles și în legislația românească ca și cel din IPSAS 12. Metoda LIFO nu este menționată ca recomandată în IPSAS 12, dar în legislația românească pentru instituțiile publice este acceptată.

Dacă, în situații excepționale, ordonatorii de credite decid să schimbe metoda pentru un anumit element de stocuri, în notele explicative trebuie să se prezinte motivul schimbării metodei și efectele sale asupra rezultatului.

O instituție trebuie să utilizeze aceleași metode de determinare a costului pentru toate stocurile care au natura și utilizarea similare. Pentru stocurile cu natura sau utilizare diferită, folosirea unor metode diferite de calcul a costului poate fi justificată.

Activele de natura stocurilor nu trebuie reflectate în bilanț la o valoare mai mare decât valoarea care se poate obține prin utilizarea sau vânzarea lor. În acest scop, valoarea stocurilor se diminuează până la valoarea realizabilă netă, prin reflectarea unei ajustări pentru depreciere.

Prin **valoare realizabilă netă** se înțelege prețul de vânzare estimat ce ar putea fi obținut pe parcursul desfășurării normale a activității, din care se scad costurile estimate pentru finalizarea bunului, atunci când este cazul, și costurile estimate necesare vânzării.

Instituțiile publice pot înregistra ajustări pentru deprecierea stocurilor la sfârșitul exercițiului financiar, pe seama cheltuielilor (conturile 391, 392, 393, 394, 395, 396, 397, 398).

În situația în care ajustarea devine totală sau parțială fără obiect, întrucât motivele care au dus la reflectarea acesteia au încetat să mai existe într-o oarecare măsură, atunci acea ajustare trebuie diminuată sau anulată printr-o reluare corespunzătoare la venituri. În situația în care se constată o depreciere suplimentară față de cea care a fost reflectată, ajustarea trebuie majorată.

Producția în curs de execuție se determină prin inventarierea producției neterminate la sfârșitul perioadei, prin metode tehnice de constatare a gradului de finalizare sau a stadiului de efectuare a operațiilor tehnologice și evaluarea acesteia la costul de producție.

Contabilitatea stocurilor se ține cantitativ și valoric sau numai valoric prin folosirea **inventarului permanent sau a inventarului intermitent**.

În condițiile folosirii **inventarului permanent**, în contabilitate se înregistrează toate operațiunile de intrare și ieșire, ceea ce permite stabilirea și cunoașterea în orice moment a stocurilor, atât cantitativ, cât și valoric.

Inventarul intermitent constă în stabilirea ieșirilor și înregistrarea lor în contabilitate pe

The Annual National with International Participation Conference in Economics, Informatics and Communication Field, the 9 th edition – EIC 2018

baza inventarierii stocurilor la sfârșitul perioadei. În acest caz, ieșirile se determină ca diferența între valoarea stocului inițial plus valoarea intrărilor și valoarea stocului final, determinat pe baza inventarierii.

Contabilitatea analitică a bunurilor se ține pe baza uneia din următoarele metodele: operativ-contabilă, cantitativ-valorică sau global-valorică.

Metoda operativ-contabilă se poate aplica pentru contabilitatea analitică a materiilor prime, materialelor consumabile, materialelor de natura obiectelor de inventar, semifabricatelor, produselor finite, produselor reziduale, mărfurilor și ambalajelor. Această metodă constă în ținerea, în cadrul fiecărei gestiuni, a evidenței cantitative a bunurilor, pe feluri, cu ajutorul fișelor de magazine, iar în contabilitate, în ținerea evidenței valorice pe conturi de materiale, desfășurate valoric pe gestiuni, iar în cadrul gestiunilor, pe grupe sau subgrupe de materiale, după caz.

Controlul exactității înregistrărilor din evidența gestiunilor și din contabilitate se asigură prin evaluarea stocurilor cantitative, transcrise din fișele de magazie în registrul stocurilor.

Metoda cantitativ-valorică se poate folosi pentru contabilitatea analitică a materiilor prime, materialelor consumabile, materialelor de natura obiectelor de inventar, semifabricatelor, produselor finite, produselor reziduale, mărfurilor, animalelor și ambalajelor.

Această metodă constă în ținerea evidenței cantitative pe feluri de stocuri în cadrul fiecărei gestiuni, iar în contabilitate ținerea evidenței cantitativ-valorice. Verificarea exactității înregistrărilor din evidența de la locurile de depozitare și din contabilitate se efectuează prin punctajul periodic dintre cantitățile operate în fișele de magazie și cele din fișele de cont analitic din contabilitate.

Metoda global-valorică se poate utiliza pentru contabilitatea analitică a mărfurilor și ambalajelor din unitățile de desfacere cu amănuntul, rechizitelor de birou, imprimatelor, materialelor folosite la ambalare, materialelor de natura obiectelor de inventar, precum și altor categorii de bunuri.

Potrivit acestei metode, contabilitatea analitică a mărfurilor și ambalajelor se ține global-valoric, atât la gestiune, cât și în contabilitate, iar controlul concordanței înregistrărilor din evidența gestiunii și din contabilitate se efectuează numai valoric la perioade stabilite de unitate.

Potrivit prevederilor reglementărilor legale în vigoare, scăderea din contabilitate a unor pagube care nu se datorează culpei unei persoane se face în baza aprobării ordonatorului de credite respectiv, cu avizul ordonatorului de credite ierarhic superior. Pentru instituțiile publice, limitele maxime de perisabilitate admise, se aprobă de ordonatorul principal de credite.

În acest scop, ministerele vor stabili limite proprii, care vor fi supuse spre avizare

The Annual National with International Participation Conference in Economics, Informatics and Communication Field, the 9 th edition – EIC 2018

Ministerului Finanțelor Publice. Declasarea și casarea unor bunuri materiale, se aprobă de către ordonatorul superior de credite, respectiv principal sau secundar, după caz.

3) Concluzii și propuneri

Prezentăm pentru început câteva concluzii legate de stadiul actual și perspectivele implementării complete a standardelor internaționale de contabilitate din sectorul public:

1) În aplicarea integrală a standardelor internaționale de contabilitate și în România, va trebui să se țină de la început seama că *IPSAS 1 - Prezentarea situațiilor financiare* precizează: „Situațiile financiare nu trebuie descrise ca fiind conforme cu Standardele Internaționale de Contabilitate pentru Sectorul Public decât dacă ele sunt conforme cu toate cerințele fiecăruia din Standardele Internaționale de Contabilitate pentru Sectorul Public”;

2) Trebuie ținut seama în aplicarea completă a acestor standarde în țara noastră, de experiența altor state europene și de pe mapamond care au realizat deja acest lucru. Bunăoară, multe țări, deși au aplicat standardele IPSAS, nu le-au fost certificate conturile în urma auditului extern, deoarece nu respectau toate cerințele din standardele IPSAS, în principal datorită deficiențelor sistemului de control intern și a sistemului de informare;

3) Standardele IPSAS sunt complexe și dificil de interpretat, chiar dacă ele cuprind și comentarii, având un caracter economic și financiar care nu corespunde în mod direct terminologiei juridice proprii fiecărei țări. În plus, guvernele trebuie să producă și standarde proprii (cum va trebui să facă și România, în opinia noastră) deoarece standardele IPSAS nu tratează toate tranzacțiile specifice care apar în sectorul public din fiecare țară;

4) Adoptarea standardelor IPSAS prezintă o serie de avantaje precum ar fi următoarele:
a) creșterea semnificativă a calității raportării financiare de către instituțiile publice; b) creșterea credibilității și transparenței informațiilor prezentate; c) un control intern mai bun și o mai mare transparență a activelor și datoriilor; d) informații mai detaliate asupra costurilor utile în facilitarea gestiunii axate pe rezultate; e) informații mai complete care facilitează gestiunea și administrarea resurselor, furnizarea de prestații eficiente și obținerea de rezultate; f) evaluarea responsabilității la nivelul tuturor resurselor pe care instituția publică le gestionează, luarea deciziilor în legătură cu furnizarea resurselor sau dezvoltarea de noi activități; g) evaluarea situației financiare, a performanței și a fluxurilor de trezorerie ale instituțiilor publice; h) o mai mare coerență și o mai bună comparabilitate a situațiilor financiare datorită faptului că fiecare standard cere prezentarea de informații uniforme, detaliate și specifice.

The Annual National with International Participation Conference in Economics, Informatics and Communication Field, the 9 th edition – EIC 2018

În continuare punctăm câteva aspecte legate de perspectivele implementării complete a standardelor internaționale de contabilitate din sectorul public, doar pe zona stocurilor:

1)Aplicarea efectivă a standardelor IPSAS referitoare la stocuri, dar și la restul standardelor necesită totodată investiții importante în formarea personalului, pentru elaborarea de reglementări pertinente și rezolvarea problemelor contabile;

2)Dotarea instituțiilor publice cu sisteme informatice integrate este absolut necesară, pentru realizarea unei conformități totale în aplicarea IPSAS referitoare și la stocuri dar și la restul standardelor, deoarece odată aplicate standardele IPSAS, acestea vor trebui auditate, ceea ce va solicita cheltuieli financiare suplimentare, iar certificarea conturilor conform standardelor IPSAS nu poate fi realizată decât în condițiile aplicării integrale a standardelor;

3)Intensificarea cooperării dintre organismele contabile pentru domeniul public și mediul de afaceri (Curtea de Conturi; Ministerul Finanțelor Publice; Camera Auditorilor Financiari din România; Corpul Experților Contabili și Contabililor Autorizați din România, etc.) în dezvoltarea de standarde contabile pentru sectorul public, în instruirea personalului din domeniu și de a se implica în aplicarea acestora și monitorizarea implementării lor.

Dorim mai departe să relevăm câteva însușiri definitorii ale actualului sistem de contabilitate și bugetare din Ministerul Apărării Naționale și unele posibilități de îmbunătățire a acestora, cu referiri importante și la partea de stocuri.

Actualul sistem de contabilitate și bugetare din Ministerul Apărării Naționale se caracterizează prin următoarele însușiri definitorii:

1)demonstrează existența unui cadru unitar privind organizarea, conducerea contabilității precum și elaborarea, aprobarea, execuția și raportarea execuției bugetare (inclusiv unul modern de genul FOREXEBUG aflat în plin proces de perfecționare de la implementarea sa);

2)asigură informații credibile, fiabile cu privire la patrimoniul aflat în administrare și execuția bugetului de venituri și cheltuieli la toate entitățile din minister;

3)asigură informațiile necesare și la timp privind activele, datoriile și alte informații necesare raportării datelor către EUROSTAT și NATO;

4)furnizează informații, într-o măsură importantă și utile, pentru fiecare program din Sistemul de Planificare, Programare, Bugetare și Evaluare (SPPBE) cu privire la obiectivele, rezultatele preconizate și cele efectiv obținute, indicatorii și costurile asociate acestor programe.

Pentru perfecționarea sistemului contabil din domeniul public și, în particular din Ministerul Apărării Naționale, în partea care se referă la stocuri, consider că s-ar impune luarea în considerare în viitor, a următoarelor propuneri:

The Annual National with International Participation Conference in Economics, Informatics and Communication Field, the 9 th edition – EIC 2018

1)apelarea obligatorie, nu doar ca alternativă posibilă, la evaluatori autorizați pentru evaluarea sau reevaluarea unor stocuri specifice, de mari valori și foarte atipice (la inventariere sau în alte situații speciale), pentru a fi corect reflectate în situațiile financiare ale entităților publice și a fi ulterior corect valorificate prin diferite modalități cum ar fi: dare în consum, transfer cu titlu gratuit sau contra-cost, predare ca deșeuri sau alte modalități;

2)acceptarea prezentării cheltuielilor operaționale (unde cele cu stocurile sunt destul de importante) și după destinația lor, în partea ce se referă la costul diferitelor programe sau activități majore din instituțiile publice, așa cum s-a reușit în situațiile financiare de la societățile comerciale (chiar dacă deocamdată la acestea, într-o notă, care să reflecte costul produselor sau serviciilor realizate de acestea).

BIBLIOGRAFIE

Legislație

1)Legea nr. 259/2007 pentru modificarea și completarea Legii contabilității nr. 82/1991, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 506 din 27.07.2007;

2)Legea finanțelor publice nr. 500/2002, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 597 din 13.08.2002;

3)Ordinul MFP nr. 640/2017 din 28 aprilie 2017 pentru aprobarea Normelor metodologice privind întocmirea și depunerea situațiilor financiare trimestriale ale instituțiilor publice, precum și a unor rapoartări financiare lunare în anul 2017, pentru modificarea și completarea Normelor metodologice privind organizarea și conducerea contabilității instituțiilor publice, Planul de conturi pentru instituțiile publice și instrucțiunile de aplicare a acestuia, aprobate prin Ordinul ministrului finanțelor publice nr. 1.917/2005, precum și pentru modificarea și completarea altor norme metodologice în domeniul contabilității publice, publicat în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 336 din 9 mai 2017;

4)Ordinul MFP nr. 191/2017 din 30 ianuarie 2017 pentru aprobarea Normelor metodologice privind întocmirea și depunerea situațiilor financiare ale instituțiilor publice la 31 decembrie 2016, precum și pentru modificarea și completarea anexei nr. 41 la Normele metodologice privind întocmirea și depunerea situațiilor financiare trimestriale ale instituțiilor publice, precum și a unor rapoartări financiare lunare în anul 2009, aprobate prin Ordinul ministrului finanțelor publice nr. 629/2009, publicat în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 103 din 6 februarie 2017;

5)OMFP nr. 2021 din 17 decembrie 2013 pentru modificarea și completarea Normelor metodologice privind organizarea și conducerea contabilității instituțiilor publice, Planul de conturi pentru instituțiile publice și instrucțiunile de aplicare a acestuia, aprobate prin Ordinul ministrului finanțelor publice nr. 1.917/2005, publicat în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 831 din 24.12.2013;

6)Ordinul MFP nr. 3.769/2008 pentru aprobarea Normelor metodologice privind întocmirea și depunerea situațiilor financiare ale instituțiilor publice la 31 decembrie 2008, publicat în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.870 din 23.12.2008;

7)Ordinul MFP nr. 616/2006 pentru aprobarea Normelor metodologice pentru întocmirea situațiilor financiare de către instituțiile publice la 31 decembrie 2006, publicat în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.498 din 08.06.2006;

8)OMFP nr. 1.917/2005 pentru aprobarea Normelor metodologice privind organizarea și conducerea contabilității instituțiilor publice, Planul de conturi pentru instituțiile publice și instrucțiunile de aplicare a acestuia, publicat în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 1.186 și 1.186 bis din 29 decembrie 2005;

Lucrări de specialitate

The Annual National with International Participation Conference in Economics, Informatics and Communication Field, the 9 th edition – EIC 2018

1) Calu D., Pitulice I.C., Dumitru M., Gorgan C., *Studiu empiric privind prezentarea situațiilor financiare în entitățile din sectorul public*, Revista Administrație și Management public, nr.11/2008;

2) Ionescu, L., „*Standardele internaționale de contabilitate pentru sectorul public și reforma contabilității publice din România*”, Congresul al XVI-lea al profesiei contabile din România, București: Editura CECCAR, 2006;

3) Ionescu Luminița, *Contabilitatea instituțiilor publice. Principii, proceduri, situații financiare, Ediția a a II-a revizuită și adăugită*, Editura Fundației România de Măine,

4) *IPSAS 1-Prezentarea situațiilor financiare*, Publicat în Consiliul pentru Standarde Internaționale de Contabilitate pentru Sectorul Public, Manualul de Norme Internaționale de Contabilitate pentru Sectorul Public, Ediția 2013, Vol.1, Tradus și rePublicat de Corpul Experților Contabili și Contabililor Autorizați din România, București, 2014;

5) *IPSAS 12-Stocuri*, Publicat in lucrarea Consiliul pentru Standarde Internaționale de Contabilitate pentru Sectorul Public, Manualul de Norme Internaționale de Contabilitate pentru Sectorul Public, Ediția 2013, Vol.1, Tradus și rePublicat de Corpul Experților Contabili și Contabililor Autorizați din România, București, 2014;

6) *IAS 2-Stocuri*, Publicat în *IFRS 2013*, Editura Corpul Experților Contabili și Contabililor Autorizați din România, București, 2013;

Pagini WEB

- 1) www.anaf.ro
- 2) www.cafr.ro;
- 3) www.ceccar.ro
- 4) www.ifac.org
- 5) www.mfinanțe.ro

OPINIONS ON FINANCIAL CONTROL AS PART OF INTERNAL / MANAGERIAL CONTROL IN ROMANIA AND IN PARTICULAR IN THE MINISTRY OF NATIONAL DEFENCE

Lieutenant Colonel PhD student JIANU MARIAN

Chief Accountant - Control and Inspection Body

jianumarian09@yahoo.com

Abstract: *In the communication we will approach 4 essential issues: 1) conceptual and relational approaches to control as a function of management, object, functions and forms of the financial control; 2) opinions on the organization of the public internal financial control as part of the internal / managerial control in Romania; 3) some requirements regarding the preventive financial control as part of the internal / managerial control in the structures of the Ministry of National Defence, 4) conclusions and proposals.*

Keywords: *control as a function of management; financial control; preventive financial control; own preventive financial control (CFPP); delegated preventive financial control (CFPD); internal financial control; concurrent financial control; post-operative or subsequent financial control; financial-fiscal control of the state; internal public audit; Central Unit for Harmonization of Public Internal Audit (UCAAPI); Committee for Public Internal Audit (CAPI), Systems of Financial Management and Control (SMFC).*

1. Abordări conceptuale și relaționale cu privire la control ca funcție a managementului, obiectul, funcțiile și formele controlului financiar

În legătură cu problematica **controlului ca funcție a managementului** se cunoaște că în economia de piață și la instituții publice dar și la ceilalți agenți economici trebuie să se exercite control sub toate aspectele.

Controlul are ca direcții esențiale următoarele: 1) organizarea mai bună a muncii; 2) întărirea ordinii și disciplinei în organizarea și desfășurarea activității economice, a disciplinei tehnologice; 3) gospodărirea mai eficientă a mijloacelor de muncă, materiale și financiare; 4) descoperirea operațiilor nereale, neeconomice și nelegale; 5) preîntâmpinarea apariției

The Annual National with International Participation Conference in Economics, Informatics and Communication Field, the 9 th edition – EIC 2018

deficiențelor, neregulilor și pagubelor; 6) evaluarea eficienței rezultatelor obținute; 7) recuperarea abaterilor constatate și perfecționarea activității viitoare ș.a.

Controlul este o noțiune cu mai multe semnificații ca cele prezentate în continuare:

1) o analiză permanentă sau periodică a unei activități, a unei situații pentru a urmări mersul și a lua măsuri de îmbunătățire; 2) o supraveghere continuă, morală sau materială, stăpânirea unei activități, a unei situații; 3) o revedere, o inspecție atentă a corectitudinii unui act, o acțiune de supraveghere a cuiva, a ceva, o examinare minuțioasă sau puterea de a conduce, un instrument de reglementare a unui mecanism, a unui proces; 4) o funcție a managementului, un mijloc de cunoaștere a realității și de corectare a erorilor; 5) procesul prin care realizarea cantitativă și calitativă a sarcinilor sau lucrărilor și a performanțelor se compară cu obiectivele programate și se indică măsurile de corecție; 6) o activitate umană, autonomă și specifică, care servește atât managementului agentului economic și partenerilor acestuia, cât și autorităților publice.

Controlul este o funcție a managementului și, în același timp, o activitate independentă, care vizează maximizarea parametrilor ce se referă la rezultatele obținute și la creșterea vitezei de realizare a lor.

Sistemul de control financiar este un instrument indispensabil managementului pentru supraveghere regulată a activității agentului economic.

Controlul financiar, ca parte integrantă a managementului, și ca formă de cunoaștere, constituie expresia unei necesități obiective, ceea ce îi conferă o sferă mai largă și cu semnificații multiple, care depășesc interesul strict al agentului economic.

Controlul financiar cuprinde în sfera sa, sub aspect legal, teoretic și practic, problematica foarte complexă, specifică domeniului economic și financiar în interacțiunea și condiționarea sa reciprocă cu domeniul tehnic-tehnologic, juridic etc. Controlul financiar cercetează viața economică la nivel micro și macroeconomic, privită prin prisma corectitudinii operațiilor, dar și a eficienței cu care sunt gospodărite, utilizate și cheltuite resursele materiale, financiare și umane.

Obiectul controlului financiar constă în examinarea modului în care se realizează sau s-a realizat programul fixat anticipat și a modului cum se respectă principiile stabilite, cu scopul de a releva erorile, abaterile, lipsurile, deficiențele pentru a le remedia și evita în viitor.

Controlul financiar cuprinde în sfera sa următoarele aspecte: 1) relațiile, fenomenele și procesele financiare; 2) procesul de administrare și gestionare a bunurilor și valorilor; 3) rezultatele activității economico-sociale; 4) toate momentele, unitățile și locurile unde se gospodăresc valori materiale și bănești și se fac cheltuieli.

The Annual National with International Participation Conference in Economics, Informatics and Communication Field, the 9 th edition – EIC 2018

Controlul financiar asigură buna funcționare a activității economice și acționează sistematic în vederea atingerii următoarelor obiective: 1) prevenirea abaterilor și deficiențelor; 2) apărarea bunurilor și valorilor; 3) cunoașterea modului de respectare a legalității cu caracter economic și financiar; 4) stabilirea răspunderii pentru pagube sau pentru nerespectarea disciplinei de gestiune; 5) creșterea eficienței economice.

Ca funcție a managementului, **controlul financiar asigură realizarea unor funcții specifice**, care rezultă din înseși conținutul și natura sa.

Dintre funcțiile specifice controlului financiar menționăm următoarele funcții:

– **funcția de prevenire și de perfecționare**, care se materializează în preîntâmpinarea producerii unor deficiențe sau pagube în desfășurarea activităților economico-financiare, ceea ce presupune perfecționarea acestora.

– **funcția de constatare și de corectare**, în cazul în care apar dereglări. Prin control se urmărește modul în care se îndeplinesc deciziile managementului referitoare la funcționarea agentului economic și se asigură respectarea și apărarea intereselor acestuia, echilibrul financiar între venituri și cheltuieli și se influențează favorabil realizarea sarcinilor economice.

– **funcția de cunoaștere și evaluare a situației existente la un moment dat**, a rezultatelor obținute la sfârșitul unei perioade de gestiune, a modului de desfășurare a activității în condiții de normalitate, legalitate și eficiență. Funcția de cunoaștere presupune analiza riguroasă a tuturor neregulilor constatate și a eventualelor tendințe negative în activitatea agenților economici.

– **funcția educativă și stimulatorie a tuturor participanților** la realizarea procesului de management. Prin realizarea celorlalte funcții ale controlului, dar mai ales prin cea de corectare, controlul financiar capătă o funcție educațională, pentru perioadele viitoare, pe baza rezultatelor obținute și a valorificării acestora. Având la bază principiul potrivit căruia „chiar și controlul poate fi controlat”, controlul contribuie la stimularea tuturor factorilor ce iau parte la procesul managerial.

Funcțiile controlului financiar sunt operative, reale și practice și coexistă într-un cadru unitar, intercondiționându-se și completându-se reciproc.

În același timp, controlul financiar mai îndeplinește și o serie de funcții specifice, care reies din obiectivele și natura acestuia, cum ar fi: 1) funcția de măsurare a posteriori a ecarturilor (abaterilor planificate anticipat); 2) funcția de diagnosticare a erorilor financiare pe baza ecarturilor simptomatice care afectează sau amenință activitatea agentului economic; 3) funcția de revizuire a obiectivelor sau previziunilor viitoare pe baza diagnosticului financiar constat; 4) funcția de a interveni în cadrul competențelor date pentru redresarea sau soluționarea problemelor agentului

The Annual National with International Participation Conference in Economics, Informatics and Communication Field, the 9 th edition – EIC 2018

economic; 5) funcția de reglementare a activității agentului economic prin asigurarea coerenței acțiunii de control în raport cu obiectivele firmei, focalizându-se asupra activităților în curs de desfășurare; 6) funcția de pregătire a agentului economic pentru luarea deciziilor, pe baza rezultatelor controlului a priori; 7) funcția de învățare și autoînvățare a realităților pe care controlul le ridică în permanență, prin acțiunea sa coercitivă, asupra pertinentei cadrului și normelor legale folosite.

Controlul, ca atribut al managementului, ca sistem, se manifestă prin **forme diferite**, corelative cu conținutul acestuia, care reflectă realitatea atât sub aspectul general și esențial, cât și sub cel concret și particular.

După criteriul sferei de cuprindere, controlul activității economico-sociale, ca sistem de cunoaștere și acțiune, este structurat pe forme diferite de control, cum sunt: **controlul tehnic-tehologic, controlul economic, controlul financiar, controlul contabil, controlul calității produselor, controlul productivității muncii, controlul protecției sociale, controlul ecologic, controlul comercial, controlul sanitar, controlul juridic etc.**

Formele de control se deosebesc între ele prin ceea ce reflectă cu precădere din ansamblul activității economico-sociale, prin conținutul și rolul sau funcția lor socială specifică, și anume aceea de reflectare și influențare pozitivă a dezvoltării activităților agenților economici, a protejării bunurilor și valorilor, a creșterii profitului ș.a.

Formele controlului financiar sunt diferite, în raport de anumite criterii.

Criteriile de clasificare și formele de control financiar, potrivit literaturii de specialitate, sunt următoarele:

b) După momentul în care se exercită controlul, raportat la momentul desfășurării activității sau efectuării operațiilor ce se controlează, controlul financiar se manifestă sub trei forme: **1) anticipat sau preventiv; 2) concomitent sau operativ-curent; 3) post-operativ sau ulterior**. Aceste forme sunt într-o permanentă legătură, condiționare, influențare și completare reciprocă.

1) Controlul financiar anticipat sau preventiv contribuie la folosirea cu maximum de eficiență a mijloacelor materiale și disponibilităților bănești, la întărirea ordinii și creșterii răspunderii în angajarea și efectuarea cheltuielilor, la respectarea strictă a legislației de gestiune, la preîntâmpinarea oricărei forme de risipă și a eventualelor deficiențe înainte de a se produce efecte negative.

2) Controlul operativ-curent sau concomitent se suprapune aproape în totalitate, în timp și spațiu, cu conținutul activității nemijlocite de conducere la diferite niveluri. Acest control

The Annual National with International Participation Conference in Economics, Informatics and Communication Field, the 9 th edition – EIC 2018

asigură cunoașterea operativă a modului în care se îndeplinesc sarcinile și se gestionează bunurile și valorile.

3) Controlul financiar post-operativ sau ulterior se exercită după desfășurarea activităților sau operațiilor economico-financiare cu privire la gestiunea bunurilor și valorilor și are ca **principale obiective**: a) existența și utilizarea rațională a bunurilor și valorilor; b) aplicarea corectă a legislației cu caracter financiar; c) modul de efectuare a cheltuielilor și realizarea veniturilor; d) analiza situației financiare etc.

Între controlul financiar preventiv și cel ulterior există relații de condiționare, influențare și completare, astfel:

–controlul financiar preventiv preîntâmpină pagubele, deficiențele, abaterile, iar controlul ulterior identifică și mobilizează rezervele existente, constată lipsurile sau pagubele produse, stabilește cauzele și vinovații și propune măsuri pentru preîntâmpinarea unor abateri similare în viitor;

–controlul financiar preventiv oprește, în faza de angajare sau de efectuare, operațiile pentru care nu sunt îndeplinite condițiile legale, dar nu evaluează rezultatele operațiilor respective și nu descoperă operațiile nereale, întrucât acestea nu s-au produs încă în momentul exercitării controlului.

Controlul financiar ulterior examinează atât legalitatea, cât și rezultatele efective obținute după producerea operațiilor și, ca atare, are o sferă de cuprindere și cunoaștere mai mare, în care este inclus și modul de exercitare a controlului financiar preventiv, însă constată eventualele abateri și deficiențe după ce acestea au avut loc și au produs consecințe negative;

–controlul financiar preventiv proiectează desfășurarea operațiilor în condiții de legalitate, iar controlul financiar ulterior constată dacă aceste condiții au fost respectate întocmai cu ocazia producerii efective a operațiilor;

–controlul financiar ulterior, pe lângă funcția de constatare a unor eventuale deficiențe sau abateri, prin măsurile de remediere a acestora și de perfecționare a activității, prezintă și un accentuat caracter preventiv pentru operațiile și activitățile ce urmează a se desfășura în viitor.

c) După modul de corelare cu interesele economico-financiare pentru care este organizat și exercitat, controlul financiar se prezintă sub două forme: 1) control financiar-fiscal al statului; 2) control financiar al agenților economici, care la rândul său este preventiv și ulterior.

Controlul financiar-fiscal al statului cuprinde în sfera sa administrarea și utilizarea mijloacelor financiare publice, precum și respectarea reglementărilor financiar-contabile în

The Annual National with International Participation Conference in Economics, Informatics and Communication Field, the 9 th edition – EIC 2018

activitatea desfășurată de către agenții economici (regii autonome, societăți comerciale etc.) în legătură cu îndeplinirea obligațiilor acestora față de stat.

Controlul financiar preventiv, ca formă a controlului intern, urmărește să preîntâmpine încălcarea dispozițiilor legale în vigoare și producerea de pagube și se exercită asupra documentelor în care se consemnează operațiile ce se referă la drepturile și obligațiile patrimoniale ale unității, în faza de angajare și de plată, în raporturile cu alte persoane juridice sau fizice.

Astfel, se pot supune controlului financiar preventiv operațiile și documentele stabilite de conducerea agentului economic, cum sunt: a)încheierea contractelor cu parteneri interni și externi; b)încasările și plățile în lei și în valută, de orice natură, efectuate în numerar și prin operațiile bancare, cu persoane juridice sau fizice; c)trecerea pe cheltuieli, fonduri sau rezultate a unor sume care duc la diminuarea profitului sau a capitalului social; d)gajarea, închirierea sau concesiunea bunurilor subunităților sau unităților componente.

Controlul financiar ulterior, ca formă a controlului financiar intern, urmărește respectarea dispozițiilor legale cu privire la gestionarea și gospodărirea mijloacelor materiale și bănești pe baza documentelor înregistrate în evidența tehnic-operativă și în contabilitate.

În funcție de specificul activității, controlul financiar intern (managerial) are ca obiective principale respectarea normelor legale cu privire la: a)existența, integritatea, păstrarea și paza bunurilor și valorilor de orice fel și deținute sub orice titlu; b)utilizarea valorilor materiale și bănești, declasările și casările de bunuri; c)efectuarea, în numerar sau prin cont, a încasărilor și plăților, în lei și în valută, de orice natură, inclusiv a salariilor și a reținerilor din acestea și a altor obligații față de salariați; d)întocmirea și circulația documentelor primare și a celor de evidență tehnic-operativă și contabilă³⁴.

La baza controlului financiar trebuie să stea documente de profil, al căror denumire, conținut, formă, completare, circuit și arhivare sunt reglementate de **OMFP 2226 din 2006 privind utilizarea unor formulare financiar-contabile de către persoanele prevazute la art.1 din Legea contabilitatii nr. 82/1991, republicata³⁵ și OMFP nr.2634 din 2015 privind documentele financiar-contabile³⁶.**

³⁴Unele din aspectele prezentate au fost preluate selectiv din Boulescu Mircea, *Control financiar-fiscal, Ediția a II-a*, Editura Fundației România de Măine, București, 2007, pp.13-42;

³⁵Publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.1056 din 30/12/2006;

³⁶Publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.910 din 9.XII.2015;

The Annual National with International Participation Conference in Economics, Informatics and Communication Field, the 9 th edition – EIC 2018

2.Opinii privind organizarea controlului financiar public intern, ca parte a controlului intern/managerial, în România

Până la data aderării la UE, România a adoptat acquis-ul comunitar în domeniul controlului financiar, aferent capitolului 28 al Acordului European de Aderare. În perioada premergătoare aderării, România a continuat armonizarea legislației naționale cu acquis-ul comunitar și dezvoltarea infrastructurii instituționale necesare implementării acestuia, în conformitate cu angajamentele asumate prin Acordul European.

În Raportul de monitorizare al Comisiei Europene din anul 2006 referitor la stadiul pregătirii României în vederea obținerii statutului de membru al UE, pentru capitolul 28, se precizează: „România a adoptat o strategie globală pentru dezvoltarea controlului financiar public intern în concordanță cu standardele și practicile comunitare. CFPI este în curs de implementare, în fază avansată, desfășurându-se în conformitate cu acquis-ul. Controlul financiar preventiv a fost progresiv integrat în sfera responsabilității manageriale.”

Și după aderarea la UE, România trebuie să asigure un management financiar riguros în toate instituțiile publice, transparența și controlul utilizării fondurilor UE, precum și protejarea intereselor financiare ale acesteia.

Pentru promovarea bunei guvernări, în sectorul public este implementat controlul financiar public intern, care include: sistemul de control intern/managerial; auditul intern; coordonarea și armonizarea centralizată a componentelor menționate mai sus.

”Controlul financiar public intern reprezintă întregul sistem de control intern din sectorul public, format din sistemele de control ale entităților publice, ale altor structuri abilitate de Guvern și dintr-o unitate centrală care este responsabilă de armonizarea și implementarea principiilor și standardelor de control și audit”³⁷.

Conform Strategiei dezvoltării controlului financiar public intern în România, pentru perioada 2010 – 2013, elaborată de către Ministerul Finanțelor Publice, **tipurile de control financiar public intern** sunt următoarele:

A) Auditul public intern, activitate coordonată de Ministerul Finanțelor Publice, care este organizat prin:

a) Unitatea Centrală de Armonizare a Auditului Public Intern (UCAAPI) - direcție de specialitate în cadrul Ministerului Finanțelor Publice, care reprezintă un instrument important

---

³⁷Legea nr. 672/2002 privind auditul public intern, republicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.856 din 05.12.2011;

The Annual National with International Participation Conference in Economics, Informatics and Communication Field, the 9 th edition – EIC 2018

pentru crearea și asigurarea unui cadru unitar în domeniul auditului public intern, în elaborarea strategiei și a cadrului normativ general, în coordonarea și evaluarea activității de audit public intern la nivel național, precum și de realizare a misiunilor de audit public intern de interes național;

b)Comitetul pentru Auditul Public Intern (CAPI), organism cu caracter consultativ, înființat pe lângă UCAAPI pentru a acționa în vederea definirii strategiei și a îmbunătățirii activității de audit public intern, în sectorul public;

c)Structuri independente de audit public intern organizate în fiecare instituție publică, în subordinea directă a conducerii acestora și care, prin atribuțiile lor nu trebuie să fie implicate în elaborarea procedurilor de control intern și în desfășurarea activităților supuse auditului intern.

Structura funcțională de audit public intern constituită într-o entitate publică poate fi: direcție generală, direcție, serviciu, birou sau compartiment.

Conducătorul acestei structuri este numit de către conducătorul entității publice, cu avizul UCAAPI.

La entitățile publice locale, care nu sunt subordonate altor entități publice și care derulează anual un buget de până la echivalentul a 100.000 EURO, auditul intern se limitează la auditul de regularitate și se efectuează de către structurile teritoriale de audit intern ale Ministerului Finanțelor Publice.

Conform standardelor internaționale în domeniu (INTOSAI GOV 9150³⁸), auditorii interni contribuie la continuitatea eficienței și eficacității sistemului de control intern prin evaluări și recomandări și de aceea ei dețin un rol semnificativ în buna desfășurare a controlului intern și reprezintă partea critică a acestuia.

B)Controlul financiar preventiv, coordonat de Ministerul Finanțelor Publice, este organizat și se exercită în următoarele forme:

a)controlul financiar preventiv propriu (CFPP) este o activitate independentă organizată în cadrul entităților publice, (de regulă, în cadrul compartimentelor de specialitate financiar-contabilă, însă conducătorul entității poate decide extinderea acestuia și la alte compartimente de specialitate) care constă în verificarea sistematică a proiectelor de operațiuni care presupun decizii financiare și/sau patrimoniale.

Verificarea privește legalitatea, regularitatea și încadrarea în limitele creditelor bugetare sau creditelor de angajament, după caz, stabilite potrivit legii, a operațiunilor supuse controlului.

---

³⁸INTOSAI GOV 9150 – standard din cadrul îndrumarului pentru buna guvernare, care are ca subiect colaborarea între auditorii interni și cei externi.

The Annual National with International Participation Conference in Economics, Informatics and Communication Field, the 9 th edition – EIC 2018

Activitatea se exercită prin viză, respectiv prin refuzul de viză. Evaluarea activității persoanei care desfășoară activități de CFPP se face anual :

- de către conducătorul entității publice, cu acordul entității publice care a avizat numirea ;
- prin calificative, pe baza informațiilor cuprinse în rapoartele auditului public intern și în rapoartele Curții de Conturi, unde este cazul;

b)controlul financiar preventiv delegat (CFPD) se efectuează prin intermediul controlurilor delegați ai MFP, constituiți ca un compartiment distinct (în cadrul UCASMFC – Unitatea Centrală de Armonizare a Sistemelor de Management Financiar și Control) în subordinea ministrului finanțelor publice. Controlorul delegat este independent de structura managerială a entității publice la care exercită viza. Acesta exercită o reverificare a acelor proiecte de operațiuni considerate ca având un nivel de risc ridicat.

CFPD se exercită la instituțiile publice importante (ordonatorii principali de credite), Trezoreria Statului și pentru operațiunile privind datoria publică, pentru operațiunile finanțate din fonduri externe, precum și la alte entități publice sau persoane juridice de drept privat care gestionează fonduri publice și/sau administrează patrimoniul public sau în cazul unor operațiuni care prezintă risc ridicat.

În prezent, sunt 73 ordonatori de credite și structuri din cadrul acestora la care se exercită controlul financiar preventiv delegat. Totodată controlorul delegat are și atribuții de consiliere, formulând în acest sens avize consultative, precum și rolul de a îndruma și monitoriza entitatea în implementarea managementului financiar și a controlului intern.

Controlul financiar preventiv se va integra, în mod treptat, în sfera răspunderii manageriale pe măsură ce controlul managerial din entitățile publice va asigura eliminarea riscurilor în administrarea fondurilor publice (art. 8 alin. 4 din OG nr.119/1999).

Integrarea controlului financiar preventiv în sfera răspunderii manageriale și retragerea controlurilor financiare delegați, așa cum a fost solicitată și de Comisia Europeană, se va realiza, în continuare, în baza evaluării efectuate de auditul public intern din cadrul MFP (UCAAPI).

Sistemele de management financiar și control (SMFC) reprezintă totalitatea instrumentelor manageriale, implementate în întregul sector public după principiul ierarhic, care permit asigurarea exercitării controlului asupra operațiunilor de orice natură. Acest sistem oferă conducerii entității instrumente de monitorizare și control asupra îndeplinirii în mod adecvat a atribuțiilor de serviciu ale fiecărui angajat din propria instituție. Persoanele care gestionează fonduri publice sau patrimoniul public au obligația să realizeze o bună gestiune financiară prin

The Annual National with International Participation Conference in Economics, Informatics and Communication Field, the 9 th edition – EIC 2018

asigurarea legalității, regularității, economicității, eficacității și eficienței în utilizarea fondurilor publice și în administrarea patrimoniului public.

Ministerul Finanțelor Publice este autoritatea administrației publice centrale de specialitate care are responsabilitatea elaborării și implementării politicii în domeniul sistemelor de control intern/managerial precum și al gestiunii financiare. Ministerul Finanțelor Publice îndrumă metodologic, coordonează și supraveghează implementarea sistemelor de control intern/managerial, precum și asigurarea bunei gestiuni financiare în utilizarea fondurilor publice și în administrarea patrimoniului public³⁹.

S-a creat astfel posibilitatea ca un organism specializat, respectiv UCASMFC, să asigure coordonarea sistemelor de management financiar și de control (MFC) prin:

- definirea unei strategii unitare în domeniul MFC;
- elaborarea standardelor de control intern;
- armonizarea normelor metodologice cu implicații financiare prin încorporarea procedurilor de control în vederea asigurării bunei gestiuni financiare a fondurilor și a patrimoniului public;
- coordonarea sistemului de pregătire profesională a specialiștilor implicați în managementul financiar și control;
- dezvoltarea sistemului de raportare a rezultatelor activității de control intern din entitățile publice.

Controlul intern⁴⁰ de bază al entităților publice, cuprinde ansamblul tuturor tipologiilor de control intern care pot să funcționeze în cadrul unei organizații.

Conform recomandărilor Comisiei Europene, UCASMFC a elaborat un model general de control intern în baza modelului COSO, reglementat prin OMFP nr. 946/2005 pentru aprobarea Codului controlului intern, cuprinzând standardele de management/control intern la entitățile publice și pentru dezvoltarea sistemelor de control managerial⁴¹.

---

³⁹Articolul 5 din OG nr. 119/1999, a fost modificat prin Legea nr. 234/2010 pentru modificarea și completarea Ordonanței Guvernului nr. 119/1999 privind controlul intern și controlul financiar preventiv.

⁴⁰Prin Legea nr. 234/2010 pentru modificarea și completarea O.G. nr. 119/1999 privind controlul intern și controlul financiar preventiv, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 831, din 13 decembrie 2010, se înlocuiește sintagma “control intern” cu sintagma “control intern/managerial”.

⁴¹Standardele de control intern definesc un set minim de reguli de management pe care toate entitățile publice trebuie să le implementeze și au ca obiectiv crearea unui model de control intern/managerial uniform și coerent. Stabilirea sistemului de control intern intră în responsabilitatea conducerii entității publice respective și trebuie să aibă la bază aceste standarde, elaborate de Ministerul Finanțelor Publice.

The Annual National with International Participation Conference in Economics, Informatics and Communication Field, the 9 th edition – EIC 2018

Acest model reprezintă totodată și criteriile în funcție de care se evaluează/autoevaluează calitatea sistemelor de control intern din cadrul entităților publice, se identifică zonele de risc și direcțiile de schimbare necesare.

Scopul CFPI⁴², așa cum este stabilit prin lege este verificarea legalității, regularității și conformității operațiunilor, identificând slăbiciunile sistemului de control intern care au generat erorile, gestiunea defectuoasă sau frauduloasă și propunerea de măsuri de remediere a acestora.

Verificările se exercită în următoarele domenii:

- veniturile publice (stabilirea, înregistrarea debitelor și urmărirea încasărilor);
- cheltuielile publice (administrarea și utilizarea fondurilor pentru finanțarea acestor cheltuieli din bugetul de stat, bugetul asigurărilor sociale de stat, bugetele fondurilor speciale, bugetul trezoreriei statului, bugetele locale, bugetul fondurilor provenite din credite externe, bugetele instituțiilor publice etc.);
- gestionarea fondurilor publice externe, rambursabile și nerambursabile, inclusiv a fondurilor Uniunii Europene;
- veniturile și cheltuielile societăților și companiilor naționale, regiilor autonome și societăților comerciale la care statul sau o unitate administrativ-teritorială este acționar majoritar.

Așa cum au fost prezentați la Conferința organizată de Comisia Europeană cu tema CFPI, termenii ce compun Sistemul de Control Financiar Public Intern, reprezintă în esența lor următoarele:

- sistemul: instituția, angajații, instruirea, metodologia, raportarea, responsabilitățile și sancțiunile;
- controlul: activitățile care supraveghează întregul domeniu al gestiunii financiare și care permit guvernului să controleze toate finanțările;
- financiar: subliniază caracterul financiar (administrativ, de conducere sau bugetar) al activităților ce sunt verificate.;
- public: activitățile de control realizate în sectorul public;
- intern: în cadrul fiecărei entități publice.

---

⁴²Așa cum s-a precizat la Conferința organizată de Comisia Europeană privind CFPI, conceptul CFPI a fost stabilit în mod corespunzător, dar înțelegerea sa poate fi limitată. Pentru ca acesta să fie durabil ar trebui legat de Reforma Administrației Publice și de Managementul Financiar Public. În mod sigur confuzia este cauzată de litera "F" din cadrul CFPI, deoarece poate crea impresia că este solicitată doar conformitatea financiară nu și aspectul de bună administrare/valoare pentru bani(performanță). De aceea Ministerul Finanțelor Publice nu poate fi singurul responsabil pentru asigurarea succesului implementării conceptului. Și celelalte ministere trebuie să identifice acele persoane cu funcții suficient de înalte de conducere care să supravegheze introducerea acestui concept.

The Annual National with International Participation Conference in Economics, Informatics and Communication Field, the 9 th edition – EIC 2018

CFPI trebuie considerat ca făcând parte dintr-un tot unitar, o largă arie conceptuală a finanțelor publice, care cuprinde pregătirea bugetului național, aprobarea și execuția bugetară, trezoreria, managementul datoriei publice, fiscalitatea, contabilitatea consolidată, raportarea financiară, achizițiile publice și controlul intern (care cuprinde și auditul intern).

3. Unele exigențe referitoare la controlul financiar preventiv ca parte a controlului intern/managerial în structuri ale Ministerului Apărării Naționale

Pentru a putea avea un control managerial intern eficient și eficace și în Ministerul Apărării Naționale este necesar implementarea standardelor de control intern/managerial, stabilit ca un minim de reguli de management, adaptate la nivelul fiecărei entități militare, control din care face parte și controlul financiar preventiv.

În Ministerul Apărării Naționale controlul intern/managerial are la bază Ordinul nr.84/2016⁴³ al ministrului apărării naționale pentru aprobarea normelor metodologice privind sistemul de control intern/managerial în acest minister, din care prezentăm sintetic, în continuare, câteva aspecte definitorii.

Sistemul de control intern/managerial în minister se organizează astfel încât să asigure realizarea următoarelor **trei categorii de obiective permanente**: a)eficacitatea și eficiența funcționării; b)fiabilitatea informațiilor interne și externe; c)conformitatea cu legile, regulamentele și politicile interne.

Controlul intern/managerial se organizează în cadrul ministerului pe baza următoarelor principii: a)principiul legalității – respectarea prevederilor Constituției și ale actelor normative în vigoare; b)principiul adaptabilității – adaptarea la dimensiunea, complexitatea, mediul specific și misiunile structurilor Armatei României; c)principiul integralității – aplicarea la toate nivelurile de conducere și cuprinderea tuturor activităților/acțiunilor acestora; d)principiul uniformității – utilizarea acelorași instrumente de control intern/managerial în toate structurile Armatei României; e)principiul finalității – asigurarea îndeplinirii obiectivelor stabilite; f)principiul eficienței – obținerea celor mai bune rezultate cu resursele avute la dispoziție; g)principiul eficacității – îndeplinirea obiectivelor planificate pentru fiecare dintre activități și raportul dintre efectul proiectat și rezultatul efectiv al activității respective; h)principiul economicității – minimizarea costului resurselor alocate pentru atingerea rezultatelor estimate ale unei activități, cu menținerea calității corespunzătoare a acestor rezultate.

⁴³A fost publicat în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 538 din 18 iulie 2016;

The Annual National with International Participation Conference in Economics, Informatics and Communication Field, the 9 th edition – EIC 2018

În Ministerul Apărării Naționale **controlul financiar ca parte a controlului intern/manAGERIAL este organizat astfel încât să se realizeze principalele obiective permanente, respectiv eficacitatea și eficiența funcționării, fiabilitatea informațiilor interne și externe precum și conformitatea cu legile, regulamentele și politicile interne.**

Controlul financiar în cadrul controlului managerial duce la consolidarea integrității, reducerea vulnerabilităților și a riscurilor de corupție în entitățile militare.

Organizarea controlului managerial în cadrul entităților ministerului este constituit în baza următoarelor principii: principiul legalității, principiul adaptibilității, principiul integralității, principiul uniformității, principiul finalității, principiul eficienței, principiul eficacității și principiul economicității.

În opinia specialiștilor din domeniul controlului managerial, comandanții/șefii care au calitatea de ordonatori de credite „...elaborează și actualizează anual Programul de dezvoltare a sistemului de control intern/manAGERIAL al structurii... și îl transmit eșalonului ierarhic imediat superior, pentru informare și armonizare”⁴⁴.

Obiectivele trebuie să fie formulate astfel încât să răspundă pachetului de cerințe S.M.A.R.T., respectiv acestea trebuie să respecte criteriile specifice, să fie măsurabile, abordabile, realiste și să aibă neapărat un termen de realizare. Măsurarea performanței indicatorilor este necesară pentru furnizarea informațiilor sectorului supus revizuirii împreună cu setul compatibil de măsuri ale performanței.

Comandanții/șefii entităților militare care au calitatea de ordonatori de credite au responsabilitatea de organizare și ținere la zi a contabilității și de prezentarea la termenele stabilite a situațiilor financiare asupra patrimoniului aflat în administrare, precum și a execuției bugetare, în vederea asigurării exactității tuturor informațiilor contabile aflate sub control. În cadrul unităților militare, contabilul șef asigură calitatea datelor și informațiilor contabile, care reflectă în mod real activele și pasivele.

Controlul financiar și controlul intern în domeniul financiar contabil sunt părți ale controlului intern/manAGERIAL și ele sunt asigurate de către Direcția Financiar-Contabilă. Controlul financiar reprezintă un proces integral, dinamic care se adaptează continuu la modificările entităților militare, în care ordonatorul de credite împreună cu personalul cu atribuții de conducere de la toate nivelurile au obligația de a identifica riscurile, având ca finalitate îndeplinirea misiunilor și obiectivelor generale ale acesteia.

---

⁴⁴Ordinul M 84/2016 al ministrului apărării naționale pentru aprobarea normelor metodologice privind sistemul de control intern managerial în Ministerul Apărării Naționale, publicat în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 538 din 18 iulie 2016;

4. Concluzii și propuneri

Din cele prezentate până aici de noi, am desprins **următoarele concluzii mai importante:**

1) Controlul este o funcție esențială a managementului la nivelul oricărui agent economic, activitate complexă și vitală, fără de care aceste entități nu își pot îndeplini funcțiile pentru care acestea au fost create și funcționează;

2) Controlul financiar este o component de seamă foarte important a controlului în general și a controlului intern/managerial, în special;

3) Controlul financiar intern în instituțiile publice este o activitate foarte importantă pentru entitățile de acest gen, este parte a controlului financiar în general și este conceput, desfășurat și se va moderniza și în continuare, după reguli din ce în ce mai moderne, europene și euro-atlantice.

În finalul cercetării noastre dorim să facem și **unele propuneri** pe care le sperăm viabile și aplicabile în instituțiile vizate:

1) Conducătorii entităților publice, împreună cu persoanele cu atribuții pe linia controalelor interne/manageriale și financiare (manageri de pe treptele intermediare și de bază, specialiști contabili și financieri, funcționari publici și personal contractual cu atribuții de control, auditori financieri publici și independenți externi, auditori interni și mulți alții) se impune să întocmească manuale, ghiduri și proceduri operaționale (dacă nu au, în cazul că se află la începutul funcționării lor) sau să le revizuiască pe cele existente, în așa fel încât ele să fie cât mai adecvate situațiilor concrete din fiecare entitate publică sau privată, pentru ca acestea să fie instrumente cu adevărat utile și ușor de urmărit și respectat sub toate detaliile tehnice ale unor astfel de controale;

2) Revederea întregului sistem de recrutare și instruire a personalului implicat în activitatea managerială și financiară în instituții publice, în sensul selectării, după regulile specifice concursului pe posturi, de persoane cu vocație managerială și de control, care să aibă pregătire nu numai de specialitate, ci și managerială și financiară;

3) Instituirea, ca regulă generală în viitor, în programele de învățământ superior de licență, masterale și doctorale, ca discipline obligatorii de parcurs pe timpul acestor forme de pregătire, a controlului intern/managerial și financiar, nu doar la facultățile cu profil economic ci și la alte specializări, pentru că manageri pot ajunge din rândul oameni de orice specializare;

4) Realizarea administrării fondurilor publice în unitățile militare, în mod mai economic, mai eficient și mai eficace decât până acum, precum și identificarea celor mai potrivite căi și

The Annual National with International Participation Conference in Economics, Informatics and Communication Field, the 9 th edition – EIC 2018

modalități, în cadrul controlului managerial, care să asigure flexibilitatea și sustenabilitatea entităților militare, pentru îndeplinirea întregului spectru de misiuni în care acestea sunt angajate;

5) Concentrarea atenției cu mai multă energie, asupra eficientizării controlului financiar, prin crearea a noi abordări cu o mare mobilitate, care să asigure identificarea proiectelor de operațiuni, care nu respectă condițiile de legalitate și regularitate, de încadrare în limetele și destinația creditelor bugetare și de angajament și prin a căror efectuare s-ar prejudicia patrimoniul public sau fondurile publice;

6) Sporirea mobilității în abordarea controlului financiar în cadrul controlului managerial pentru unitățile militare, prin crearea unui eșalon care să coordoneze activitățile, începând cu nivelul strategic, trecând prin cel operativ și transpunându-se, într-o concepție unitară, la nivel tactic;

7) Realizarea eficientizării controlului financiar pe bază modernizarea tehnologiei informaționale și controlului managerial, prin crearea unor microstructuri de conducere și execuție flexibile, cu mare capacitate de reacție, capabile să acționeze în orice condiții, potrivit misiunilor încredințate;

8) Pentru realizarea obiectivelor stabilite de către fiecare unitate militară, controlul financiar trebuie să îndeplinească mai pregnant următoarele cerințe esențiale: să identifice riscurile care se pot manifesta în entitățile militare; crearea unui control financiar integrat prin modernizarea celui existent; realizarea unui management eficient al informațiilor și focalizarea pe cerințele inițiale și finale ale utilizării eficiente a patrimoniului;

9) De foarte mare importanță în viitor este și cea a organelor de conducere și execuție ale microstructurilor financiare din unitățile militare și armonizarea sarcinilor pe linia controlului managerial, în vederea îndeplinirii cu succes a obiectivelor fundamentale în domeniul apărării naționale, precum și a misiunii de bază pe care o are fiecare entitate militară în parte;

10) Este necesară dezvoltarea ideii, prin care controlul financiar, în cadrul controlului managerial, trebuie să fie reconsiderat, atât în plan normativ, structural și procesual, în strânsă conexiune cu tendințele de modernizare manifestate în mediul economic național și internațional, la nivelul țărilor membre ale Organizației Tratatului Atlanticului de Nord (NATO) cât și al celor din cadrul Uniunii Europene (UE).

BIBLIOGRAFIE

Legislație

1) Legea nr. 672/2002 privind auditul public intern, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.856 din 05.12.2011;

The Annual National with International Participation Conference in Economics, Informatics and Communication Field, the 9 th edition – EIC 2018

- 2) Legea nr. 234/2010 pentru modificarea și completarea O.G. nr. 119/1999 privind controlul intern și controlul financiar preventiv, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 831, din 13 decembrie 2010;
- 3) Legea nr. 500/2002 privind finanțele publice, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 597/13 august 2002;
- 4) Ordonanța Guvernului nr. 119/1999 privind controlul intern/managerial și controlul financiar preventiv, republicată, cu modificările și completările ulterioare, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 430 din 31 august 1999;
- 5) Ordinul Secretarului General al Guvernului nr. 400/2015 pentru aprobarea Codului controlului intern/managerial al entităților publice, cu modificările și completările ulterioare, publicat în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 444 din 22.06.2015;
- 6) OMFP nr.2634 din 2015 privind documentele financiar-contabile, publicat în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 910 din 9.XII.2015;
- 7) OMFP nr. 2226 din 2006 privind utilizarea unor formulare financiar-contabile de către persoanele prevazute la art.1 din Legea contabilitatii nr. 82/1991, republicata, publicat în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 1056 din 30/12/2006;
- 8) OMFP nr. 946 din 4 iulie 2005 pentru aprobarea Codului controlului intern, publicat în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 675 din 28 iulie 2005;
- 9) OMFP nr. 923/2014 pentru aprobarea Normelor metodologice generale referitoare la exercitarea controlului financiar preventiv și a Codului specific de norme profesionale pentru persoanele care desfășoară activitatea de control financiar preventiv propriu, publicat în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 555 din 28 iulie 2014;
- 10) OMFP nr. 1139/2015 privind modificarea și completarea Ordinului ministrului finanțelor publice nr. 923/2014 pentru aprobarea Normelor metodologice generale referitoare la exercitarea controlului financiar preventiv și a Codului specific de norme profesionale pentru persoanele care desfășoară activitatea de control financiar preventiv propriu, publicat în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.742 din 5 octombrie 2015;
- 11) Ordinul al ministrului apărării naționale nr.84/2016 pentru aprobarea normelor metodologice privind sistemul de control intern/managerial, publicat în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 538 din 18 iulie 2016;

Lucrări de specialitate

- 1) Boulescu Mircea, *Control financiar-fiscal, Ediția a II-a*, Editura Fundației România de Măine, București, 2007
- 2) Comisia Europeană, *Compendiul sistemelor de control public intern în Statele Membre ale Uniunii Europene*, 2012;
- 3) Curtea de Conturi a României, *Ghid de evaluare a sistemului de control intern în entitățile publice*, București, 2011;
- 4) *Dicționarul explicative al limbii române*, Editura Univers Enciclopedic, București, 1998;
- 5) Ghiță, Emil, *Audit Public Intern*, Editura Sitech, Craiova 2007;

The Annual National with International Participation Conference in Economics, Informatics and Communication Field, the 9 th edition – EIC 2018

6)INTOSAI – *International Organization of Supreme Audit Institutions (Organizația Internațională a Instituțiilor Supreme de Audit)*, <http://www.intosai.org/about-us.html>;

7)Ministerul Finanțelor Publice-Unitatea centrală de armonizare pentru auditul public intern, „*Îndrumar - Evaluarea controlului intern în scopul realizării misiunilor de audit public intern*”, București 2014;

8)Murariu, Ioan, *Drept constituțional și instituții politice*, Editura All Beck, Bucuresti, vol.I,II, 2006;

9)Năstase, Marian,Zecheru, Vasile, *Managementul „obiect” de audit intern*”, Editura Economică,București 2005;

10)Renard J., *“Teoria și practica auditului intern”*, Ediția a IV-a, Ministerul Finanțelor Publice, București, 2002;

11)Șerbănescu, Cosmin, Vintilescu, Belciug Adrian, *articolul “Analiza implementării standardelor de control intern prin tehnici de data mining”* publicat în Revista „Audit financiar”, Nr. 8(128)/2015;

Pagini WEB

1)www.curteadeconturi.ro;

2)www.mfinante.ro;

3)www.anaf.ro;

4)www.mapn.ro;

5)www.unap.ro;

THE ROLE OF PUBLIC INTERNAL AUDIT ON THE EXAMINATION LINE OF PUBLIC PROCUREMENT IN THE PROCESS OF IMPLEMENTING PROJECTS FUNDED BY EUROPEAN FUNDS

Author:

*Lieutenant Colonel Ph.D student Felix FILIMON
Ministry of National Defense
felixfilimon@yahoo.com*

ABSTRACT

In this communication, we intend to address five defining issues, namely: 1) research objectives, 2) fundamental elements regarding the concepts of projects financed by European Funds and their management in Romania; 3) defining milestones for the management of the projects funded by the European Funds in the period 2007-2013 and 2014-2020; 4) public procurement in the projects funded by European Funds and the need to audit them in the Ministry of National Defense; 5) Conclusions and proposals;

Keywords: *European funds, financial instruments, beneficiary, eligible expenditure; financial allocations, European funds absorption, internal public audit, projects financed from European non-reimbursable funds, public procurement.*

1.OBIECTIVE ALE CERCETARII

Prezenta comunicare are ca obiectiv obținerea de rezultate științifice care pot fi transferate în practica auditului intern din cadrul organismelor publice. Cercetarea de față aduce plus valoare în această activitate prin conturarea bazelor noului mod de a gândi și de a acționa de la nivelul managementului de vârf, în vederea realizării obiectivelor politicii de apărare națională. Altfel spus, scopul cercetării noastre este acela de a contribui la promovarea necesității accesării Fondurilor Europene în mod profesionist, pentru atingerea obiectivelor strategice de securitate, precum și a dezvoltării de proiecte care să răspundă nevoilor de dezvoltare și modernizare instituțională. Implementarea unor astfel de proiecte ar trebui să determine un real progres și prosperitate în cadrul Ministerului Apărării Naționale (MApN) și să participe la menținerea stabilității, păcii și securității României.

The Annual National with International Participation Conference in Economics, Informatics and Communication Field, the 9 th edition – EIC 2018

Un alt obiectiv al cercetării îl reprezintă creșterea calității vieții personalului din cadrul instituției prin identificarea soluțiilor care susțin dezvoltarea socială și îmbunătățesc condiția umană a acestora și în acest fel, sprijină realizarea dimensiunilor non-militare ale securității naționale a României.

În comunicarea de față am abordat principalele elemente ale managementului selecției și implementării proiectelor finanțate din Fonduri Europene în România. Concret, am analizat și explicat rolul și principiile care trebuie respectate în achizițiile publice în cadrul proiectelor finanțate din Fonduri Europene.

Atât în perioada de programare trecută, cât și în cea actuală, principalul pilon prin care fondurile externe au fost utilizate, a fost reprezentat de achizițiile realizate în cadrul proiectelor și programelor, respectiv în sectorul public de achizițiile desfășurate de instituțiile publice. În lucrarea de față vom explica principiile care trebuie respectate în achizițiile publice în cadrul proiectelor finanțate din Fonduri Europene publice, dar și impactul modificărilor aduse de Legea nr. 98/2016 privind achizițiile publice⁴⁵ în procesul acestui tip de activitate din domeniul public.

Având în vedere rolul deosebit de complex pe care Ministerul Apărării Naționale îl are în cadrul instituțiilor publice, am considerat util și necesar să prezentăm particularitățile atribuirii contractelor de achiziții publice în cadrul proiectelor finanțate din Fonduri Europene și rolul auditării acestora în cadrul misiunilor de consiliere în cadrul ministerului nostru. Din perspectiva respectării normelor legislative și procedurale, având ca și consecințe posibile măsuri corective sau de suspendare a alocărilor din partea Uniunii Europene (UE), un rol deosebit de important în implementarea proiectelor finanțate din Fonduri Europene l-a avut și îl are auditul în acest domeniu.

De aceea, în opinia noastră, în perioada de implementare 2014-2020, România, în calitate de stat membru al UE, ar trebui să ia măsuri urgente de armonizare în domeniile legislativ, economic și social, în vederea alinierii la standardele europene, pentru a putea accesa complet și fără corecții, fondurile financiare puse la dispoziție.

---

⁴⁵Publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 390 din 23 mai 2016;

The Annual National with International Participation Conference in Economics, Informatics and Communication Field, the 9 th edition – EIC 2018

2.ELEMENTE FUNDAMENTALE PRIVIND CONCEPTELE DE PROIECTE FINANȚATE DIN FONDURI EUROPENE ȘI MANAGEMENTUL ACESTORA ÎN ROMÂNIA

Managementul proiectelor presupune parcurgerea unor etape specifice de planificare - definire - inițiere/elaborare-aplicare-evaluare-contractare, organizare, derulare/implementare, coordonare și control/evaluare continuă și evaluare finală prin aplicarea unor cunoștințe, instrumente și tehnici, cu scopul de a rezolva o problemă identificată, la un anumit moment dat, în contextul unor resurse limitate.

Prin prisma acestei abordări de tipul „managementul operațiunilor în curs de desfășurare”⁴⁶, managementul proiectelor poate fi considerat, în egală măsură și o știință și o artă, arta de a conduce activități bine planificate/proiectate, în baza unei foi de parcurs – planul proiectului⁴⁷, pentru a se ajunge la o destinație clară, stabilită înainte de plecare.

Conducătorul, managerul de proiect, este cel care a conferit conceptului de management al proiectului atributul de profesie. *Proiectul* poate fi prezentat ca fiind o *acțiune* cu *resurse limitate* (*resurse umane, materiale, de timp, informaționale și financiare*), care implică, în egală măsură, și *riscuri/o sarcină unică, planificată sistemic, considerată posibilă, realizabilă, un instrument al schimbării, cu obiective precise, clare și cu rezultate finale observabile și măsurabile*.

Mai mult, dat fiind faptul că, la nivelul Uniunii Europene, *proiectele* sunt definite ca *modalitate prin care sunt sprijinite politicile europene să își atingă obiectivele*, pe de o parte, și ca *metodă prin care pot fi accesate fondurile europene alocate țărilor membre*⁴⁸, pe de altă parte, putem vorbi, așadar, în acest caz, de un stil de management specific unor proiecte tipice, particulare, deosebite de alte tipuri de proiecte și prin elemente caracteristice, și printr-o gestionare adaptată, prin intermediul căreia se generează efecte asupra organizațiilor beneficiare, care le implementează, asupra factorilor interesați, precum și asupra regiunilor în care sunt implementate.

Conform

Ghidului Metodologic de Management al Proiectului (Project Management Methodology Guide-PMMG), etapele specifice fazei de inițiere a unui proiect sunt: 1)completarea cererii de inițiere a

---

⁴⁶Project Management Body of Knowledge, PMBOOK Guide, 2001;

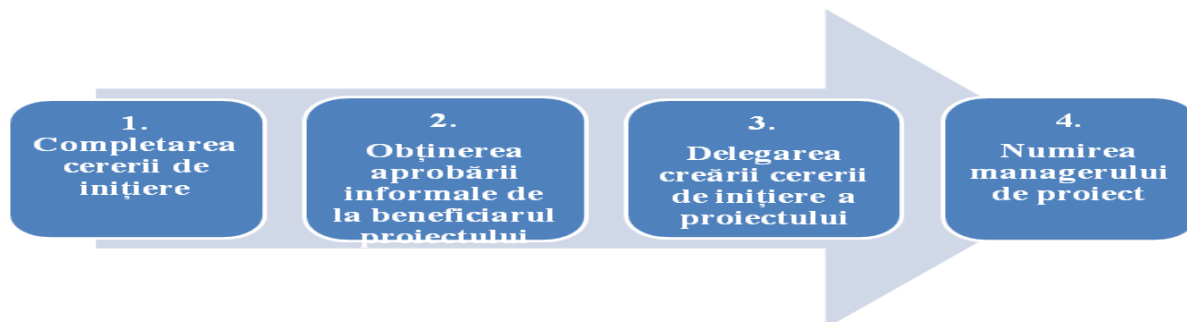
⁴⁷BÂRGĂOANU Alina, *Managementul proiectelor - curs*, Editura Comunicare.ro, București, f.a., p. 8;

⁴⁸Manual expert implementare fonduri structurale, 2015, p. 7, www.fonduri-ue.ro;

The Annual National with International Participation Conference in Economics, Informatics and Communication Field, the 9 th edition – EIC 2018

proiectului de către inițiator; 2)obținerea aprobării informale din partea beneficiarului proiectului; 3)delegarea creării cererii de inițiere a proiectului; 4)numirea managerului de proiect.

Fazele sunt prezentate în schema de mai jos:

În continuare, obiectivul cercetării noastre constă în identificarea potențialelor proiecte ce pot fi întocmite și depuse în vederea absorbției fondurilor europene, furnizându-se astfel un suport financiar consistent pentru susținerea dimensiunilor economice și sociale a securității naționale. Vom susține, așadar schimbările de paradigmă prin trecerea de la conceptele de apărare și securitate națională la conceptele de securitate națională extinsă, înțeleasă în dubla calitate normativă, de apărare națională și apărare colectivă, conform Strategiei Naționale de Apărare a Țării (SNAȚ)-2015-2019.

În plus, s-a urmărit asigurarea convergenței principiilor europene de securitate conform cărora securitatea și dezvoltarea sunt plasate într-o relație de directă proporționalitate⁴⁹ cu perspectiva modernă și multidimensională a SNAȚ 2015-2019 care promovează conceptul de securitate națională extinsă. Această abordare a validat direcția de cercetare conturată de noi încă din primul raport de cercetare, prin includerea în rândul riscurilor și vulnerabilităților la adresa apărării și securității României capacitatea instituțiilor statului de a evalua și diminua impactul riscurilor și amenințărilor. Această capacitate este limitată de persistența unor vulnerabilități (*în absorbția fondurilor europene, utilizarea banului public, energie, infrastructură critică, agricultură, protecția mediului, justiție, sănătate, educație și cercetare științifică*⁵⁰) și reprezintă fundamentele următorului nostru demers și anume identificarea potențialelor proiecte ce pot constitui surse de finanțare suplimentare pentru apărarea națională.

3.ACHIZIȚIILE PUBLICE ÎN PROIECTE FINANȚATE DIN FONDURI EUROPENE ȘI NECESITATEA AUDITĂRII ACESTORA ÎN MINISTERUL APĂRĂRII NAȚIONALE

⁴⁹*Ibidem*, pp. 16-17;

⁵⁰*Ibidem*, pp. 16-17.

The Annual National with International Participation Conference in Economics, Informatics and Communication Field, the 9 th edition – EIC 2018

În prezentul capitol al comunicării ne vom referi la unele aspecte introductive privind modul de abordare a procesului de achiziții publice la nivel european comparativ cu modalitatea de transpunere a acestuia în legislația națională incidentă.

Achizițiile publice desemnează întregul proces de cumpărare (inclusiv aspectele de ordin logistic) de către autoritățile contractante de la terți și acoperă contractele de furnizare de produse, prestare de servicii și executare de lucrări, finanțate în principal din fonduri publice. Acest proces se întinde pe tot ciclul de viață al achiziției, de la definirea inițială a necesităților de achiziții până la sfârșitul duratei de viață a unui produs (inclusiv casarea lui), până la finalizarea unui contract de servicii sau expirarea garanției unui contract de lucrări.

Înainte de a ne referi la reglementările naționale privind achizițiile publice în general și în proiecte europene în special, vom face o scurtă încursiune în legislația europeană de profil.

În Regulamentul (UE) nr. 1303/2013 al Parlamentului European și al Consiliului din 17 decembrie 2013 de stabilire a unor dispoziții comune privind Fondul European de Dezvoltare Regională, Fondul Social European, Fondul de Coeziune, Fondul European Agricol pentru Dezvoltare Rurală și Fondul European pentru Pescuit și Afaceri Maritime, precum și de stabilire a unor dispoziții generale privind Fondul European de Dezvoltare Regională, Fondul Social European, Fondul de Coeziune și Fondul European pentru Pescuit și Afaceri Maritime și de abrogare a Regulamentului (CE) nr. 1083/2006 al Consiliului⁵¹ se precizează legat de achizițiile publice aspectele cuprinse în tabelul de mai jos⁵².

Domeniul	Condiționalitate ex ante	Criterii de îndeplinire
4.Achizițiile publice	Existența unor măsuri de aplicare eficace a dreptului Uniunii din domeniul achizițiilor publice în ceea ce privește fondurile ESI.	-Măsuri pentru aplicarea eficace a normelor Uniunii din domeniul achizițiilor publice prin intermediul unor mecanisme adecvate. -Măsuri de asigurare a procedurilor transparente de atribuire a contractelor; -Măsuri de formare profesională și difuzare a informațiilor pentru personalul implicat în implementarea fondurilor ESI;

⁵¹Publicat în Jurnalul Oficial al Uniunii Europene L347 din 20.12.2013;

⁵²Informațiile de mai jos au fost preluate din REGULAMENTUL (UE) NR. 1303/2013 AL PARLAMENTULUI EUROPEAN ȘI AL CONSILIULUI din 17 decembrie 2013 publicat în Jurnalul Oficial al Uniunii Europene L347 din 20.12.2013, p.455;

The Annual National with International Participation Conference in Economics, Informatics and Communication Field, the 9 th edition – EIC 2018

		-Măsuri de asigurare a capacității administrative de punere în aplicare și aplicare a normelor Uniunii din domeniul achizițiilor publice.
--	--	---

La aproximativ un an de la regulamentul la care am făcut referire anterior, a fost adoptată o directivă a UE care se referă în mod expres la achiziții publice.

În DIRECTIVA 2014/24/UE A PARLAMENTULUI EUROPEAN ȘI A CONSILIULUI din 26 februarie 2014 privind achizițiile publice și de abrogare a Directivei 2004/18/CE⁵³ sunt abordate următoarele aspecte: TITLUL I: DOMENIU DE APLICARE, DEFINIȚII ȘI PRINCIPII GENERALE; CAPITOLUL I: Domeniu de aplicare; SECȚIUNEA 1: OBIECT ȘI DEFINIȚII; SECȚIUNEA 2: PRAGURI; SECȚIUNEA 3: EXCLUDERI; SECȚIUNEA 4: SITUAȚII SPECIALE; CAPITOLUL II: Reguli generale; TITLUL II: NORME APLICABILE CONTRACTELOR DE ACHIZIȚII PUBLICE; CAPITOLUL I: Proceduri; CAPITOLUL II: Tehnici și instrumente pentru achizițiile electronice și agregate; CAPITOLUL III: Desfășurarea procedurii; SECȚIUNEA 1 PREGĂTIRE; PUBLICARE ȘI TRANSPARENȚĂ; SECȚIUNEA 3: SELECȚIA PARTICIPANȚILOR ȘI ATRIBUIREA CONTRACTELOR; TITLUL III REGIMURI SPECIALE DE ACHIZIȚII; CAPITOLUL I: Servicii sociale și alte servicii specifice; TITLUL IV: GUVERNANȚĂ; TITLUL V: COMPETENȚE DELEGATE, COMPETENȚE DE EXECUTARE ȘI DISPOZIȚII FINALE; ANEXE.

În continuare vom puncta câteva aspecte legate de regulile ce trebuie respectate în proiectele europene ce se vor implementa în România în perioada 2014-2020 pe linia achizițiilor de bunuri, servicii sau contractarea de lucrări.

Avem în vedere principalele proiecte stabilite a se implementa în perioada 2014-2020: Programul Operațional Capital Uman (POCU), Programul Operațional Regional (POR), Programul Operațional Asistență Tehnică (POAT), Programul Operațional Competitivitate (POC), Programul Operațional Capacitate Administrativă (POCA), Programul Operațional Infrastructura Mare (POIM).

Din motive de spațiu ce trebuie să aibă o astfel de cercetare, ne vom referi la reguli de achiziții în proiecte POCU și POR.

Pentru început vom prezenta câteva elemente specifice legate de derularea achizițiilor de bunuri, servicii și lucrări în proiecte POCU.

⁵³Publicată în Jurnalul Oficial al Uniunii Europene L94 din 28.03.2014;

The Annual National with International Participation Conference in Economics, Informatics and Communication Field, the 9 th edition – EIC 2018

Referitor la cheltuielile aferente activităților subcontractate pentru selecția prestatorilor serviciilor externalizate (subcontractate) beneficiarul/partenerul va respecta prevederile Legii nr. 98/2016 privind achizițiile publice (la care ne vom referi mai pe larg în comunicare în partea finală a acestui capitol), dacă este instituție publică, sau Ordinul ministrului fondurilor europene nr. 1120/15.10.2013⁵⁴, privind modificarea și aprobarea procedurii de atribuire aplicabile beneficiarilor privați de proiecte finanțate din instrumente structurale, obiectivul Convergentă, dacă este entitate privată cu personalitate juridică (acest ordin a fost completat de Ordinul ministrului fondurilor europene nr. 1191⁵⁵ din 19 noiembrie 2014 pentru aprobarea Instrucțiunii aferente Ordinului ministrului fondurilor europene nr. 1.120/2013 și apoi modificat parțial de Ordinul ministrului fondurilor europene nr. 3.123 din 12 noiembrie 2015⁵⁶).

Pentru toate activitățile externalizate (subcontractate), subcontractorii (inclusiv Persoană Fizică Autorizată - denumită în continuare PFA) se angajează să furnizeze organismelor de audit și de control, inclusiv AMPOCU/OIPOCU responsabil toate informațiile necesare privind activitățile subcontractate. În acest sens, în calitate de achizitor are obligația de a asigura disponibilitatea tuturor informațiilor prin contractul încheiat cu prestatorul/ prestatorii.

Spre exemplificare, următoarele tipuri de activități, fără a se limita la acestea, pot face obiectul unei externalizări (subcontractări): diverse servicii specializate, achiziționate de pe piață, inclusiv PFA, pentru care Solicitantul sau partenerii nu au expertiza necesară (servicii de formare profesională, servicii de informare și consiliere profesională, servicii suport pentru managerul de proiect etc.); contractele încheiate cu operatori economici în vederea furnizării unor servicii de suport/logistice, cum ar fi: dezvoltarea de aplicații și sisteme informatice, sau componente ale acestora, organizarea de evenimente, pachete complete conținând transport și cazare a participanților și/sau a personalului propriu, sonorizare, interpretariat, editarea și tipărirea de materiale pentru sesiuni de instruire/formare, editarea și tipărirea de materiale publicitare, etc.

Activitățile de subcontractare se realizează numai de către solicitantul de finanțare, nu și de partenerul acestuia. Prin excepție, partenerii pot subcontracta activități/subactivități suport (de ex., organizare evenimente, pachete complete conținând transport și cazare a participanților și/sau

---

⁵⁴Publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.650/2013, accesat la data de 20.03.2018;

⁵⁵Publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.855/24.11.2014, accesat la data de 20.03.2018;

⁵⁶Publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.867/2015, accesat la data de 20.03.2018;

The Annual National with International Participation Conference in Economics, Informatics and Communication Field, the 9 th edition – EIC 2018

a personalului propriu, sonorizare, interpretariat, tipărituri), dar nu și activități relevante, pentru care au fost selectați ca parteneri în baza expertizei în domeniu.

Achizitorul are obligația justificării corespunzătoare a valorii estimate a bunurilor și serviciilor achiziționate. În acest sens, fiecare achiziție de bunuri/servicii va avea la baza o nota de fundamentare a valorii achiziției.

Nota de fundamentare va conține, pe cât posibil, cereri de ofertă de la operatori relevanți și cunoscuți de pe piață în domeniile în care se dorește achiziția.

În situația în care este necesară achiziția de servicii, achizitorul va folosi pentru estimarea valorii aferente serviciilor necesare plafoanele orare maxime prevăzute în ghidul POCU (la care se adaugă contribuțiile angajatorului), corelate cu nivelul de experiență și cu tipologia expertului/expertiștilor necesar/necesari. În implementare, AM/OI POCU poate solicita spre verificare documente justificative care probează nivelul de experiență al experților subcontractați.

Pentru cheltuieli pentru închirieri și leasing, necesare derulării activităților proiectului trebuie respectate următoarele reguli. Pentru închirierea de spații plafonul maxim eligibil este de 75 lei/mp/lună, inclusiv TVA. Pentru închirierea/leasingul operațional de autovehicule plafonul maxim eligibil este de 200 lei/zi, inclusiv TVA.

Valorile de mai sus reprezintă valorile maxime care pot fi decontate în proiectele POCU. Decontarea acestor cheltuieli se va realiza proporțional cu timpul/gradul utilizării pentru activitățile proiectului.

Cheltuielile de tip FEDR din proiecte POCU reprezintă exclusiv cheltuieli directe, aferente activităților proiectului. Exemple de astfel de cheltuieli sunt: echipamente tehnologice pentru activități cu grupul țintă, adaptare pentru accesul persoanelor cu dizabilități a clădirilor utilizate în activitățile cu grupul țintă, dotări locații pentru activitățile cu grupul țintă, echipamente destinate experților pentru activitățile cu grupul țintă (de ex., videoproiector pentru activitatea de formare profesională) etc.

Pentru achiziția de echipamente au fost stabilite plafoane pentru: laptop/notebook - 4.000 lei inclusiv TVA; computer desktop - 3.500 lei inclusiv TVA; videoproiector - 2.500 lei inclusiv TVA; imprimantă - 3.000 lei inclusiv TVA; multifuncțională - 12.000 lei inclusiv TVA; tabletă - 900 lei inclusiv TVA. Valorile de mai sus reprezintă valorile maxime care pot fi decontate în proiectele POCU.

Echipamentele ce urmează a fi achiziționate trebuie să fie justificate din punctul de vedere al caracteristicilor tehnice și al necesității acestora în vederea îndeplinirii activităților. Lista

The Annual National with International Participation Conference in Economics, Informatics and Communication Field, the 9 th edition – EIC 2018

detaliată a cheltuielilor de tip FEDR va fi inclusă în Ghidul Solicitantului Condiții Specifice aferent fiecărei cereri de propuneri de proiecte⁵⁷.

Mai departe vom menționa câteva simplificări aplicate sectorului privat față de cel public în domeniul achizițiilor în proiecte europene în România pentru perioada 2014-2020.

Procedura simplificată prevăzută în OMFE nr. 1120/15.10.2013 se aplică beneficiarilor privatizați în cadrul proiectelor finanțate din instrumente structurale, dacă valoarea estimată a achiziției, fără TVA, nu depășește pragurile valorice prevăzute de art. 19 din O.U.G. nr. 34/2006 (iar după 2016 se au în vedere plafoanele stabilite prin Legea nr. 98/2016 privind achizițiile publice);

-Pentru fiecare achiziție, beneficiarul achiziționează direct produse, servicii sau lucrări;

-Achiziția se realizează pe bază de documente justificative (de exemplu: comandă, bon fiscal, factură, contract etc.);

-Dosarul achiziției va cuprinde o nouă notă privind determinarea valorii estimate (valoarea fiind actualizată la momentul achiziției, dacă este cazul) și documentele justificative ale achiziției, inclusiv documentele care dovedesc îndeplinirea obligațiilor contractuale (de exemplu: procese-verbale de recepție servicii și lucrări, livrabile, procese-verbale de predare primire etc.). Nu este obligatorie semnarea unui contract.

Procedura simplificată presupune parcurgerea mai multor etape: Etapa 1-Elaborarea specificațiilor tehnice și verificarea valorii estimate; Etapa 2-Prospectarea pieții; Etapa 3-Semnarea contractului de achiziție; Etapa 4-Implementarea contractului de achiziție.

Dosarul achiziției conține o serie de piese obligatorii și anume: 1) Specificațiile tehnice; 2) Nota privind determinarea valorii estimate actualizată; 3) Dovada anunțului; 4) contractul de achiziție, având ca anexă oferta aleasă; 5) actele adiționale (acolo unde este cazul); 6) declarații pe propria răspundere din care rezultă că nu a încălcat prevederile referitoare la conflictul de interese; 7) CD cu documentele scanate (format PDF) care alcătuiesc dosarul achiziției, inclusiv documentele care dovedesc îndeplinirea obligațiilor contractuale (exemplu: procese-verbale de recepție servicii și lucrări, livrabile, procese-verbale de predare-primire etc.).

În continuare vom prezenta câteva elemente specifice legate de derularea achizițiilor de bunuri, servicii și lucrări în proiecte POR.

---

⁵⁷Aceste detalii au fost preluate din Orientări privind accesarea finanțărilor în cadrul Programului Operațional Capital Uman 2014-2020, Aprilie 2016, pp.43-46, www.fonduri-ue.ro;

The Annual National with International Participation Conference in Economics, Informatics and Communication Field, the 9 th edition – EIC 2018

Atribuirea contractelor de achiziții necesare implementării proiectelor tip POR se va realiza în conformitate cu prevederile contractuale și/ sau, după caz, prevederile legale naționale și comunitare în domeniul achizițiilor.

Beneficiarul răspunde de respectarea tuturor prevederilor în vigoare ale legislației în domeniul achizițiilor publice. În cazul în care se constată încălcarea prevederilor legale, cheltuiala aferentă plății bunurilor/serviciilor/lucrărilor astfel achiziționate vor fi considerate neeligibile și nu vor fi rambursate/platite⁵⁸.

În România organismul care se ocupă de această activitate analizată de noi în comunicare este Autoritatea Națională pentru Achiziții Publice (ANAP).

În realizarea funcțiilor sale, ANAP are în principal atribuții în asigurarea unui cadru legal coerent și armonizat cu acquis-ul comunitar în domeniul achizițiilor publice, îndeplinirea obligațiilor corelate derivate din aplicarea prevederilor Directivelor Uniunii Europene (DUE) în materie de achiziții publice, asigurarea unui canal de comunicare permanent cu structurile din cadrul CE, cu instituțiile publice corespondente din statele membre ale UE și cu organisme de interes public național, asigurarea unui cadru corespunzător de aplicare conformă a legislației în domeniul achizițiilor publice, dezvoltarea capacității de implementare la nivelul autorităților contractante.

ANAP a elaborat norme metodologice de aplicare a Legii nr. 98/2016 privind achizițiile publice prin Hotărârea Guvernului nr. 395/2016⁵⁹ pentru aprobarea Normelor metodologice de aplicare a prevederilor referitoare la atribuirea contractului de achiziție publică/acordului cadru.

Sistemul electronic de achiziții publice (SEAP) este sistemul informatic de utilitate publică, accesibil prin internet la adresa www.e-licitatie.ro, utilizat în scopul efectuării de achiziții publice prin mijloace electronice. SEAP reprezintă o infrastructură informatică unitară care oferă instituțiilor publice din România posibilitatea achiziției de produse, lucrări și servicii prin mijloace electronice. Analiza procesului de achiziții publice presupune parcurgerea mai multor pași. Instrumentul de analiză a procesului de achiziții publice propus mai jos se bazează pe analiza de tip Gateway, dezvoltată de Biroul pentru Comerț Guvernamental din Marea Britanie⁶⁰.

---

⁵⁸Aceste prevederi au fost preluate din Ghidul POR Condiții generale de accesare a fondurilor, 2014-2020, mai 2016, p.62, www.fonduri-ue.ro;

⁵⁹Publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.423 din 06.06.2016, accesată la data de 20.03.2018;

⁶⁰Descrierea este adaptată după „Ce este o verificare de tip Gateway”, Comparator Ltd./Institutul Român de Training, 2005;

The Annual National with International Participation Conference in Economics, Informatics and Communication Field, the 9 th edition – EIC 2018

Procesul de verificare în 5 porți examinează un contract într-un moment critic al ciclului său de viață pentru a se asigura că se va derula în mod corespunzător (în ceea ce privește aspectele de ordin financiar și termeni tehnice, în mod special) până la o etapă ulterioară. Această verificare a unui contract de achiziții publice se produce într-un moment cheie al derulării sale și este realizată de o echipă de personal specializat, diferită de cei din compartimentul de achiziții publice.

Ca noutăți în actuala lege a fost introdusă Procedura Simplificată și au fost instituite praguri în lei și nu în euro, praguri care pot fi modificate prin lege. Instituțiile publice pot achiziționa direct bunuri și servicii când valoarea estimată a achiziției, fără TVA, este mai mică decât 132.515 lei pentru produse și servicii și de 441.730 lei pentru lucrări.

Legea nu se aplică pentru atribuirea contractelor de achiziție publică în cazul în care structurile autorităților contractante funcționează pe teritoriul altor state sau atunci când valoarea contractului este mai mică decât pragurile amintite. Pentru atribuirea contractelor de achiziție publică a căror valoare estimată este mai mare decât cea prevăzută pentru achiziția directă, autoritatea contractantă elaborează norme proprii. Condițiile și modalitățile de aplicare a procedurii simplificate presupun termene mai scurte decât pentru celelalte, proceduri și formalități procedurale reduse față de cele prevăzute pentru atribuirea contractelor de achiziție publică a căror valoare estimată este mai mare decât pragurile corespunzătoare.

Procedura simplificată se inițiază prin publicarea în SEAP a unui anunț de participare simplificat însoțit de documentația de atribuire aferentă. Autoritatea contractantă poate decide desfășurarea procedurii simplificate, fie într-o etapă, fie în mai multe etape și presupun atât selecția candidaților, cât și negocierea și evaluarea ofertelor. Un alt element de noutate îl reprezintă valabilitatea anunțului de intenție, în cadrul achiziției serviciilor sociale, în cuprinsul căruia se face referire în mod specific la categoriile de servicii care fac obiectul contractelor ce urmează a fi atribuite și anume se indică faptul că acestea sunt atribuite fără publicarea ulterioară a unui anunț de participare și se invită operatorii economici interesați să își exprime în scris interesul pentru

participarea la procedura de atribuire.

În noua

lege a fost introdus Parteneriatul pentru inovare ca procedură de atribuire utilizată pentru dezvoltarea și achiziția ulterioară a unui produs, serviciu sau a unor lucrări inovatoare, în condițiile în care soluțiile disponibile pe piață la un moment nu satisfac necesitățile autorității contractante. Instrumente și tehnici specifice de atribuire sunt acordul-cadru, sistemul dinamic de achiziții publice și licitația electronică. Înainte de inițierea procedurii de atribuire, autoritatea contractantă are dreptul de a organiza consultări ale pieței în vederea pregătirii achiziției informării operatorilor economici prin intermediul SEAP cu privire la planurile de achiziție și cerințele avute în vedere.

Un alt element de noutate îl reprezintă introducerea următoarelor criterii de atribuire: costul cel mai scăzut, cel mai bun raport calitate-preț și cel mai bun raport calitate-cost pe lângă criteriul consacrat din OUG nr. 34/2006 și anume prețul cel mai scăzut. Cel mai bun raport calitate-preț/calitate-cost se determină pe baza unor factori de evaluare care pot viza calitatea, inclusiv avantaje tehnice, caracteristici estetice și funcționale, privind modul de accesare, conceptul de proiectare pentru toți utilizatorii, caracteristicile sociale, de mediu și inovare precum și comercializarea și condițiile acesteia.

Acest raport vizează atât organizarea, calificarea și experiența personalului desemnat care poate avea un impact semnificativ asupra nivelului calitativ de executare a contractului, cât și serviciile post-vânzare, asistența tehnică și condițiile de livrare (data livrării, procesul de livrare și termenul de livrare sau finalizare). Costul cel mai scăzut se determină pe considerente de rentabilitate, utilizând factori precum calcularea costurilor pe ciclul de viață.

Autoritatea contractantă nu va utiliza costul cel mai scăzut/prețul cel mai scăzut în cazul anumitor categorii de contracte de achiziție publică/acorduri cadru de lucrări sau de servicii care au ca obiect servicii intelectuale și care presupun activități cu nivel de complexitate ridicat sau aferente proiectelor de infrastructură de transport trans-europene și drumuri județene. În cazul în care două sau mai multe oferte sunt echivalente, autoritățile contractante pot aplica un criteriu suplimentar cum ar fi combaterea șomajului, dar care va fi menționat explicit în anunțul de participare.

Autoritatea contractantă nu are dreptul de a utiliza factori de evaluare care să conducă la o liberare de apreciere nelimitată. Calcularea costurilor pe ciclul de viață acoperă costurile suportate de autoritatea contractantă sau de alți utilizatori, cum ar fi costuri legate de achiziție, costuri de utilizare, precum consumul de energie și alte resurse, costuri de întreținere, costuri de la sfârșitul ciclului de viață, precum costurile de colectare și reciclare.

The Annual National with International Participation Conference in Economics, Informatics and Communication Field, the 9 th edition – EIC 2018

De asemenea acoperă costurile determinate de efectele externe ale produsului, serviciului sau lucrării asupra mediului pe parcursul ciclului de viață, cu condiția ca valoarea în bani a acestora să poată fi cuantificată și verificată. Aceste costuri pot include costul emisiilor de gaze cu efecte de seră și a altor emisii poluante și alte costuri de atenuare a efectelor schimbărilor climatice.

Autoritatea contractantă poate atribui contracte de achiziții publice pe baza unui sistem dinamic de achiziții, solicitând prezentarea ofertelor pentru contract sub forma unui catalog electronic. Ofertele depuse de candidați la procedura de achiziție pot fi admisibile, inacceptabile sau neconforme. În acest ultim caz candidatul se află fie în una din situațiile de excludere prevăzute la art. 165 și 167 din Legea nr. 98/2016, fie nu îndeplinește criteriile de calificare stabilite de autoritatea contractantă.

Ca element care poate fi supus controlului de către UE sau autorităților publice naționale competente, autoritatea contractantă va comunica, la solicitarea acestora, raportul procedurii de atribuire sau oricare element important din conținutul acesteia. Referitor la subcontractare, atunci când acesta își exprimă opțiunea de a fi plătit direct, autoritatea contractantă are obligația de a stabili, în cadrul contractului, clauze contractuale obligatorii ce prevăd transferul de drept al obligațiilor de plată către subcontractant pentru partea din contract aferentă acestora, în momentul în care a fost confirmată îndeplinirea obligațiilor asumate prin contractul de subcontractare.

Modificarea contractului poate opera, fie fără organizarea unei noi proceduri din cauza unor clauze nescrise sau modificări nesubstanțiale, fie cu organizarea unei proceduri de atribuire, în cazul în care sunt modificări substanțiale. Autoritatea contractantă are obligația de a face publică decizia de anulare a procedurii de atribuire a contractului de achiziție publică/acordului cadru, însoțită de justificarea anulării procedurii de atribuire prin intermediul SEAP.

Contractul de achiziție publică încetează, în cazul în care, la momentul atribuirii, se află în una din situațiile care, fie ar fi determinat excluderea sa din procedură, fie contractul nu ar fi trebuit să fie atribuit contractantului respective, ca urmare a încălcării grave a obligațiilor care rezultă din legislația europeană relevantă și care a fost constatată printr-o decizie a Curții de Justiție a Uniunii Europene. Constatarea contravențiilor și aplicarea sancțiunilor se realizează de către persoane împuternicite de către Curtea de Conturi a României (CCR) sau/și ANAP, în funcție de instituția care constată abaterea.

În partea finală a acestei părți a comunicării dorim să relevăm câteva aspecte legate de obligațiile auditorilor interni de a verifica achizițiile publice în proiecte europene, chiar dacă documentul invocat se referea la perioada 2007-2013.

The Annual National with International Participation Conference in Economics, Informatics and Communication Field, the 9 th edition – EIC 2018

Verificările efectuate în cadrul auditului operațional trebuie consemnate pe parcurs prin completarea listelor de verificare întocmite conform modelelor stabilite în: Anexa nr. 3-Lista de verificare generală; Anexa nr. 4-Lista de verificare privind cheltuielile eligibile; Anexa nr. 5-Lista de verificare privind cerințele de mediu; Anexa nr. 6-Lista de verificare privind achizițiile publice.

Verificările trebuie să se încheie prin răspunsuri la toate întrebările aflate în lista de verificare.

Toate verificările realizate sunt consemnate în raportul de audit întocmit. În acesta vor fi descrise pe scurt, clar și precis, obiectul analizei, domeniul verificărilor efectuate și concluziile la care s-a ajuns.

Proiectul de raport va fi transmis beneficiarului care, în termen de 15 zile de la data remiterii acestuia, poate prezenta obiecții sau clarificări, menționând totodată documentele suport aferente. După primirea răspunsurilor, se va întocmi raportul final. În cazul în care concluziile vor avea caracter de probleme de sistem, incluzând un risc pentru alte proiecte, vor trebui identificate cauzele apariției problemei⁶¹.

Se poate observa că un loc foarte important în suita acestor liste de verificare se află și achizițiile publice.

4.PARTICULARITATI ALE ATRIBUIRII CONTRACTELOR DE ACHIZITII PUBLICE IN CADRUL PROIECTELOR FINANTATE DIN FONDURI EUROPENE SI ROLUL AUDITARII ACESTORA IN CADRUL MISIUNILOR DE CONSILIERE IN MINISTERUL APARARII NAȚIONALE

Procedurile de achiziții în Ministerul Apărării Naționale (MApN) se auditează în cadrul misiunilor de consiliere formalizată. Derularea misiunii de consiliere formalizate respectă în principiu aceleași cerințe și etape ca cele derulate în misiunile de asigurare cu anumite excepții. În cadrul acestor misiuni nu se realizează analiza riscului și nu sunt urmărite procedurile privind analiza problemelor și formularea recomandărilor. Constatările formulate de auditorii interni sunt cuprinse direct în rapoartele de consiliere, pentru problemele identificate se formulează propuneri de soluții. După etapa de intervenție la fața locului se elaborează direct raportul de consiliere.

---

⁶¹Manual de audit intern privind cheltuielile realizate din Fondurile Europene aferente perioadei de programare 2007 – 2013, București, Octombrie 2008, p.18;

The Annual National with International Participation Conference in Economics, Informatics and Communication Field, the 9 th edition – EIC 2018

Auditul acestora se execută, la solicitarea ordonatorilor de credite, pe timpul organizării acestora și are ca scop principal consilierea conducerii structurilor auditate, în special cu privire la transparența și conformitatea cu cadrul normativ în domeniu.

Metodologia de auditare a procedurilor de achiziții publice în Ministerul Apărării Naționale a fost stabilită prin dispoziție șefului Direcției Audit Intern din MApN. În vederea auditării au fost impuse anumite praguri valorice, astfel că pentru autoritățile contractante arondate structurii centrale a Direcției de Audit Intern (DAI) se auditează achizițiile publice efectuate de către autoritățile contractante peste valoarea de 450.000 lei fără TVA.

Pentru autoritățile contractante arondate structurilor teritoriale ale Direcției Audit Intern, pragul peste care procedurile de achiziții se auditează este de 270.000 lei, fără TVA. Procedurile de achiziții derulate de către autoritățile contractante, cum sunt licitația deschisă, licitația restrânsă, negocierea competitivă, dialogul competitiv, parteneriatul pentru inovare, concursul de soluții se auditează în două etape.

Procedura simplificată și negocierea fără publicarea prealabilă se auditează într-o singură etapă. În MApN, datorită specificului acestuia sunt atribuite contracte de achiziție publică, inclusiv contractelor sectoriale, acorduri-cadru în domeniul apărării și securității.

Având în vedere necesitatea adoptării unor măsuri urgente pentru elaborarea și promovarea unei noi legislații privind achizițiile publice în domeniile apărării și securității și ținând seama de obligația prevăzută la art. 288 din Tratatul privind funcționarea UE referitoare la transpunerea directivelor Uniunii, luând în considerare recomandările CE a fost emisă *Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 114/2011 privind atribuirea anumitor contracte de achiziții publice în domeniile apărării și securității*⁶². În baza acesteia sunt atribuite contracte care vizează furnizarea de produse militare, inclusiv piese de schimb, componente și/sau subansambluri ale acestora, lucrări și servicii special destinate unor scopuri militare sau lucrări și servicii cu caracter sensibil.

Procedurile de achiziții derulate de către autoritățile contractante în baza *Ordonanței de Urgență a Guvernului nr. 114/2011 privind atribuirea anumitor contracte de achiziții publice în domeniile apărării și securității* cum sunt licitația restrânsă, negocierea cu publicarea prealabilă a unui anunț de participare, dialogul competitiv și concursul de soluții și se auditează în două etape.

Cererea de oferte și negocierea fără publicarea prealabilă a unui anunț de participare se auditează într-o singură etapă. În plus pe lângă auditarea procedurilor derulate de către autoritățile

---

⁶²Publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, Nr. 932 din 29 decembrie 2011;

The Annual National with International Participation Conference in Economics, Informatics and Communication Field, the 9 th edition – EIC 2018

contractante se mai auditează actele adiționale încheiate, conform aceluiași praguri valorice, precum și contractele subsecvente încheiate în baza acordurilor cadru. Contractele subsecvente încheiate de către unitățile arondate structurii centrale a DAI se auditează pentru valori ale contractelor subsecvente mai mari sau egale cu 225.000 lei fără TVA, iar pentru unitățile arondate structurilor teritoriale pragul acestora este de 135.000 lei fără TVA. În conținutul dispoziției sunt prevăzute documentele pe care le solicită auditorii în vederea auditării procedurilor de achiziției. Documentele auditate sunt cele aferente dosarului achiziției, în funcție de etapa de auditare. Pentru desfășurarea misiunii pot solicita și alte documente pe care le apreciază ca fiind necesare, precum și copii ale documentelor prezentate de autoritățile contractante, certificate pentru conformitate. Răspunderea privind modul de implementare a propunerilor de soluții/recomandărilor formulate de către auditori revine exclusive structurilor auditate. Nu se auditează procedurile pentru care autoritatea contractantă a decis anularea procedurii.

5.CONCLUZII ȘI PROPUNERI

În final vom prezenta principalele concluzii rezultate din aspectele prezentate de noi în cadrul cercetării științifice:

1)O primă problemă abordată în comunicare se referă la managementul proiectelor, unde am clarificat conceptual noțiunea de proiect (versus program) și apoi de management și manager de proiect. Am constatat existența a numeroase abordări în literatura națională și străină, dar ne-am focalizat în partea finală pe abordarea europeană a acestor noțiuni. Managementul proiectelor presupune parcurgerea unor etape specifice de planificare, definire, inițiere/elaborare, aplicare, evaluare, contractare, organizare, derulare/implementare, coordonare și control/evaluare continuă și evaluare finală prin aplicarea unor cunoștințe, instrumente și tehnici, cu scopul de a rezolva o problemă identificată, la un anumit moment dat, în contextul unor resurse limitate.

2)În implementarea proiectelor din perioada 2007-2013, actorul principal era beneficiarul finanțării, care desfășura activitățile prevăzute în proiecte proprii acelei perioade și stabilite în acordul de finanțare cu AM/OI. În cazul în care apărea necesitatea derulării și a altor activități, beneficiarul trebuia să ceară aprobarea scrisă a AM/OI. Acesta organiza procedurile de achiziții publice, conform cu prevederile legale în vigoare, semna contracte cu câștigătorii acestora și se asigura de executarea lor, răspundea de respectarea prevederilor din cererea de oferte de proiecte (eligibilitatea cheltuielilor, eligibilitatea acțiunilor, controlul financiar intern), raporta în mod regulat către OI

The Annual National with International Participation Conference in Economics, Informatics and Communication Field, the 9 th edition – EIC 2018

sau AM, după caz, evoluția proiectului implementat, era responsabil de completarea cererilor de plată, pe care trebuia să le însoțească de documente justificative, punea la dispoziția AM, OI sau Autorității de Audit (AA) documentele proiectului în timpul unor verificări ale acestor organisme;

3) Scopul

procesului de evaluare și selecție a proiectelor cu finanțare mixtă europeană și națională (cum sunt și cele tip POCU, care înlocuiesc vechile proiecte POSDRU) pentru perioada 2014-2020, comportă o serie de elemente de noutate față de vechea perioadă (2007-2013) și urmărește eliminarea proiectelor necompetitive și evitarea dublei finanțări, asigurându-se o utilizare eficientă și eficace a resurselor și în această nouă perioadă;

4) Problematika achizițiilor publice în proiecte europene este una foarte importantă și ea a fost concepută și apoi modificată, în consonanță cu prevederile similare existente la nivel internațional și european. De aceea în comunicarea noastră am prezentat mai întâi reglementările internaționale și europene în domeniu și apoi ne-am focalizat pe legislația națională în achiziții publice, care a fost de altfel modificată în anul 2016. La acest fapt trebuie să mai avem în vedere posibila modificare și a legii actuale, ținând cont că implementarea noilor proiecte din perioada 2014-2020 vor ridica aspecte particulare greu de intuit acum, care vor trebui reflectate în aceste acte normative, pentru a permite finalizarea proiectelor fără obstacole administrative ce pot să apară și din cauza posibilelor imperfecțiuni ale actelor normative din acest domeniu;

5) Procedurile de achiziții în Ministerul Apărării Naționale prevăd că misiunile de audit se derulează în cadrul celor de consiliere formalizată. Derularea misiunii de consiliere formalizate respectă în principiu aceleași cerințe și etape ca cele derulate în misiunile de asigurare, cu anumite excepții.

În cadrul acestor misiuni nu se realizează analiza riscului și nu sunt urmărite procedurile privind analiza problemelor și formularea recomandărilor. Constatările formulate de auditorii interni sunt cuprinse direct în rapoartele de consiliere, pentru problemele identificate se formulează propuneri de soluții. După etapa de intervenție la fața locului se elaborează direct raportul de consiliere. Totuși va trebui ca pentru entitățile din Ministerul Apărării Naționale care implementează proiecte europene să se prevadă anumite elemente specifice în procesul de auditare publică internă, obiectiv pe care îl vizăm și noi în cadrul cercetării prin teza de doctorat.

La nivelul cercetării calitative realizate de noi în cadrul acestui referat, am formulat propuneri, sperăm noi, aplicabile ca posibile soluții de îmbunătățire a procesului de absorbție a fondurilor europene în proiectele pentru perioada 2014-2020, față de perioada 2007-2013, pe care le menționăm în continuare:

The Annual National with International Participation Conference in Economics, Informatics and Communication Field, the 9 th edition – EIC 2018

- 1) o reconsiderare a politicilor și strategiilor investiționale la toate nivelele;
- 2) o abordare responsabilă a programelor operaționale cu aplicarea principiului: singura corecție financiară acceptabilă este „nici o corecție financiară”;
- 3) stabilirea spre rezolvare a unei liste reale de priorități la nivel național în concordanță cu aquisul comunitar;
- 4) o abordare constructivă pe termen mediu și lung a dezvoltării socio-economice;
- 5) finalizarea armonizării legislației naționale cu cea comunitară, în special în ceea ce privește respectarea principiilor europene;
- 6) pregătirea unei clase politice responsabile, al cărei scop să fie menținerea României în Uniunea Europeană pe poziție egală cu restul statelor membre;
- 7) pregătirea unei categorii de funcționari publici sau privați, gestionari ai fondurilor comunitare, de elită, cu cunoștințe largi și solide pe domeniile de activitate de care sunt responsabili;
- 8) conștientizarea la nivelul populației a semnificației apartenenței la familia europeană, a drepturilor și a obligațiilor impuse de această nouă poziție;
- 9) diseminarea informațiilor referitoare la contribuția comunitară, astfel încât accesul la instrumentele structurale să fie facil;
- 10) aplicarea unei metodologii noi de implementare, recomandată de Comisia UE;
- 11) necesitatea reconsiderării radicale a activității tuturor persoanelor care vor lucra în noile proiecte europene, în sensul creșterii deosebite a calității activității lor.

Avem în vedere persoanele din echipele de management, implementare sau ca personal suport ale viitoarelor proiecte europene (manageri, consilieri juridici, responsabili financiari, experți de diverse tipuri, formatori în diverse profesii, contabili, responsabili resurse umane, etc.) ori au atribuții de control sau verificare din partea entităților abilitate să facă acest lucru (specialiști pe audit public extern al Curții de Conturi a României - CCR, pe audit intern din structurile publice de profil, verificatori de la autoritățile de management ale diferitelor programe operaționale, etc.) sau care vor fi achiziționați pentru servicii externalizate, de auditor financiar sau expert contabil, în viitoarele proiecte europene, în sensul creșterii serioase a calității activităților prestate, pentru a duce la bun sfârșit cât mai multe proiecte și a crește gradul de absorbție în noua perioadă și recuperarea a cât mai mult din timpul irosit deja din noua perioadă de implementare (s-au irosit deja peste 4 ani din cei 7 ai perioadei 2014-2020);

12) Instruirea mai temeinică a firmelor și echipelor care scriu proiecte, să facă acest lucru în conformitate cu cerințele programului strategic de dezvoltare a României în perioada următoare,

The Annual National with International Participation Conference in Economics, Informatics and Communication Field, the 9 th edition – EIC 2018

prin care să se urmărească satisfacerea, în cât mai bune condițiuni, a intereselor de dezvoltare ale țării noastre în noul context european. În acest sens se impune, ca pe lângă instruirea temeinică a acestor specialiști, să se statornicească colaborarea sistematică a acestora cu autoritățile de management ale diferitelor viitoare programe operaționale (prin reglementări exprese în acest sens) și să fie acceptați în mai mare măsură acești specialiști, ca experți în diferite posturi de implementare a proiectelor (pentru a participa și la punerea în practică a ceea ce ei au prefigurat prin cererile de finanțare ale diferitelor proiecte declarate câștigătoare și care primesc finanțare);

13)Revederea

Ghidurilor Condiții Generale (GCG) și Ghidurilor Condiții Specifice (GCS) pentru proiectele deja lansate și finalizarea cât mai rapidă a ghidurilor pentru celelalte proiecte care urmează a fi lansate în noua perioadă (2014-2020). Această revedere să se facă în sensul prevederii unor tarife mai atractive (și mai conforme cu tarifele practicate în alte țări din UE pentru proiecte similare) pentru personalul care va lucra în astfel de proiecte și al simplificării procedurilor și documentelor cerute pentru justificarea cheltuielilor solicitate la rambursare;

14)Sporirea rolului auditului intern la nivelul instituțiilor publice și societăților comerciale mari care au astfel de compartimente și care implementează proiecte europene, în general pe activitățile din astfel de proiecte care generează cheltuieli eligibile dar și neeligibile, dar cu deosebire pe zona achizițiilor în astfel de proiecte.

BIBLIOGRAFIE

1.ACTE NORMATIVE

1)DIRECTIVA 2014/24/UE A PARLAMENTULUI EUROPEAN ȘI A CONSILIULUI din 26 februarie 2014 privind achizițiile publice și de abrogare a Directivei 2004/18/CE, Publicată în Jurnalul Oficial al Uniunii Europene L94 din 28.03.2014;

2)REGULAMENTUL (UE) NR. 1303/2013 AL PARLAMENTULUI EUROPEAN ȘI AL CONSILIULUI din 17 decembrie 2013 de stabilire a unor dispoziții comune privind Fondul european de dezvoltare regională, Fondul social european, Fondul de coeziune, Fondul european agricol pentru dezvoltare rurală și Fondul european pentru pescuit și afaceri maritime, precum și de stabilire a unor dispoziții generale privind Fondul european de dezvoltare regională, Fondul social european, Fondul de coeziune și Fondul european pentru pescuit și afaceri maritime și de abrogare a Regulamentului (CE) nr. 1083/2006 al Consiliului, Publicat în Jurnalul Oficial al Uniunii Europene L347 din 20.12.2013;

3)Legea nr. 98/2016 privind achizițiile publice, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 390 din 23 mai 2016;

4)Hotărârea Guvernului nr. 395/2016 pentru aprobarea Normelor metodologice de aplicare a prevederilor referitoare la atribuirea contractului de achiziție publică/acordului cadru, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.423 din 06.06.2016;

The Annual National with International Participation Conference in Economics, Informatics and Communication Field, the 9 th edition – EIC 2018

5)Ordonanța de Urgență a Guvernului nr. 114/2011 privind atribuirea anumitor contracte de achiziții publice în domeniile apărării și securității, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, Nr. 932 din 29 decembrie 2011;

6)Ordinul ministrului fondurilor europene nr. 3.123 din 12 noiembrie 2015 privind aplicarea, pentru perioada de programare 2014—2020, a Procedurii simplificate aplicate de beneficiarii privați în cadrul proiectelor finanțate din instrumente structurale, obiectivul „Convergență”, precum și în cadrul proiectelor finanțate prin mecanismele financiare SEE și norvegian pentru atribuirea contractelor de furnizare, servicii sau lucrări, aprobată prin Ordinul ministrului fondurilor europene nr. 1.120/2013, și a instrucțiunii aferente acestuia, aprobată prin Ordinul ministrului fondurilor europene nr. 1.191/2014 publicat în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.867/2015

7)Ordinul ministrului fondurilor europene nr. 1191 din 19 noiembrie 2014 pentru aprobarea Instrucțiunii aferente Ordinului ministrului fondurilor europene nr. 1.120/2013 privind aprobarea Procedurii simplificate aplicate de beneficiarii privați în cadrul proiectelor finanțate din instrumente structurale, obiectivul "Convergență", precum și în cadrul proiectelor finanțate prin mecanismele financiare SEE și norvegian pentru atribuirea contractelor de furnizare, servicii sau lucrări, publicat în în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.855/24.11.2014;

8)Ordinul ministrului fondurilor europene nr. 1120/15.10.2013 privind modificarea si aprobarea procedurii de atribuire aplicabile beneficiarilor privați de proiecte finanțate din instrumente structurale, obiectivul Convergență, dacă este entitate privată cu personalitate juridică, publicat în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.650/2013;

2.LUCRĂRI DE SPECIALITATE

1)BĂRGĂOANU, Alina, *Managementul proiectelor - curs*, Editura Comunicare.ro, București, f.a.;

2)„Ce este o verificare de tip Gateway”, Comparator Ltd./Institutul Român de Training, 2005;

3)Ghidul POR Condiții generale de accesare a fondurilor, 2014-2020, mai 2016, www.fonduri-ue.ro;

4)Manual expert implementare fonduri structurale, 2015,www.fonduri-ue.ro;

5)Manual de audit intern privind cheltuielile realizate din Fondurile Europene aferente perioadei de programare 2007 – 2013, București, Octombrie 2008;

5)Orientări privind accesarea finanțărilor în cadrul Programului Operațional Capital Uman 2014-2020, Aprilie 2016, www.fonduri-ue.ro;

6)Project Management Body of Knowledge, PMBOOK Guide, 2001;

3.PAGINI WEB

1)<https://dexonline.ro/definitie/proiect>;

2)<https://www.dictionarenglez.ro/englez-englez/project>;

3)<https://dexonline.ro/definitie/management>;

4)<https://dexonline.ro/definitie/proiect>;

5)<https://www.dictionarenglez.ro/englez-englez/project>;

6)www.fonduri-ue.ro;

ASPECTE CONTABILE ȘI FISCALE PRIVIND MONEDELE VIRTUALE ÎN ROMÂNIA

conf. univ. dr. Filofteia Viorica Bragă
Universitatea Spiru Haret, Facultatea de Științe Economice Câmpulung
viobraga@yahoo.com

Abstract Criptomonedele (virtual currency) reprezintă un subiect de actualitate în acest moment pentru investitori, entități economice și instituții de reglementare. Acestea au crescut ca număr față de oferta inițială, au o volatilitate accentuată și sunt acceptate din ce în ce mai mult în tranzacții economice. De aceea, în această lucrare ne-am propus să analizăm diferențele dintre moneda electronică și moneda virtuală, posibilitățile de recunoaștere în contabilitate a criptomonedelor, impozitarea câștigului rezultat din tranzacționarea acestora, informații cu privire la riscurile acestor investiții formulate de Autoritatea Bancară Europeană, avantajele și dezavantajele Bitcoin.

Cuvinte cheie: monede virtuale, Bitcoin, impozitare, contabilizare.

Bitcoin monedă electronică sau virtuală?

Moneda digitală a apărut în anul 2009, fiind creată de către Satoshi Nakamoto. La momentul respectiv, moneda valora în jur de 2 dolari. Numele „creatorului” Bitcoin este mai mult un pseudonim decât o persoană care a creat această monedă care a revoluționat modul în care funcționează industria financiară. Criptomonedele, în prezent reprezintă un subiect fierbinte printre investitori. Acesta se datorează faptului că aceste tipuri de instrumente investiționale se bazează pe tehnologie, domeniu cu o cotă de interes în creștere, atât pentru investitorii individuali, cât și pentru cei instituționali.

În piață, există peste 1000 de tipuri de criptomonede, ce au diverse denumiri cum ar fi: [Bitcoin](#), [Ethereum](#), [Ripple](#), [Bitcoin Cash](#), [EOS](#), [Litecoin](#), [Cardano](#), [Stellar](#), [IOTA](#), [TRON](#) (<https://coinmarketcap.com/>). Dintre toate Bitcoin, are o popularitate foarte mare. Poate fi cumpărată de la mai multe burse, având diferite cotații. Bursa americană Coinbase arată o creștere a prețului în perioada decembrie-ianuarie 2017 de peste 20 de ori, valoarea maximă fiind atinsă în decembrie 2017 la 19.891,99 USD.

Autoritatea Bancară Europeană (ABE) definește moneda virtuală ca *o formă nereglementată de bani în format digital*, care nu este emisă sau garantată de către o bancă centrală și care poate servi drept mijloc de plată. Monedele virtuale au îmbrăcat multe forme, apărând mai întâi ca

The Annual National with International Participation Conference in Economics, Informatics and Communication Field, the 9 th edition – EIC 2018

monede în mediile online ale jocurilor pe calculator și rețelelor de socializare și ajungând să devină mijloace de plată acceptate „offline” sau în „viața reală”. În prezent, este din ce în ce mai posibilă utilizarea monedelor virtuale ca mijloace de plată pentru bunuri și servicii la distribuitori cu amănuntul, restaurante și localuri de divertisment. Deseori, aceste tranzacții nu presupun plata unor taxe sau comisioane și nu implică o bancă. Mai recent, moneda virtuală „Bitcoin” a pus bazele unei noi generații de monede virtuale peer-to-peer (de la egal la egal) descentralizate, denumite deseori cripto-monede. După creșterea recentă a monedei, zeci de alte monede virtuale au luat-o pe urmele monedei Bitcoin.

Criptomonedele, sunt concepute pentru a înlocui numerarul, care utilizează tehnologia Blockchain și un registru descentralizat (ceea ce înseamnă că spre deosebire de monedele tradiționale, de obicei nici o autoritate de supraveghere nu controlează rețeaua, emiterea de noi unități sau valoarea de schimb).

În multe țări autoritățile se opun emiterii și tranzacționării monedei virtuale bitcoin/ criptomonedelor. În **China** autoritățile vor să limiteze poluarea indusă de operațiunile care mențin activă rețeaua Bitcoin, pentru că se consumă cantități uriașe de energie electrică. **Coreea de Sud** ia în calcul interzicerea tranzacțiilor cu monede virtuale- speculațiile cu aceste instrumente au devenit sport național.

În **România** moneda bitcoin **nu este recunoscută** ca monedă electronică de către BNR, cu toate că apar tot mai multe societati comerciale cu sigla: "Bitcoin Accepted Here" . De altfel, nicio bancă națională din Comunitatea Europeană nu consideră Bitcoin-ul ca fiind o valută sau o monedă.

Prin *Legea nr. 127 din 20.iun.2011* se definește monedă electronică, ca fiind valoare monetară stocată electronic, inclusiv magnetic, reprezentând o creanță asupra emitentului, emisă la primirea fondurilor în scopul efectuării de operațiuni de plată și care este acceptată de o persoană, alta decât emitentul de monedă electronică [1].

Activitatea de emiterie de monedă electronică poate fi desfășurată de către următoarele categorii de emitenți de monedă electronică:

- instituții de credit;
- instituții emitente de monedă electronică, respectiv persoane juridice autorizate;
- furnizori de servicii poștale care emit monedă electronică potrivit cadrului legislativ național aplicabil;
- Banca Centrală Europeană și băncile centrale naționale, atunci când acestea nu acționează în calitate de autorități monetare sau în altă calitate ce implică exercițiul autorității publice;

The Annual National with International Participation Conference in Economics, Informatics and Communication Field, the 9 th edition – EIC 2018

- statele membre și autoritățile lor regionale ori locale, atunci când acestea acționează în calitatea lor de autorități publice.

Ca *cerințe minime de acces la activitate*, legea dispune că orice entitate care intenționează să emită monedă electronică pe teritoriul României trebuie să dispună de o autorizație, înainte de începerea acestei activități. BNR poate acorda autorizație doar unei persoane juridice române constituite în baza *Legii societăților nr. 31/1990*. Constatăm faptul că, monedele virtuale nu sunt emise de entități autorizate de BNR și că nu respectă legislația din România.

În contextul utilizării unor scheme de monedă virtuală (Bitcoin și altele), **Banca Națională a României** face următoarele precizări cu privire la riscurile asociate acestora:

- moneda virtuală nu este monedă națională și nici valută, iar acceptarea acesteia la plată nu este obligatorie din punct de vedere legal. Totodată, moneda virtuală nu reprezintă o formă de monedă electronică, în înțelesul Legii nr. 127/2011 privind activitatea de emisie de monedă electronică;
- utilizarea schemelor de monedă virtuală ca modalitate alternativă de plată prezintă potențiale riscuri pentru sistemul financiar legate de lipsa reglementării și a supravegherii, spălarea banilor, finanțarea terorismului, volatilitatea prețului și lipsa unei securități adecvate, potrivit unui [raport](#) elaborat recent de către Banca Centrală Europeană.

De asemenea, **Autoritatea Bancară Europeană** a [avertizat](#) consumatorii cu privire la riscurile asociate cumpărării, deținerii și tranzacționării monedelor virtuale și, ulterior, a emis o [opinie](#) referitoare la schemele de monedă virtuală.

Analizând literatura de specialitate, observăm că nu există o definiție general acceptată pentru monedele virtuale. Cu toate acestea, lipsa unei reglementări explicite pentru ele nu implică faptul că utilizarea lor este ilegală.

2. Tratatamentul contabil al monedelor virtuale

Din analiza comunicatului BNR, se înțelege clar că bitcoin nu este o monedă cu un curs legal, dar după părerea multor specialiști poate să devină. Ca urmare, în activitatea economică am constatat următoarele soluții practice de încadrare din punct de vedere contabil a monedelor virtuale:

- **stoc** (marfă virtuală), pe care o putem cumpara sau vinde, în scopul obținerii unui profit economic;
- **investiție pe termen scurt sau lung** (din care pot rezulta pierderi sau câștiguri).

The Annual National with International Participation Conference in Economics, Informatics and Communication Field, the 9 th edition – EIC 2018

Dacă analizăm prevederile din **OMFP 1802/2014, art. 264-266**, aceste monede nu poate fi considerate imobilizari financiare. Potrivit acestora:" Imobilizarile financiare cuprind actiunile detinute la entitatile afiliate, împrumuturile acordate entitatilor afiliate, actiunile detinute la entitati asociate și entitati controlate în comun, împrumuturile acordate entitatilor asociate si entitatilor controlate în comun, alte investitii detinute ca imobilizări, alte împrumuturi. (.....) În categoria altor investitii detinute ca imobilizari se evidentiaza distinct certificatele de emisii de gaze cu efect de sera, precum si certificatele verzi prezentate la subsectiunea 4.5.4. "Contabilitatea certificatelor verzi".

La alte creante imobilizate se cuprind garantiile, depozitele si cautiunile depuse de entitate la terti. În conturile de creante imobilizate reprezentand împrumuturi acordate se înregistrează sumele acordate terților în baza unor contracte pentru care entitatea percepe dobanzi, potrivit legii.

În art. 293-297 din aceeași reglementare vom găsi aspecte privind conținutul investițiilor pe termen scurt. Astfel: în categoria investițiilor pe termen scurt sunt cuprinse acțiunile deținute la entitățile afiliate și alte investiții pe termen scurt. Alte investiții pe termen scurt reprezintă obligațiunile emise și răscumpărate, obligațiunile achiziționate și alte valori mobiliare achiziționate în vederea realizării unui profit într-un termen scurt.

În categoria altor investiții pe termen scurt se evidențiază distinct certificatele de emisii de gaze cu efect de seră, care îndeplinesc condițiile de recunoaștere a investițiilor pe termen scurt. Depozitele bancare pe termen scurt în valută se înregistrează la constituire la cursul de schimb valutar comunicat de Banca Națională a României, de la data operațiunii de constituire.

- **alte valori;**

Din prevederile OMFP 1802 constatăm că prin acest cont se ține evidența bonurilor valorice, timbrelor fiscale și poștale, biletelor de tratament și odihnă, tichetelor și biletelor de călătorie, tichetelor de masă și a altor valori.

- **pret de "schimb"**, pentru tranzacția de bunuri sau servicii așa cum era folosit cu mulți ani în urmă trocul, respectiv instrument financiar de plată.
- **o siglă electronică**, pentru persoanele care nu au încredere în această criptomonedă.

Venter (2016) face una dintre cele mai ample analize ale tratamentului contabil folosit pentru a raporta Bitcoin și identifică argumentele pro și contra, în cazul tuturor scenariilor. El consideră că este timpul ca IASB să revizuiască și unele dintre vechile standarde, cum ar fi IAS 2 sau IAS 38. Acesta concluzionează că IASB ar trebui să ofere orientări clare privind contabilitatea monedelor digitale și să abordeze de asemenea, problema mai importantă a activelor necorporale și a mărfurilor deținute în scopuri investiționale.

The Annual National with International Participation Conference in Economics, Informatics and Communication Field, the 9 th edition – EIC 2018

Atât FASB, cât și IASB au început să studieze dezvoltarea unui nou standard de contabilitate pentru moneda digitală.

Majoritatea cercetătorilor și experților par să fie de acord că monedele virtuale ar trebui clasificate *drept stocuri sau active necorporale*, în funcție de modul în care entitatea le achiziționează și de modul de utilizare.

Analizând opiniile enunțate atât de cercetători cât și de practicienii în domeniu constatăm că există opinii divergente privind încadrarea acestora în diferite categorii de active și că autoritățile și organismele de reglementare trebuie să formuleze indicații cu privire la raportarea contabilă și la impozitarea câștigului rezultat.

Pentru a decide metoda contabilă adecvată, o entitate raportoare trebuie să ia în considerare toate întrebările următoare [2]:

1. Cadrul contabil aplicabil *OMFP 1802* pentru aprobarea Reglementărilor contabile privind situațiile financiare anuale individuale și situațiile financiare anuale consolidate sau Standardele internaționale raportare financiară)?

2. Cum au fost obținute monedele virtuale?
3. Care a fost principalul motiv pentru care s-au achiziționat și cum vor fi utilizate acestea?
4. Au aceste monede o valoare justă care poate fi determinată?

În România, sunt aplicabile două cadre de raportare. Astfel că, entitățile ale căror valori mobiliare sunt tranzacționate pe o piață reglementată, instituțiile financiare și nefinanciare reglementate de Banca Națională a României și de unele companii de stat aplică IFRS-urile în elaborarea situațiilor financiare. Majoritatea societăților comerciale din România aplică reglementările contabile naționale care sunt aliniate la Directiva 2013/34/UE a Parlamentului European și a Consiliului din 26 iunie 2013 privind situațiile financiare individuale și situațiile financiare consolidate.

Monedele virtuale pot fi obținute ca urmare a uneia din următoarele operațiuni:

- ca mijloc de plată pentru bunurile și serviciile livrate;
- ca urmare a achiziției prin intermediul unei entități de intermediere, pentru care se poate face plata în lei sau în orice altă valută;
- ca urmare a investiției în calculatoare și softuri prin activitatea de mining;
- ca urmare a unei oferte inițiale (ICO).

Care a fost principalul motiv pentru care s-au achiziționat și cum vor fi utilizate acestea?
Răspunsurile pentru această întrebare pot fi:

- au fost achiziționate în calitate de investiții urmand să se aștepte creșterea prețului acestora;

The Annual National with International Participation Conference in Economics, Informatics and Communication Field, the 9 th edition – EIC 2018

- au fost obținute în schimbul propriilor bunuri sau servicii livrate și apoi pot fi transformate si alte valute sau pot fi folosite ca mijloc de plată datorii către furnizori sau salariați;
- au rezultat din activitatea de mining și după o vreme sunt transformate din monede tradiționale.

În funcție de răspunsurile la aceste întrebări monedele virtuale pot fi încadrate în categoria stocurilor sau a imobilizărilor necorporale.

Valoarea justă a monedelor virtuale este foarte greu de determinat. Tranzacțiile cu acestea sunt afectate de o mare volatilitate.

Venter (2016) concluzionează că entitățile raportoare clasifică monedele virtuale într-una din următoarele categorii:

1. Numerar sau echivalente de numerar (în domeniul de aplicare al IAS 7);
2. Instrumente financiare (în domeniul de aplicare al IFRS 9);
3. Stocuri (în domeniul de aplicare al IAS 2);
4. Imobilizări necorporale (în domeniul de aplicare al IAS 38)

Analizând condițiile de încadrare ale categoriilor menționate vom găsi argumente pentru fiecare dintre ele, însă parerea mea și a altor specialiști este aceea că monedele virtuale reprezintă un nou tip de active și că IASB ar trebui să emită un nou standard.

3. Aspecte fiscale privind impozitarea tranzacțiile cu monede virtuale în România

Impozitarea tranzacțiilor cu monede virtuale va fi analizată pe categorii de contribuabili: persoane fizice și persoane juridice (plătitoare de impozit pe profit sau impozit pe venitul microîntreprinderilor).

În Romania tranzacțiile cu monede virtuale efectuate de *persoanele fizice* nu s-au impozitat, iar cel care au derulat aceste schimburi nu au plătit impozit, profitul fiind unul curat. Aceasta a fost opinia reprezentanților autorităților fiscale până în anul 2017, deoarece nu sunt reglementări în Codul fiscal. Totuși, începând cu anul 2017, autoritățile fiscale au emis opinii prin care au spus că în cazul unei operațiuni de control de fond, câștigurile obținute din aceste operațiuni le vor încadra, probabil în categoria altor venituri. Cu toate acestea nu a fost elaborată o modificare a Codului Fiscal.

În anul 2018, mediul de afaceri a propus ca a veniturilor din tranzacțiile cu criptomonedă să se încadreze în venituri din investiții. Însă Ministerul Finanțelor a transmis că situația va rămâne neschimbată până la reglementarea criptomonedelor de către Banca Națională a României (BNR) și Autoritatea de Supraveghere Financiară (ASF), potrivit consultanților Deloitte, acestea vor fi în continuare impozitate la venitul brut obținut la vânzare, situație care presupune că o persoană este

The Annual National with International Participation Conference in Economics, Informatics and Communication Field, the 9 th edition – EIC 2018

obligată să plătească impozitul de 10% pe venitul respectiv chiar dacă a vândut în pierdere față de prețul la care a cumpărat.

Lipsa reglementărilor specifice privind tratamentul acestora ar genera o serie de probleme legate de numeroase aspecte precum:

1. Care este momentul impunerii: când ar trebui impozitate?

Atunci când sunt schimbate într-o monedă reglementată? Sau alt exemplu: ce se întâmplă dacă o monedă se schimbă cu alta, un Ethereum a cărui valoare s-a apreciat cu 30% cât timp s-a aflat în proprietatea unui contribuabil este schimbat cu Bitcoin? Ar trebui în acest caz recunoscut câștigul și impozitat din aprecierea Ethereum sau trebuie așteptat până când Bitcoin se schimbă pe o monedă reglementată? Ce se întâmplă dacă Bitcoin este utilizat în cele din urmă pentru achiziția online de cărți digitale, de exemplu [3]?

2. Se impozitează un eventual câștig la evaluare sau la vânzare?

3. Câștigul este impozitabil sau nu?

4. Ar trebui sau nu evaluate în funcție de evoluția prețului pe piață?

5. Ce metode de evaluare a costului putem folosi la vânzarea lor?

În cazul companiilor care ar decide să investească în astfel de monede, situația este și mai grea. Ne lovim în primul rând de reglementările contabile. Nu e clar dacă aceste monede trebuie tratate ca active financiare, creanțe, stocuri sau numerar. De asemenea, în România în cazul entităților plătitoare de impozit pe profit, se aplică o cotă unică, nu se face distincție între impozitul pe profit și impozitul pe câștigurile de capital, se impozitează profitul determinat ca diferență între total venituri și total cheltuieli. Aceasta diferență se corectează cu veniturile neimpozabile și cheltuielile nedeductibile, eventual cu alte deduceri reprezentând scutiri de la plata impozitului. Astfel că entitățile care au obținut un venit sau un câștig din tranzacțiile cu monede virtuale acestea sunt impozabile, nu există o excepție în acest sens în Codul fiscal.

În cazul entităților care sunt microîntreprinderi se va plăti impozit de 1% sau 3% din baza determinată conform art. 53 din Codul fiscal, bază care nu face nicio mențiune legată de criptomonede.

Sunt țări precum Marea Britanie, Canada, Austria în care sunt impozitate câștigurile de capital rezultate din tranzacțiile cu monede virtuale. Belarus a adoptat recent un nou regulament contabil care prevede că taken-urile achiziționate în cadrul ICO, în funcție de intenția entității de a le păstra, pot fi încadrate în categoria investițiilor pe termen lung sau pe termen scurt.

4. Regimul TVA la Bitcoin - O provocare fiscală la nivel Comunitar: regimul TVA pentru tranzacțiile în care sunt utilizate criptomonedele.

The Annual National with International Participation Conference in Economics, Informatics and Communication Field, the 9 th edition – EIC 2018

Impozitarea cu privire la TVA a criptomonedelor este de asemenea, influențată de încadrarea din punct de vedere contabil a acestora ca *bunuri* sau *servicii financiare* .

Unele autorități fiscale au apreciat că tranzacțiile cu Bitcoin *reprezintă livrări de bunuri* în conceptul TVA (este cazul autorităților fiscale din Suedia). Alte autorități fiscale – cum ar fi cele din Belgia - au făcut demersuri să considere Bitcoin drept un serviciu financiar și să scutească de TVA anumite tranzacții cu Bitcoin.

Cu toate acestea, la nivelul Comunității Europene, nu există o interpretare unitară asupra modului în care se va aplica TVA pentru tranzacțiile cu Bitcoin. În acest sens, o decizie a Curții Europene ar fi salutară pentru toată lumea. Aceasta a venit în iunie 2015, însă nu în stilul așteptat, ca și un caz soluționat și identificat printr-un număr cu o dată, cum de altfel constituie toată jurisprudența TVA, ci sub forma unei comunicări [4].

Vom prezenta în continuare câteva fragmente relevante și concluziile acestor comunicări:

- “Trebuie constatat, în primul rând, că moneda virtuală cu flux bidirecțional „bitcoin”, care va fi schimbată în monedă tradițională în cadrul operațiunilor de schimb, nu poate fi calificată ca „bun corporal” în sensul articolului 14 din Directiva TVA, dat fiind că, astfel cum a arătat avocatul general la punctul 17 din concluzii, această monedă virtuală nu are alte finalități decât aceea de **mijloc de plată.**”

- ” În consecință, operațiunile (...) care constau în schimbul de diferite mijloace de plată, nu intră în sfera noțiunii „livrare de bunuri”, prevăzută la respectivul articol 14 din directivă. În aceste condiții, operațiunile amintite *constituie prestări de servicii, în sensul articolului 24 din Directiva TVA.*”

- “(...) operațiunile privind monede netradiționale, cu alte cuvinte alte monede decât cele care sunt mijloace legale de plată într- unul sau mai multe state, în măsura în care aceste monede au fost acceptate de părți la o tranzacție ca un mijloc de plată alternativ mijloacelor legale de plată și nu au o altă finalitate decât aceea de mijloc de plată, constituie operațiuni financiare.”

1. Articolul 2 alineatul (1) litera (c) din Directiva 2006/112/CE a Consiliului din 28 noiembrie 2006 privind sistemul comun al taxei pe valoarea adăugată trebuie interpretat în sensul că reprezintă prestări de servicii efectuate cu titlu oneros, în sensul acestei dispoziții, operațiuni precum cele în discuție în litigiul principal, care constau în schimbul de monede tradiționale cu unități ale monedei virtuale „bitcoin” și invers, efectuate contra plății unei sume care corespunde marjei constituite de diferența dintre, pe de o parte, prețul la care operatorul în cauză cumpără monedele și, pe de altă parte, prețul la care le vinde clienților săi.

The Annual National with International Participation Conference in Economics, Informatics and Communication Field, the 9 th edition – EIC 2018

2. Articolul 135 alineatul (1) litera (e) din Directiva 2006/112 trebuie interpretat în sensul că prestări de servicii, precum cele în discuție în litigiul principal, care constau în schimbul de monede tradiționale cu unități ale monedei virtuale „bitcoin” și invers, efectuate contra plății unei sume care corespunde marjei constituite de diferența dintre, pe de o parte, prețul la care operatorul în cauză cumpără monedele și, pe de altă parte, prețul la care le vinde clienților săi, constituie operațiuni scutite de taxa pe valoarea adăugată, în sensul acestei dispoziții.

Articolul 135 alineatul (1) literele (d) și (f) din Directiva 2006/112 trebuie interpretat în sensul că astfel de prestări de servicii nu intră în domeniul de aplicare al acestor dispoziții.”

În continuare vom prezenta o analiza prin raportarea la art. 24 și art. 135 din Directiva TVA nr. 112/2006 privind sistemul comun al TVA efectuată de [Adrian Benta](#) și [Benta Mihaela](#) în Revista Prietenii Fiscalității nr. 1 din 01.01.2017.

„Articolul 24 (1) „Prestare de servicii” înseamnă orice operațiune care nu constituie o livrare de bunuri.

(2) „Servicii de telecomunicații” înseamnă servicii care au ca obiect transmiterea, emiterea și recepția de semnale, înscrisuri, imagini și sunete sau de informații de orice natură prin cablu, radio, mijloace optice sau alte mijloace electromagnetice, inclusiv cedarea dreptului de utilizare a mijloacelor pentru astfel de transmițeri, emiteri sau recepții, inclusiv furnizarea accesului la rețelele mondiale de informații .

Articolul 135 (1) Statele membre scutesc următoarele operațiuni:

d) operațiuni, inclusiv negocierea, privind conturile de depozit sau conturile curente, plăți, viramente, creanțe, cecuri și alte instrumente negociabile, exceptând recuperarea creanțelor; (...)

f) operațiuni, inclusiv negocierea, dar exceptând gestionarea sau păstrarea, cu acțiuni, titluri de participare, obligațiuni și alte valori mobiliare, dar exceptând documentele reprezentând titluri de proprietate asupra bunurilor și drepturile sau valorile mobiliare prevăzute la articolul 15 alineatul (2).”

Din analiza acestor interpretări, observăm că procedura privind tranzacțiile cu Bitcoin pot fi în sfera TVA în două moduri:

a) ca serviciu financiar, fiind asimilat de fapt unei monede, deoarece este acceptată la plată de către cumpărătorul final, fapt pentru care nu se va aplica TVA;

b) servicii electronice pentru alte utilizări ale criptomonedei Bitcoin.

Ca și serviciu financiar, când Bitcoin va fi utilizat drept mijloc de plată sau când Bitcoin va fi convertit în alte valute: dolar, euro etc., tranzacțiile sunt reglementate în România de art. 292 alin.

The Annual National with International Participation Conference in Economics, Informatics and Communication Field, the 9 th edition – EIC 2018

(2) lit. a) pct. 3 – 4 din Codul fiscal, respectiv tranzacții cu instrumente financiare de plată. Desigur, aceste servicii sunt scutite de TVA fără drept de deducere, fapt pentru care acele persoane impozabile ce au achiziționat echipamente pentru activitatea de ”minerit Bitcoin”, nu vor avea dreptul să deducă TVA de la achiziții.

5. Avantajele și dezavantajele Bitcoin/criptomonedelor[5]

Între avantajele utilizării criptomonedelor menționăm: libertatea de plată, securitate și control, informații transparente.

Libertate de plată:

- cu Bitcoin este aveți posibilitatea să trimiteți și să primiți bani oriunde în lume, în orice moment,
- nu trebuie să vă faceți griji în privința trecerii granițelor, reprogramarea pentru sărbătorile legate, sau alte limitări care ar putea apărea în timpul transferului de bani.
- cu Bitcoin, aveți control TOTAL asupra banilor dvs. Nu există o formă de autoritate centrală în rețeaua Bitcoin.

Securitate și control

- Permisul utilizatorilor de a deține controlul tranzacțiilor lor, ajută la menținerea Bitcoin în condiții de siguranță pentru rețea.
- Comercianții nu pot percepe taxe suplimentare fără să fie sesizat acest lucru. Ei trebuie să discute cu respectivul consumator înainte de a adăuga orice fel de taxă.
- Plățile în Bitcoin pot fi făcute și finalizate fără ca informațiile personale să fie legate de tranzacție.
- Datorită faptului că informațiile personale sunt ascunse de ochii indiscreți, Bitcoin vă protejează împotriva furtului de identitate.
- [Portofelul de bitcoin poate fi criptat](#) și i se poate face un backup, pentru a garanta siguranța banilor.

Informațiile sunt transparente

- Cu blockchain-ul, toate tranzacțiile finalizate sunt vizibile pentru toată lumea, însă informațiile cu caracter personal sunt ascunse.
- Adresa dvs. publică este vizibilă; însă informațiile dvs. personale nu sunt legate de acest lucru.
- Oricine poate verifica tranzacțiile oricând în [Bitcoin block chain](#).
- Protocolul Bitcoin nu poate fi manevrat de orice persoană, organizație sau guvern. Asta pentru că Bitcoin este sigur din punct de vedere criptografic.
- Taxe foarte mici
- În prezent, în cadrul plăților Bitcoin, fie nu sunt percepute comisioane, fie sunt foarte mici.
- Utilizatorii ar putea include taxele pentru a procesa mai rapid tranzacțiile. Cu cât este mai mare taxa, cu atât i se acordă mai multă prioritate în cadrul rețelei și se va procesa mai rapid.
- Schimburile valutare digitale ajută comerciantul să proceseze operațiunile prin transformarea bitcoinilor în monezi fictive. Aceste servicii au în general, taxe mai mici decât cardurile de credit și PayPal.

Mai puține riscuri pentru comercianți

- Datorită faptului că tranzacțiile Bitcoin nu pot fi inversate, nu conțin informații cu caracter personal, și sunt sigure, comercianții fiind protejați de eventualele pierderi care ar putea avea loc din cauza fraudelor.
- Cu Bitcoin, comercianții pot face afaceri acolo unde rata criminalității și a fraudelor este crescută. Asta datorită faptului că este foarte greu să înșeli pe cineva în Bitcoin mulțumită registrului public, cunoscut și ca blockchain.
- Acum că am trecut în revistă avantajele de bază, putem trece la dezavantaje. Există trei dezavantaje principale ce trebuie subliniate. Așa puteți să vă faceți o idee de ansamblu referitor la ce vă puteți aștepta de la Bitcoin. Nu vrem să ascundem nimic față de cei care ne privesc.

The Annual National with International Participation Conference in Economics, Informatics and Communication Field, the 9 th edition – EIC 2018

Între *dezavantajele Bitcoin* putem menționa: lipsa de înțelegere și informare, riscul de volatilitate și alte riscuri, sunt în curs de dezvoltare, nu sunt reglementate aspectele contabile și fiscale cu privire la acestea.

Lipsă de informare și înțelegere:

- mulți oameni încă nu cunosc existența monedelor digitale și a Bitcoin, trebuie să fie informați, companiile acceptă bitcoini datorită avantajelor, dar lista este relativ scurtă comparativ cu cele fizice;
- angajații trebuie instruiți cu privire la Bitcoin pentru a-și ajuta clienții. Acest lucru va necesita în mod sigur ceva timp și efort. Altfel, care este avantajul unor astfel de companii mari care accepta Bitcoin, dacă personalul lor nu știe ce sunt monedele digitale?

Risc și volatilitate: Bitcoin este volatil, mai ales datorită faptului că există o cantitate limitată de monede și cererea pentru ele crește cu fiecare zi ce trece. Cu toate acestea, este de așteptat ca volatilitatea să scadă pe măsură ce timpul trece.

Încă în curs de dezvoltare

- Bitcoin este încă în faza incipientă, cu funcții incomplete dar care sunt în curs de dezvoltare;
- Pentru a face moneda digitală mai sigură și mai accesibilă, noi funcții, instrumente și servicii sunt în prezent în curs de dezvoltare;
- Bitcoin mai are de crescut până să atingă potențialul său final și complet.

Concluzii

Moneda virtuală nu este monedă națională și nici valută, are doar o formă digitală, iar acceptarea acesteia la plată nu este obligatorie din punct de vedere legal. În **România** moneda virtuală **nu este recunoscută** ca monedă electronică de către BNR.

Din punct de vedere al contabilității, entitățile raportoare clasifică monedele virtuale într-una din următoarele categorii: numerar sau echivalente de numerar (în domeniul de aplicare al IAS 7); instrumente financiare (în domeniul de aplicare al IFRS 9); stocuri (în domeniul de aplicare al IAS 2); immobilizări necorporale (în domeniul de aplicare al IAS 38).

Totusi, majoritatea cercetătorilor și experților par să fie de acord că monedele virtuale ar trebui clasificate **drept stocuri sau active necorporale**, în funcție de modul în care entitatea le

The Annual National with International Participation Conference in Economics, Informatics and Communication Field, the 9 th edition – EIC 2018

achiziționează și de modul de utilizare. De asemenea, se consideră că este timpul ca IASB să revizuiască și unele dintre vechile standarde, cum ar fi IAS 2 sau IAS 38 și ar trebui să emită un nou standard special pentru monedele virtuale.

Cu privire la impozitarea tranzacțiilor cu criptomonede, o vreme nu au fost impozitate, în cazul persoanelor fizice, neexistând posibilitatea de încadrare în prevederile codului fiscal. De asemenea, se pune problema dacă se impozitează valoarea brută a tranzacției sau câștigul rezultat între prețul de vânzare și costul de achiziție ca în cazul investițiilor pe termen scurt.

Autoritățile de reglementare trebuie să decidă ce fac cu aceste criptomonede în România. Acum, pe legislația actuală, veniturile din tranzacționarea criptomonedelor sunt venituri impozabile la valoare brută. Considerăm că trebuie schimbată legislația, pentru ca aceste tipuri de venituri să urmeze un alt regim, al veniturilor din investiții. Ministerului Finanțelor, a transmis că amână modificarea încadrării fiscale până la reglementarea criptomonedelor de către BNR și ASF.

În cazul persoanelor juridice, dacă din tranzacții rezultă venituri acestea vor fi impuse prin impozit pe venitul microîntreprinderilor cu o cotă de 1 sau 3%, sau ca făcând parte din profit în cazul societăților plătitoare de impozit pe profit, caz în care se aplică cota de 16%.

Impozitarea cu privire la TVA a criptomonedelor este, de asemenea, influențată de încadrarea din punct de vedere contabil a acestora ca *bunuri* sau *servicii financiare*.

La nivelul Comunității Europene, nu există o interpretare unitară asupra modului în care se va aplica TVA pentru tranzacțiile cu Bitcoin. În anul 2015 a fost dată a comunicare în acest sens din care rezultă că procedura privind tranzacțiile cu Bitcoin pot fi în sfera TVA în două moduri:

- a) ca serviciu financiar, fiind asimilat de fapt unei monede, deoarece este acceptată la plată de către cumpărătorul final, fapt pentru care nu se va aplica TVA;
- b) servicii electronice pentru alte utilizări ale criptomonedei Bitcoin.

Concluzionăm că, atât în România cât și la nivel european este necesar a se formula atât reglementări care să permită încadrarea unitară a tranzacțiilor cu criptomonede din punct de vedere contabil cât și reglementări în ceea ce privește impozitarea lor.

Bibliografie

[1] Legea 127/2011 privind activitatea de emisie de moneda electronica. Emiterea de moneda electronica, publicată în M.O. nr. [nr. 435 din 22 iunie 2011](#)

[2] Mirela Păunescu în articolul *Studiu explorator privind modalitatea de contabilizare și impozitare a monedelor virtuale de către firmele românești*, Revista audit financiar nr.2 (150)/2018

[3]<https://www.profit.ro/opinii/attractia-crypto-valutelor-si-inevitabila-impozitare-17010129>

[4] <http://bitcoinromania.ro/blog/bitcoin/decizia-cjue-nu-se-aplica-tva-la-tranzactiile-bitcoin-fiat/>

The Annual National with International Participation Conference in Economics, Informatics and Communication Field, the 9 th edition – EIC 2018

[5] <https://bitcoinx.ro/informatii/avantajele-si-dezavantajele-bitcoin>

[6]. [Benta Adrian](#) și [Benta Mihaela](#), *Regimul TVA în cazul Bitcoin*, Revista Prietenii Fiscalității nr. 1 din 01.01.2017

The Annual National with International Participation Conference in Economics, Informatics and Communication Field, the 9 th edition – EIC 2018

TERTIARY EDUCATION - ONE OF THE MAJOR EUROPE 2020

OBJECTIVES

Daliana Ecaterina TASCOVICI, Carolina PLATON

Spiru Haret University, Faculty of Economic Sciences Câmpulung, no. 223, Traian str., Câmpulung, 115100, Romania, +40742439416, tascovici.daliana@spiruharet.ro

State University, Chișinău, Moldova Republic, carolina.celenti@gmail.com

Abstract: *The present paper speaks about the changes the Romanian system of learning suffers. Under these circumstances of social, political, economic and cultural changes and challenges, the pre-university and university system of learning have to cover several forms and situations, namely those high school graduates without the baccalaureate diploma. The case study under analysis revealed some unexpected pieces of information referring to the young undergraduates' vulnerabilities and degree of information and implication in their own future.*

Keywords: *Romanian system of learning; tertiary education; school abandon;*

JEL Codes: I20; I25

Introduction

For the 2015-2020 period, Romania established the national strategy referring to the tertiary education development. In order to reach its goal as this strategy become operational, analyses, elaborations and evaluations are proposed for the relevant politics and initiatives.

This strategy is connected and subordinated to the national strategy for competitiveness 2015-2020. It wants to identify the needs as concern the competences for a smooth and gradually passing towards a knowledge based economy, a high level of demand and, by default, high qualified jobs. Of course, the tertiary education is only one component of the system of learning and it cannot administrate by itself the present reality, dominated by competitiveness and challenges. Thus, the specialists agree that the main element of the strategy is the improving of the human resources. These, in their turn can face competitiveness long-term.

As we mentioned above, the strategy referring to tertiary education proposes actions and objectives complementary to the strategy of research and development for the system of education. The tertiary education is promoted as a vector of the economic growth based on knowledge and high qualification. Romania has to surpass the present period characterized by cheap labor force; this tactics attracted jobs, indeed, for the internal market. The global situation

The Annual National with International Participation Conference in Economics, Informatics and Communication Field, the 9 th edition – EIC 2018

at present imposes the improvement of the efficiency in production process and products quality. The internal force labor, comprising employees, graduates of the tertiary education, possessors of necessary abilities and aptitudes contributes to achieve these aims.

Literature review

The specialists who wrote about this subject stressed the importance of the tertiary educational institutions as mandated by legislation to produce high level skilled and knowledgeable human resources that are required for the economic growth of the country [2]; or they analyzed the labour emigration, the labour market in Romania and noticed they are not capable of absorbing the restructured unemployment surpluses on the background of the jobs offer diminution and of the changes in the structure of the labour demand [3]; others uttered that by building a strong and high-quality education system, the economies of a country will provide further growth and development in the future. Education and training are seen as key investments when it comes to the formation of human capital. Over time, they will secure the acquisition of a better job, which will result in the realization of higher income of these individuals. They are considered crucial when it comes to the impact and degree of national economies. A higher level of education of the workforce will accelerate economic prosperity [4]; other mention the vision of the updated Employment Strategy 2013 - 2020 as being defined as: ensure conditions and opportunities for improving the quality of the workforce and increasing employment in the economy of smart, sustainable and inclusive growth to raise living standards and promote social inclusion [5].

Theoretical background - Objectives of Europe 2020

The Govern Strategy for reaching objectives of Europe 2020, there are measures referring to the educational system. We mention some of them:

- 75% of the population between the age of 20 and 64 has to be occupied;
- The percentage of the pupils abandoning school early has to be under 10%;
- At least 40% of the population between the age of 30 and 34 has to graduate the tertiary education;
- At least 15% of the population between the age of 25 and 64 has to participate at long life learning;
- The European objective establishes 26.7% of the population between the age of 30 and 34 graduate the tertiary education up to 2020 [1].

The Annual National with International Participation Conference in Economics, Informatics and Communication Field, the 9 th edition – EIC 2018

Among the roles and benefits of the tertiary education, there are:

- it will be the stimulus of the economic growth;
- it will contribute to the productivity growth;
- it will promote the social cohesion.

In order to improve the participation to the tertiary education, one proposes the following:

- the establishing of a clear route from the secondary professional education and other type of education to the tertiary education;
- the exemption from the rate of tax, depending on the merits and a scholarship program based on necessities;
- the implementation of a credit program for education;
- the encouraging of the students attraction from under-represented groups and non-traditional groups, including the adults;
- the increasing of the information transparency program and guidance referring to opportunities and educational results in order the students be informed when choose the educational route and also the reduce of the school abandon.

Research

Taking into account the above mentioned aspects and drawbacks we identified from the conjunction of the system of education with the realities of the economics and social realities we evolve in, we elaborated a questionnaire – *The questionnaire recording the perception of the non-university tertiary education*; this was applied to both teachers and high school undergraduates in their final form; the respondents attend schools, high school or colleges, that is pre-university institutions of education in Campulung town. The questionnaires comprise nine questions with small differences between the questions for teachers and questions for pupils. The questionnaires addressed to the teachers revealed the following aspects: from 32 questionnaires, we validated 31. All the respondents have between 15 and 25 years of teaching experience.

The results of the questionnaire addressed to the pupils reveal the following data: from 43 answers, we validated 41, this is 95%. The pupils attend mathematics-informatics or philology profile; they are between 17 and 18 years old; their marks are high, above 8.50.

At the question: *How well is the concept of tertiary education to you?*, all of the teachers, that is 100% , answered: *insufficiently*, on a scale of five categories of response: very well, well, sufficient, insufficient, not at all. This response reveals the first big problem this concept face

The Annual National with International Participation Conference in Economics, Informatics and Communication Field, the 9 th edition – EIC 2018

with: it was not presented enough; not even the teachers know sufficiently about it. This response is in accordance to that offered by the pupils: 93% of them do not know about this form of education. This concept has appeared in the educational policies of Romania since 2015. The pupils do not know much about it, thus they could no not choose this education route. The partial conclusion we can draw at is that the tertiary education was not promoted enough.

The next question *Do you know the specific features of this form of education?* is connected to the previous one and received only negative answers: all of the pupils said they do not know the specific of the tertiary education. The pupils answer is in accordance with the teachers: the entire latter category said they consider this form of education not to be well known.

The question no. seven: *Are you interested in attending a tertiary program in case of passing the baccalaureate exam?* offers the respondents a minimum documentation about the tertiary education and its features; thus, the responses met the following values: 83% are not interested and 17% are. We have to mention that the respondents attend good theoretical high-schools, with baccalaureate promotion more than 90% and annual study grades over 8.50; under these circumstances it is clear that they have already decided their future professional career.

The eighth question: *Are you interested in attending a tertiary program in case of not passing the baccalaureate exam?* received the following options: 22% would not attend this type of courses and 78% would be interested in.

The above presented results are better seen in the figure below, figure no.1:

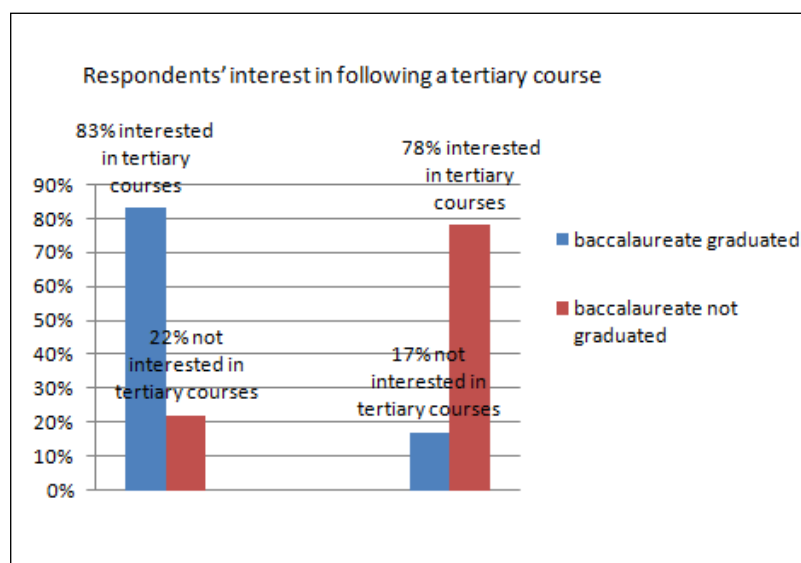

Fig. no. 1: Respondents' interest in following a tertiary course

The Annual National with International Participation Conference in Economics, Informatics and Communication Field, the 9 th edition – EIC 2018

The ninth question is: *Do you consider that a tertiary course in the information technology specialisation, organized by Spiru Haret University, would be useful?*; a great percentage of 98% answered affirmatively and only 2% answered negatively.

The last question: *Would you recommend this course to your colleagues and acquaintances?* also shows the opening for this type of course and for the actions and educational programmes offered by Spiru Haret University: 95% for *yes* and only 5% for *no*.

In their turns, teacher recognize almost in 100% that they are not well informed as concern this type of education; that they did not promote this type of education to their pupils, as a consequence; that they are interested to find out more information about this type of educational route and that they would promote the course the University *Spiru Haret* would organize.

Conclusions

The sustainable future begins today with the most efficient long-term investment, which is the investment in education, in human resource. People have to be prepared to build and sustain their future by themselves. The keys for the economic development are: knowledge, abilities and skills.

The natural and human capital are to be put together to lead to efficiency. We also remark the lack of correct informing of the youth, their vulnerability and the level of their involvement degree; under these circumstances they are not capable to make the best choice for their future profession.

In order to stimulate as well as possible the potential of the young baccalaureate graduated pupils, it is necessary that at the level of the educational policies, the creativity of the educators and specialists, so as the most required specialties on the labor market to be delivered.

References

- [1] https://www.edu.ro/sites/default/files/fisiere%20articole/Strategie_inv_tertiar_2015_2020.pdf
- [2] Naris, Sylvia N., Wilfred I. Ukpere, *The current state of staff development and training at a higher educational institution in Namibia* in *Annals of Spiru Haret University*, vol. 12, nr. 1, 2012, p. 100, <http://anale.spiruharet.ro/index.php/economics/article/view/1218/pdf>
- [3] Ghiorghiuță, Eugen, *The influence of education and training on productive skills, nature of work and gender inequality*, in *Annals of Spiru Haret University*, vol. 15, nr. 2, 2015, <http://anale.spiruharet.ro/index.php/economics/article/view/1526/pdf>, p. 2
- [4] Ilić, Dragan, Marko Milosavljević, Brain Drain, *Propulsive factors and consequences* *Journal of Economic Development, Environment and People*, volume 6, issue 4, 2017, p. 29-30

The Annual National with International Participation Conference in Economics, Informatics and Communication Field, the 9 th edition – EIC 2018

<http://ojs.spiruharet.ro/index.php/jedep/article/view/17644/pdf>

[5] Terziev, Venelin, Ekaterina Arabska, *Application of New Instruments to Increase Effectiveness of Implementation of Social Policies on Labour Market in Bulgaria*, Journal of Economic Development, Environment and People, volume 4, Issue 3, 2015,

http://ojs.spiruharet.ro/index.php/jedep/article/view/116/pdf_103

The Annual National with International Participation Conference in Economics, Informatics and Communication Field, the 9 th edition – EIC 2018

MESH ECONOMY – NEW PHENOMENON

Associate Professor PhD Laurenția Georgeta AVRAM

Spiru Haret University, Faculty of Economic Sciences, Câmpulung, 115100, Romania

Tel: +40248512284, Fax: +40248510600

Email: avram.laurenția@spiruharet.ro

Professor PhD Nicola Teraciano

Abstract

Mesh economy is one of the most amazing and provoking phenomena with which we face in the modern economy. The purpose of this article is to show the specificity of mesh economy and its international outreach. The phenomenon of mesh economy is a phenomenon of recent years in developed countries; being a social response to the crisis, the debt trap, high profits of big corporations, environmental destruction and waste of raw materials and products. Development of the mesh economy indicates that started a new period of market education and economic rationality in consumer behavior. National governments will have to take a stand on the issue of regulation and taxation of transactions in the new market segment, which is the mesh economy. The article makes an important issue which is the future and opportunities faced by the mesh economy. The authors conduct synthetic quantitative analysis of this phenomenon, not forgetting the presentation of critical comments.

PREZENTĂRI PPT

STRUCTURALISM, INFORMATION AND ORGANIZATIONAL STRUCTURE

Mihai COVACI, Hyperion University – Romania & Pedagogical State University – Republic of Moldova & Centre for Risk Studies in Economic and Social Sciences Vienna, Austria PhD(c)

Daniel Olariu, The Hebrew University of Jerusalem, Israel

Eșantionul de 101 de studenții din cadrul Facultății de Psihologie care au participat la experimentul de constatare, sunt persoane active însă au capacități de teoretizare, reflexivitate și gândire pragmatică mai puțin dezvoltate

2

Clasificarea pe 3 paliere ale stilurilor de învățare

	Modelul Kolb	
	Modelul Honey-Mumford	Modelul Vermunt
Modelul VARK	Tipurile de inteligență Gardner	Modelul Solomon-Felder
Nivel senzorial	Nivel rațional/procesare informațională	Mixt

3

Modelul VARK	Preferințele senzoriale vizate: vizual, auditiv, citit-scris și kinestezic. 16 itemi cu 4 variante de răspuns
Modelul Kolb	Model dublu: Primul model clasifică procesarea informației în patru moduri sau stadii/cicluri: experiență concretă (EC); observație reflexivă (OR); conceptualizare abstractă (CA) și experimentare activă (EA). Al doilea model combină stadiile din cadrul primului model astfel: stilul Divergent (EC/OR); stilul Asimilator (CA/OR); stilul Convergent (CA/EA) și stilul Acomodor (EC/EA) 12 itemi cu 4 posibilități de răspuns.
Modelul Honey-Mumford	Cei doi autori au prelucrat modelul lui Kolb și au elaborat patru stiluri personalizate de asimilare informațională: activi, reflexivi, teoreticieni și pragmatici. 80 itemi cu o singură posibilitate de răspuns. 5 scale: preferință foarte puternică ... preferință foarte scăzută
Modelul inteligențelor Gardner	Scopul chestionarului este să încadreze subiecții în una din cele 8 tipuri de inteligență: inteligența verbală-lingvistică; inteligența logică-matematică; inteligența vizuală-spațială; inteligența corporală-kinestezică; inteligența muzicală-ritmică; inteligența inter-personală; inteligența intra-personală și inteligența naturalistă. 80 de itemi la care se poate răspunde cu o cifră de la 1 – 5: 1 = nu seamănă deloc cu mine ... 5 = exact ca mine
Modelul Vermunt	Chestionarului acoperă 4 componente ale învățării: strategii cognitive de prelucrare, strategii de reglare metacognitive, concepții despre învățare și orientări în învățare. 120 de afirmații cu 5 răspunsuri prestabilite: 1 = fac asta rareori sau niciodată ... 5 = fac asta întotdeauna
Modelul Felder-Soloman	Modelul conține patru dimensiuni ale stilurilor de învățare grupate pe patru axe polarizate: activ-reflexiv, senzorial-intuitiv, vizual-verbal și secvențial-global. 44 de itemi cu două variante de răspuns. 3 scale: preferință ușoară, moderată și puternică

<p>Ipoteza 1. Fiecare viitor specialist din cadrul facultății de psihologie posedă un stil de învățare evident și particularizat dobândit pe fondul premiselor înnăscute și a aptitudinilor formate.</p> <p>VARK - În cadrul stilurilor din diagramei distribuțiilor, nu se remarcă nici un stil ca fiind dominat exceptând lipsa unui stil în cazul unor subiecți</p> <p>Kolb - diagramei distribuțiilor, nu se remarcă nici un stil ca fiind dominat exceptând lipsa unui stil în cazul unor subiecți</p> <p>Honey-Mumford - distribuții sunt uniformizate la stilurile de învățare testate. Din clasificarea pe scale s-a observat că scalele preferință moderată, preferință scăzută și preferință foarte scăzută au un număr preponderent de studenți</p> <p>Vermunt – diagrama distribuțiilor a infirmat că studenții posedă un stil de învățare evident și particularizat. Mai degrabă se poate observa lipsa predominanței unora din stiluri</p> <p>Soloman-Felder – distribuția strictă a diagramei a relevat predominanța zonei A, adică stilurile activ, senzorial, vizual și secvențial în detrimentul zonei B cu stilurile reflexiv, intuitiv, verbal și global</p>
--

Ipoteza 2. La studenții facultății de psihologie sunt dominante anumite stiluri de învățare indiferent de tipul învățării abordat.

VARK - distribuția mediilor a creat o ușoară depreciere a stilului Vizual (4.06) în comparație cu stilul Auditiv (6.08), stilul Citit-scris (5,69) și Kinestezic (5,22). Dacă între primele două scoruri diferența este mai mică sau egală cu 2 rezultă că studenții respectivi au un stil multimodal de învățare (70 de studenți-69.31%).

Kolb – stilul Acomodor cu o media de 61,70 urmat de stilul Convergent (61,65), stilul Divergent (59,37) și stilul Asimilator (59.32)

Honey-Mumford – simulării bazate pe media punctajului clasează stilul Activ pe primul loc (3.12) urmat de stilul Reflexiv (2.31), Teoretician (2.07) și Pragmatic (1.69)

Vermunt – distribuția mediilor studenților pe sub-scale indică faptul că sub-scala Acumularea cunoștințelor are valoarea ce mai ridicată mediei (33.43) comparativ cu sub-scala 4.b) Autoreglarea conținutului învățării (11.75)

Soloman-Felder –mediile polarităților arată că Activi-Reflexivi au valoarea cea mai ridicată (1.56), urmați de Senzoriali-Intuitivi (1.52), Vizuali-Verbali (1.47) și Secvențiali-Globali (1.46)

6

Ipoteza 3. Fiecare viitor specialist din cadrul facultății de psihologie are un anumit tip de inteligență evident, din perspectiva căreia abordează orice mod de învățare.

Gardner - diagrama distribuțiilor a indicat că nici un tip de inteligență nu este predominantă ci mai degrabă sunt distribuirii semi-uniforme ale celor opt tipuri de inteligențe la aproape toți subiecții

Pe baza calcului mediei rezultatele indică faptul că predominantă ar fi inteligența naturalistă cu un scor al mediei de 31.83 iar pe ultima poziție inteligența corporală/kinestezică cu un scor al mediei de 27.94

7

Ipoteza 4. Există interdependențe (corelații semnificative) între stilul de învățare și tipul de inteligență predominant la studenții facultății de psihologie.

Corelațiile Spearman au fost realizate între cele 8 tipuri de inteligență și 36 de stiluri de învățare = 288 de corelații

- 13 corelații de intensitate medie
- 42 de corelații de intensitate redusă
- 233 de corelații de intensitate foarte redusă
- 0 corelații de intensitate foarte bună sau de intensitate bună

8

Concluzii

Stilurile de învățare sunt o caracteristică predominantă la majoritatea studenților însă nu se poate spune cu exactitate care ar fi stilul dominant și particular al fiecărui student. Se pot observa mai degrabă lipsa dominanței anumitor stiluri la anumite modele.

9

The Annual National with International Participation Conference in Economics, Informatics and Communication Field, the 9 th edition – EIC 2018

ANALYSIS OF THE INDUSTRY AND SERVICES IN NORTH-EAST REGION OF ROMANIA. ENTREPRENEURIAL SOLUTIONS

Brindusa COVACI, Senior Researcher Brîndușa Covaci, Romanian Academy - Institute for World Economy & Adventus University; Gianina Petre - Phd student & Amita Kamsuon Jones - PhD candidate, Adventist International Institutes of Advanced Studies, Philippines

Project Management for Environment Protection. Evidence from European Union

**Conf. univ.dr. Brîndușa Covaci
Academia Română – Institutul de Economie Mondială
Institutul Teologic Adventist**

Fondurile Structurale si de Coeziune

- ❖ **Fondul European de Dezvoltare Regionala (FEDR)**
  - Regio
- ❖ **Fondul Social European (FSE)**
  - Resurse umane
  - Capacitate administrativă
- ❖ **Fondul de Coeziune (FC)**
  - Transport
  - Mediu

Alte fonduri europene relevante

- ❖ **Dezvoltare rurală, Pescuit, Cooperare teritorială**

FSE investește în toate regiunile UE

Pentru perioada 2014-2020: peste 80 de miliarde de euro sunt alocate statelor membre pentru investiții în capitalul uman. La această sumă se mai adaugă cel puțin 3,2 miliarde de euro, alocate inițiativei "Locuri de muncă pentru tineri".

Pentru perioada 2014-2020, FSE pune accentul pe patru dintre **obiectivele tematice** ale politicii de coeziune:

- promovarea **ocupării** forței de muncă și sprijinirea **mobilității** lucrătorilor;
- promovarea **incluziunii** sociale și **combaterea sărăciei** (concentrare tematica de 20%);
- efectuarea de investiții în domeniul **educației**, al formării competențelor și al învățării pe tot parcursul vieții; și
- consolidarea **capacității instituționale** și a eficienței administrației publice.

FACILITAREA ANGAJĂRII ȘI A MOBILITĂȚII

- * Perspective de angajare mai bune
- * Reușită în carierele alese
- * **Teme finanțate:**
  - Noi căi spre un loc de muncă
  - Șanse pentru tineret
  - O mână de ajutor în afaceri
  - Încurajarea carierelor

FACILITAREA ANGAJĂRII ȘI A MOBILITĂȚII

ACCENTE:

- * Finanțarea anumitor tipuri de locuri de muncă
- * Femei – domenii tehnice
- * Bărbați – domeniul educației și îngrijirii
- * Părinți – program flexibil
- * Competențe ecologice
- * Competențe de limbi străine
- * Șomeri pe termen lung

ȘANSE PENTRU TOȚI

- * Independență
- * Siguranță financiară
- * Sentiment de apartenență
- * Teme finanțate:
  - Combaterea marginalizării
  - Promovarea întreprinderilor sociale
  - Susținerea parteneriatelor locale
  - Abordări favorabile incluziunii

ȘANSE PENTRU TOȚI

ACCENTE:

- * Combaterea excluziunii sociale
- * Eliminarea discriminării
- * Prevenirea sărăciei
- * Grupuri favorizate:
  - persoanele cu dizabilități
  - foștii condamnați
  - foștii dependenți de droguri
  - minoritățile etnice
  - imigranții

PERFEȚIONAREA ÎNVĂȚĂMÂNTULUI

- * Competențe care sporesc competitivitatea
- * Reducerea abandonului școlar
- * Cadre didactice și subiecții învățării
- * Cercetare-dezvoltare
- * Teme finanțate:
  - Deschiderea porților spre învățare
  - Aspirații mai înalte
  - Cursuri de formare eficiente

SERVICII PUBLICE MAI BUNE

* Reducerea poverilor legislative și administrative

* Transparență

* Integritate

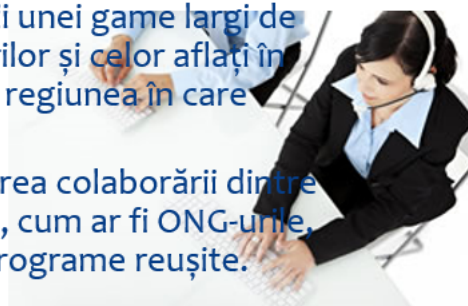
* Responsabilitate

* E-Guvernare

* Teme finanțate:

- Instituții mai eficiente: sporirea calității unei game largi de servicii disponibile cetățenilor, lucrătorilor și celor aflați în căutarea unui loc de muncă în orașul și regiunea în care locuiesc

- Parteneriate pentru progres: susținerea colaborării dintre autoritățile publice și părțile interesate, cum ar fi ONG-urile, pentru conceperea și derularea unor programe reușite.

- Alocare financiară pentru perioada 2014-2020

- Perspective prin prisma lecțiilor învățate:

❖ POSDRU – 86,6%

❖ PODCA – 95%

❖ POR – 64%

❖ POS Mediu – 61,9%

❖ POS Transport – 62,65%

❖ Asistență tehnică – 80,79%

❖ **Total – 75%**

- **VISUL EUROPEAN?**

The Annual National with International Participation Conference in Economics, Informatics and Communication Field, the 9 th edition – EIC 2018

We are looking forward to seeing you to the next edition...on 24th - 25th of May 2019.

